

(1) به شی ئیمان و باوهر

(1) سه ره تای ئیمان - باوهر - وتنی: (لا اله الا الله) یه.

1- عَنْ أَبِي جَمْرَةَ قَالَ: كُنْتُ أُتْرَجِمُ بَيْنَ يَدَيِ ابْنِ عَبَّاسٍ وَبَيْنَ النَّاسِ، فَأَتَتْهُ امْرَأَةٌ تَسْأَلُهُ عَنْ نَبِيذِ الْجَرِّ، فَقَالَ: إِنَّ وَقْدَ عَبْدِ الْقَيْسِ أَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ (ع)، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ع): ((مَنْ الْوَقْدُ؟ أَوْ مِنَ الْقَوْمِ)). قَالُوا: رَبِيعَةٌ. قَالَ: ((مَرْحَبًا بِالْقَوْمِ - أَوْ: بِالْوَقْدِ - غَيْرِ خَزَايَا وَلَا النَّدَامَى)). قَالَ: فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا نَأْتِيكَ مِنْ شِقَّةٍ بَعِيدَةٍ، وَإِن بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ هَذَا الْحَيَّ مِنْ كُفَّارٍ مُضِرٍّ، وَإِنَّا لَا نَسْتَطِيعُ أَنْ نَأْتِيكَ إِلَّا فِي شَهْرِ الْحَرَامِ، فَمُرْنَا بِأَمْرٍ فَصَلَّ نُخْبِرَ بِهِ مِنْ وَرَاءِنَا، نَدْخُلُ بِهِ الْجَنَّةَ. قَالَ: فَأَمَرَهُمْ بِأَرْبَعٍ، وَنَهَاَهُمْ عَنْ أَرْبَعٍ، قَالَ: أَمَرَهُمْ بِالْإِيمَانِ بِاللَّهِ وَحْدَهُ، وَقَالَ: ((هَلْ تَدْرُونَ مَا الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَحْدَهُ، وَقَالَ: ((هل تدرُونَ ما الايمان بالله وحده)). قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامُ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ، وَصَوْمُ رَمَضَانَ، وَأَنْ تُؤَدُّوا حُمْسًا مِنَ الْمَعْنَمِ)). وَنَهَاَهُمْ عَنِ الدُّبَاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالْمَرْفَتِ. - قَالَ شُعْبَةُ: وَرَبِّمَا قَالَ: النَّقِيرِ قَالَ: وَرَبِّمَا قَالَ الْمُقْبِرِ - وَقَالَ: ((احْفَظُوهُ وَأَخْبِرُوا بِهِ مَنْ وَرَأَيْكُمْ. وَقَالَ أَبُو بَكْرٍ فِي رِوَايَتِهِ: مَنْ وَرَأَىكُمْ)). وَزَادَ ابْنُ مُعَاذٍ فِي حَدِيثِهِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ع) لِلْأَشْجِّ - أَشْجِّ عَبْدِ الْقَيْسِ: - ((إِنَّ فِيكَ خَصْلَتَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ: الْحِلْمُ وَالْأَنَاةُ)).

(ابو جمره) دهلی: له به رده سستی (عبدالله) کوپی (عباس) دا بووم، قسه کانیم ده گه یاند به خه لکه که، ئا فره تیک هات بو لای له باره ی سرکه ی گوژوهه پرسیار ی لیکرد، ئه ویش وتی: نوینه رانی هوژی عبد القیس هاتنه خزمهت پیغه مبه (ع)، پیغه مبه (ع) فه رموی: ((ئهو نوینه رانه کیین؟ یا ئهو کومه له کیین؟ وتیان له هوژی ره بیعهن . فه رموی: ((خزمان به خیریین له هانتنتان شه رمه زارو په شیمان نه بن)). دهلی: وتیان: ئه ی پیغه مبه ری خوا (ع) ئیمه له ریگایه کی دووره وه هاتووین، له نیوان ئیمه و به ری زتانا ئا واییه ک له کافرانی (مُضِرٌّ) هه ن، ئیمه ناتوانین سه ردانت بکهین مه گهر له مانگی حه رامدا،

(1) حه رامرکدنی سرکه له وکاسانه دا له سه ره تای ئیسلامدا و ابووه، دوا یی به روونکردنه وه ی (کل مسکر حرام) نه سخ کراوه ته وه.

له‌به‌رئه‌وه‌ فه‌رمانی‌کی روون و ئاشکرامان پی‌را‌بگه‌یه‌نه، که ئی‌مه‌ش بی‌گه‌یه‌نین به‌خه‌لکی لای خو‌مان و پی‌ی‌شی بچینه به‌ه‌شته‌وه. ده‌لی: فه‌رمانی پی‌کردن به‌چوار شت و، قه‌ده‌غ‌ه‌شی کردن له‌چوار. فه‌رمانی پی‌کردن به‌ باوهر هی‌نان به‌خوای تاک و ته‌هاو، فه‌رمووی: ((نایا ده‌زانن باوهر به‌خوای تاک و ته‌ها چیه)) و تیان: خواو پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ی زان‌ترن، فه‌رمووی: ((شایه‌تی‌ی بدن که‌هیچ خوایه‌ک نییه جگه له‌الله))، موحه‌مه‌دیش ره‌وانه‌کراوی خوایه، نو‌ی‌ژیکه‌ن، زه‌کات بدن، روژووی ره‌مه‌زان بگرن، پی‌نج یه‌کی ده‌ستکه‌وتی جه‌نگ بدن)) هه‌روه‌ها قه‌ده‌غ‌ه‌شی کردن له‌چوار شت: سرکه کردن له‌ناو کوله‌که‌دا، له‌ناو گو‌ژه‌ی سه‌وزدا (ئه‌وه‌ی نار‌ه‌قیان تی‌دا هه‌لگرتووه)، له‌ناو (المزفت) دا ﴿کاسه‌یه‌که ناوه‌که‌ی قیردراوه﴾، له‌ناو (نقی‌ر) دا ﴿کاسه‌یه‌که له‌قه‌دی دره‌خته‌و ناوه‌که‌ی هه‌لکو‌لراوه﴾.

ئنجا فه‌رمووی: ((ئه‌م فه‌رمانه‌ پی‌اری‌زن و کاری پی‌ بکه‌ن و بی‌گه‌ی‌نن به‌خه‌لکی لای خو‌تان، ئه‌بو‌به‌کر ﴿مام‌وستایه‌کی موسلیمه﴾ له‌ ریوایه‌ته‌که‌یدا ده‌لی: ((به‌و خه‌لکه‌ی له‌دواتانه‌وه‌ن)) (ابن معاذ) له‌فه‌رمووده‌که‌یدا له‌باوکیه‌وه بو‌ی زیاد کردووه ده‌لی: (پی‌غه‌مبه‌ر (ع) به‌ اشج عبدالقیس) شی فه‌رمو: ((له‌راستیدا تو دوو سیفه‌تت تی‌دایه‌ خوا خو‌شی ده‌وین: ژیری‌و په‌له‌نه‌کردن و له‌سه‌رخو‌یی له‌کاروباردا).

2- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (ع) يَوْمًا بَارِزًا لِلنَّاسِ، فَأَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ، يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْإِيمَانُ؟ قَالَ: ((أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكِتَابِهِ، وَلِقَائِهِ، وَرُسُلِهِ، وَتُؤْمِنَ بِالْبَعْثِ الْآخِرِ)) قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْإِسْلَامُ؟ قَالَ: ((الْإِسْلَامُ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا تُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا، وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ، وَتُؤَدِّيَ الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ)). قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْإِحْسَانُ؟ قَالَ: ((أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ)). قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَتَى السَّاعَةُ؟ قَالَ: ((مَا الْمَسْئُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ، وَلَكِنْ سَأَحْدِثُكَ عَنْ أَشْرَاطِهَا: إِذَا وُلِدَتِ الْأُمَةُ رَبِّهَا فَذَلِكَ مِنْ أَشْرَاطِهَا، وَإِذَا كَانَتِ الْعُرَاةُ الْحُفَاةَ رُعُوسَ النَّاسِ فَذَلِكَ مِنْ أَشْرَاطِهَا، وَإِذَا تَطَاوَلَ رِعَاءُ الْبُنْيَانِ فَذَلِكَ مِنْ أَشْرَاطِهَا، فِي خَمْسٍ لَا يَعْلَمُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ)). ثُمَّ تَلَا (ع): ﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنزِلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَآذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ

به شی ئیمان و باوهر (1)

بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿۳۴﴾ {قَالَ ثُمَّ أَدْبَرَ الرَّجُلُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((رُدُّوا عَلَيَّ الرَّجُلَ، فَأَخَذُوا لِيَرُدُّوهُ فَلَمْ يَرَوْا شَيْئًا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((هَذَا جَبْرِيْلُ جَاءَ لِيُعَلِّمَ النَّاسَ دِيْنَهُمْ))} [بخاري/ الايمان (سؤال جبريل النبي عن الايمان والاسلام وعلم الساعة لا 5]

(ابوهريرة) (t) دهلی: روژیک پیغه مبهه (e) له ناو خه لکیدا ده رکه وت، پیاویک هاته خزمه تی و وتی: ئە ی پیغه مبهه ری خوا باوهر چیه؟ فه رمووی: ((باوهرت هه بیئت به خوا، به فریشته کانی، به کتیبه کانی، به دیدارو به خزمه ت گه یشتنی، به پیغه مبهه رانیی. ههروه ها باوهرت هه بیئت به زیندوو بوونه وه ی روژی قیامه ت)). ئینجا وتی: ئە ی پیغه مبهه ری خوا، ئیسلام چیه؟ فه رمووی: ((ئیسلام ئە وه یه که: خوابه رسته تی و هیچ شتیک نه که یه ت به ها و به شی، نویره فه رزه کانت بکه یه ت، زه کاتی دیاریکرا و بده یه ت، روژووی ره مه زان بگریه ت)). وتی: ئە ی پیغه مبهه ری خوا ئیحسان چیه؟ فه رمووی: ((وا خوا بپه رستیه ت وه کو چاوت لیی بیئت، چونکه ئە گه ر تو چاوت له وه نه بیئت ئە و چاوی له تو یه) ئینجا وتی: ئە ی پیغه مبهه ری خوا، که ی روژی قیامه ته؟ فه رمووی: ((پرسیار لیکرا و له و باره یه وه ﴿که هاتنی قیامه ته﴾ زانتر نییه له پرسیارکار، به لام باسی نیشانه کانیه تو ده که م: هه رکاتی که نیزه که گه وره که ی خو ی بوو⁽¹⁾ ئە وه له نیشانه کانیه تی. ههروه ها ئە گه ر روت و پیخاوسه کان بینه کاربه ده ستانی خه لک، ئە وه ش له نیشانه کانیه تی. ههروه ها هه رکاتی شوانه کانی مه رومالات شانازیان کرد به به رزیی کو شکه کانیانه وه ﴿دوای ئە وه ی ده ست ده گرن به سه ر کاروباریاندا﴾ ئە وه ش له نیشانه کانیه تی.

پینج شتیه هه ن که س نایانزانیه ت جگه له خوا، ئینجا ئە م نایه ته ی خوینده وه ﴿ان الله عنده علم الساعة وينزل الغيث ويعلم ما في الارحام وما تدري نفس ماذا تكسب غداً وما تدري نفس بأي ارض تموت ان الله علیم خبیر﴾ لقمان: 34. واته: له راستیدا هه ر خوا کاتی هاتنی روژی قیامه ت ده زانیه ت، هه ره ویش باران ده بارینیه ت، هه ره ویش ده زانیه ت چی له مندالدا نده یه، هیچ

⁽¹⁾ مه به ست له مه ش ئە وه یه: روژیک دیت مندال ری ز له باوک و دایکی ناگریه ت، وه کو کو یله

کهس نازانیت سبهینی چى دهکات، هیچ کهسیک نازانیت له چ خاکیکدا دهرمیت، له راستیدا خوا زانا و شارهزایه. ئینجا پیاوه که پشتی هه لکردو و رویشت، پیغه مبهر (E) فهرمووی: ((ئه و پیاوه م بو بگیرنه وه، کاتی ویستیان بیگیرنه وه، کهسیان نه بیینی. پیغه مبهر (E) فهرمووی: ((ئه وه جو بره نیل بوو هات بو ئه وهی خه لک فیری ئایینه که یان بکات)) ﴿بخاری / الايمان (سؤال جبریل النبي عن الايمان والاسلام وعلم الساعة لا 5﴾.

3 - عن سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِيهِ (T) قَالَ: لَمَّا حَضَرَتْ أَبَا طَالِبٍ الْوَفَاةَ، جَاءَهُ رَسُولُ اللَّهِ (E)، فَوَجَدَ عِنْدَهُ أَبَا جَهْلٍ وَعَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي أُمَيَّةَ بْنِ الْمُغِيرَةَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): يَا عَمُّ، قُلْ لِي إِيَّاكَ اللَّهُ، كَلِمَةً أَشْهَدُ لَكَ بِهَا عِنْدَ اللَّهِ. فَقَالَ أَبُو جَهْلٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ: يَا أَبَا طَالِبٍ أَتَرَعْبُ عَنْ مَلَةِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ؟ فَلَمْ يَزَلْ رَسُولُ اللَّهِ (E) يَعْزِضُهَا عَلَيْهِ وَيُعِيدُ لَهُ تِلْكَ الْمَقَالَةَ، حَتَّى قَالَ أَبُو طَالِبٍ آخِرَ مَا كَلَّمَهُمْ، هُوَ عَلَى مَلَةِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، وَأَبَى أَنْ يَقُولَ: لِي إِيَّاكَ اللَّهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((أَمَا وَاللَّهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ مَا لَمْ أَنُكِرْ أَنَّهُ عَنكَ)). فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَى مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ﴾ ﴿التوبة: 113﴾ وَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِي أَبِي طَالِبٍ فَقَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ (E): ﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ﴾ ﴿القصص: 56﴾.

(سعيد كورى (مسيب) له باوكيه وه بو مان ده گيريتته وه ده لى: (ابوطالب) له سه ره مه رگدا بوو، پیغه مبهر (E) هات بو لای، بیینی (ابوجهل) و (عبدالله) كورى (امیه) كورى (مغیره) له وین، پیغه مبهر (E) فهرمووی: ((ئه ی مامه، بلی)) (لا اله الا الله))، ئه وه وشه یه که که له لای خوا به وه شایه تیت بو دده م. (ابوجهل) و (عبدالله) كورى (ابو امیه) وتیان: ئه ی (ابوطالب) ئایا له ئایینی (عبدالمطلب) لاده ده ییت؟ پیغه مبه ریش (E) هه مان قسه ی بو دو باره کرده وه، هه تا (ابو طالب) له دوا وته ی خویدا وتی: ئه وه له سه ر ئایینی (عبدالمطلب) ه، رازی نه بوو بلی: (لا اله الا الله). پیغه مبه ر (E) فهرمووی: ((به لام سویند به خوا ئه گه ر ریگرم لی نه کریت داوا ی لیخوشبوونت بو ده کم. هه ر بو یه خوا ی گه وره ئه م ئایه ته ی ناره خواره وه. (که پیغه مبه رو ئیمان داران بو یان نییه داوا ی لیخوشبوون بو موشریکه کان بکه ن، باخرمیشیان بن، دوا ی ئه وه ی لییان روونبوو ئه و موشریکانه نیشته جیی دوزه خن). خوا له باره ی (ابوطالب) وه ئه م

به شی ئیمان و باوهر (1)

ئایه تهی بو پیغه مبهەر (E) دابه زاند: ((بیگومان تو رینمای * که سیك ناکهیت که خوشت دهویت، به لام خوا بیهوی رینمای هه رکهس بکات دهیکات، هه ره ویش زاناره به رینمای کراوه کان).

(2) فه رمانم پیکراوه بجه نگم له گهل خه لکیدا هه تا ده لاین

(لا اله الا الله)

4- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: لَمَّا تُوفِّي رَسُولُ اللَّهِ (E) وَاسْتُخْلِفَ أَبُو بَكْرٍ بَعْدَهُ، وَكَفَرَ مَنْ كَفَرَ مِنَ الْعَرَبِ، قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ (t) لِأَبِي بَكْرٍ (t): كَيْفَ تُقَاتِلُ النَّاسَ وَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((أُمِرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَمَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَقَدْ عَصَمَ مِنِّي مَالَهُ وَنَفْسَهُ إِلَّا بِحَقِّهِ، وَحِسَابُهُ عَلَيَّ)). فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ (t) وَاللَّهِ لَأُقَاتِلَنَّ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ الصَّلَاةِ وَالرِّكََاةِ، فَإِنَّ الرِّكََاةَ حَقُّ الْمَالِ وَاللَّهِ لَوْ مَنَعُونِي عَقَالًا كَانُوا يُؤْذُونَهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (E) لَقَاتَلْتُهُمْ عَلَى مَنَعِهِ. فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ (t): فَوَاللَّهِ مَا هُوَ إِلَّا أَنْ رَأَيْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ شَرَحَ صَدْرَ أَبِي بَكْرٍ لِلْقِتَالِ فَعَرَفْتُ أَنَّهُ الْحَقُّ. ﴿بخاري/ الزكاة/ وجوب الزكاة/ 1225﴾

(ابوهریره) (t) ده لای: کاتی پیغه مبهەر (E) کوچی دواپی کردو، ئەبویه کر کرا به خه لیفه، کومه لیک له عه ره به کان پاشگهز بوونه وه، (عمر) کوری (خطاب) (t) به (ابوبکری) (t) وت: چۆن دهجه نکیت له گهل ئەو خه لکه دا له کاتیکا پیغه مبهەر (E) فه رموویه تی: ((فه رمانم پیکراوه بجه نگم له گهل خه لکیدا هه تا ده لاین: (لا اله الا الله) هه رکهس وتی: (لا اله الا الله) خوئی و سامانیشی پاریزراوه **، ته نها به هه قی خوئی نه بییت، لیپرسینه وه شی له لای خوایه، ئەبویه کر وتی: سویند به خوا دهجه نگم له گهل ئەوانه ی جیاوازی ده کن له نیوان نویتزو زه کاتدا (1)، چونکه زه کات مافیکه له ساماندا، سویند به خوا ئەگه ر

* رینمای (هیدایهت): دوو جوهره: یه کهم: به مانای دروستکردنی هیدایهت له دلی مرؤفدا ته نها له دهستی خوادایه. دووهم: به مانای نامۆژگاری و رینمای ئەوه کاری پیغه مبههران و چاکه خوازانه مه بهست له وه شی (هیدایهت) له فه رمووده که دا مانای یه کهمه.

** لهو سه رده مه دا خه لکی بتیان په رستووه ، بویه فشاریان خستوته سه ریان که واز له و بته رستیه به یزن و خوی تاک و ته نیا بپه رستن ، ئەگینا فشار نه خراوته سه ر مه سیحی و جووله که کان که نایینی ناسمانیان هه بووه.

(1) واته ئەو جهنگه بهرگری بووه له مانای هه ژاران که زه کاته.

په ته گوریسیکم نه دهنی که داویانه به پیغه مبهری خوا (E) له سهر نه وه ده جه نگم له گه لیاندا. عومهر وتی: سویند به خوا هر خیرا بوم درکوت که خوا دلی نه بوبه کری کردوته وه بو جهنگ ئینجا بویشم درکوت که نه وه له سهر هه قه.

5 - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ (T) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((أَمَرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ، فَإِذَا فَعَلُوا عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّهَا، وَحَسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ)). (بخاري/ الايمان/ (فإن تابوا واقاموا الصلاة واقاموا الصلاة...)) 25

(عبدالله) کوری (عمر) (T) ده لی: پیغه مبهر (E) فهر موویه تی: ((فهر مانم پیکراوه بجهنگم له گهل خه لکیدا هه تا شایه تی دهن که هیچ خویه ک نییه جگه له (الله)، موحه مه دیش ره وانه کراوی خویه، نویش بشکن، زه کاتیش بدن، نه گهر نه وه بیان کرد نه وه خوین و سامانیان له لای من پاریزراوه، مه گهر به هه قی خوی، لیپرسینه وه شیان له لای خویه)).

(3) که سیک پیاویک له کافره کانی کوشت دواي نه وه ی وتبوی

(لا اله الا الله)

6- عَنْ الْمُقَدَّادِ بْنِ الْأَسْوَدِ (T) أَنَّهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ لَقِيتُ رَجُلًا مِنَ الْكُفَّارِ فَقَاتَلَنِي، فَضَرَبَ إِحْدَى يَدَيَّ بِالسَّيْفِ فَقَطَعَهَا، ثُمَّ لَادَ مِنِّي بِشَجَرَةٍ فَقَالَ: أَسَلَمْتُ لِلَّهِ، أَفَأَقْتُلُهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ بَعْدَ أَنْ قَالَهَا؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((لَا تَقْتُلُهُ)). قَالَ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ قَدْ قَطَعَ يَدِي، ثُمَّ قَالَ ذَلِكَ بَعْدَ أَنْ قَطَعَهَا، أَفَأَقْتُلُهُ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((لَا تَقْتُلُهُ، فَإِنْ قَتَلْتَهُ فَإِنَّهُ بِمَنْزِلَتِكَ قَبْلَ أَنْ تَقْتُلَهُ، وَإِنَّكَ بِمَنْزِلَتِهِ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ كَلِمَتَهُ الَّتِي قَالَ أَمَّا الْأَوْزَاعِيُّ وَأَبْنُ جُرَيْجٍ فَفِي حَدِيثِهِمَا: قَالَ: أَسَلَمْتُ لِلَّهِ. وَأَمَّا مَعْمَرٌ فَفِي حَدِيثِهِ. فَلَمَّا أَهْوَيْتَ لِأَقْتُلَهُ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

(مقداد) کوری (اسود) (T) ده لی: نه ی پیغه مبهری خوا (E) گه یشتم به پیاویک له کافره کان جهنگا له درژم به شمشیر دای له ده سستیکم و قرتانندی ئینجا رای کرده پشتی درهختیکه وه وتی: باوهرم هینا به خوا، نه ی پیغه مبهری خوا (E) نایا بیکوژم دواي وتنی نه وه قسه یه؟ پیغه مبهر (E) فهر مووی: ((مه یکوژه)) ده لی: منیش وتم: نه ی پیغه مبهری خوا (E) نه وه ده سستیکی قرناندوم، دواي قرتانندی ده ستم نه وه ی وت، نایا بیکوژم؟ پیغه مبهر (E)

فهرمووی: ((مهیکوژه، ئەگەر بیکوژیت ئەو لەشویینی تۆدایه پیش ئەوهی بیکوژیت، تۆیش لەشویینی ئەودای پیش وتنی ئەو وتەیهی کهوتی)). ﴿واته: ئەو به موسلمانان مردوو، تۆیش ئیمان له دەست دەدەیت چونکه موسلماننیکت کوشتوو﴾.

7- عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ (t) قَالَ: بَعَثَنَا رَسُولُ اللَّهِ (e) فِي سَرِيَّةٍ، فَصَبَحْنَا الْحُرَقَاتَ مِنْ جُهَيْنَةَ، فَأَدْرَكْتُ رَجُلًا، فَقَالَ: لَأِ إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَطَعَنْتُهُ، فَوَقَعَ فِي نَفْسِي مِنْ ذَلِكَ، فَذَكَرْتُهُ لِلنَّبِيِّ (e)، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((أَقَالَ: لَأِ إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَقَتَلْتَهُ)). قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّمَا قَالَهَا خَوْفًا مِنَ السَّلَاحِ. قَالَ: ((أَفَلَا شَقَقْتَ عَنْ قَلْبِهِ حَتَّى تَعْلَمَ أَقَالَهَا أَمْ لَا)). فَمَا زَالَ يُكْرِرُهَا عَلَيَّ حَتَّى تَمَنَيْتُ أَنِّي أَسْلَمْتُ يَوْمَئِذٍ. قَالَ: فَقَالَ سَعْدٌ: وَأَنَا وَاللَّهِ لَأِ أَقْتُلُ مُسْلِمًا حَتَّى يَقْتُلَهُ دُوَّ الْبَطِينِ. يَعْنِي أُسَامَةَ. قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: أَلَمْ يَقُلِ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ﴾ {الانفال: 39} فَقَالَ سَعْدٌ: قَدْ قَاتَلْنَا حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً، وَأَنْتَ وَأَصْحَابُكَ تُرِيدُونَ أَنْ تُقَاتِلُوا حَتَّى تَكُونَ فِتْنَةً. ﴿بخاري / المغازي/ بعث النبي (e) اسامة بن زيد الى الحروقات ... / 4021﴾

(اسامه) كوری (زيد) (t) دەلی: پیغه مبهەر (e) به مه فره زهیهك نادیرینی بو سه رتیره ی (حروقات) له هوژی (جوههینه) ده مه و به یان گه یشتینه ئەوی ﴿که وتبوونه جهنگه وهو شکاندبوونیان﴾ گه یشتیم به پیاویک، وتی: (لا اله الا الله) منیش شم شیریکم لیدا کوشتم، به لام بوو به گری له دلما، گیرامه وه بو پیغه مبهری خوا (e)، پیغه مبه ریش (e) فهرمووی: ((نایا وتی) لا اله الا الله) و کوشتیشت)) دەلی: وتم ئەهی پیغه مبهری خوا (e) له راستیدا ئەو له ترسی چه که که وای وت. فهرمووی: ((نایا دلّت له ت کرد تابزانیت له بهرئه وه وتویه تی یان نا))، به رده وام پیغه مبهەر (e) ئەوهی ده وته وه به سه رما هه تا خوژگه م خواست که ئەو رۆژه موسلمان ببومایه. دەلی: سه عدیش وتی: به خوا من هیچ موسلماننیک ناکوژم هه تا ورگزل نه یکوژیت . واته — ئوسامه — دەلی: ئینجا پیاویک وتی: نایا خوی گه وره نه یفه رموو: ﴿بجهنگن له گه لیان بانه بنه مایه ی فیتنه و ناینیش هه مووی ببی به نایینی خوا﴾. سه عدیش وتی: ئیمه جهنگاوین بو ئەوهی فیتنه روونه دات، به لام توو هاوه له کانت ده تانه ویت: بجهنگن بو ئەوهی فیتنه به رپا بکن.

8. عَنْ صَفْوَانَ بْنِ مُحْرَزٍ: أَنَّهُ حَدَّثَ أَنَّ جُنْدَبَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ الْبَجَلِيَّ (t) بَعَثَ إِلَى عَسْعَسِ بْنِ سَلَامَةَ زَمَنَ فِثْنَةَ ابْنِ الرَّبِيِّ، فَقَالَ: اجْمَعْ لِي نَفَرًا مِنْ إِخْوَانِكَ حَتَّى أُحَدِّثَهُمْ. فَبَعَثَ رَسُولًا إِلَيْهِمْ فَلَمَّا اجْتَمَعُوا جَاءَ جُنْدَبٌ وَعَلَيْهِ بُرْنُسٌ أَصْفَرٌ، فَقَالَ: تَحَدَّثُوا بِمَا كُنْتُمْ تَحَدِّثُونَ بِهِ. حَتَّى دَارَ الْحَدِيثِ، فَلَمَّا دَارَ الْحَدِيثِ إِلَيْهِ حَسِرَ الْبُرْنُسُ عَنْ رَأْسِهِ فَقَالَ: إِنِّي أَتَيْتُكُمْ وَلَا أُرِيدُ أَنْ أُحْبِرَكُمْ عَنْ نَبِيِّكُمْ (e)، إِنْ رَسُولَ اللَّهِ (e) بَعَثَ بَعَثًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ إِلَى قَوْمٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ، وَإِنَّهُمْ التَّقْوَاءُ، فَكَانَ رَجُلٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ إِذَا شَاءَ أَنْ يَقْصِدَ إِلَى رَجُلٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ قَصَدَ لَهُ فَقَتَلَهُ. وَإِنَّ رَجُلًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ قَصَدَ غَفْلَتَهُ، قَالَ: وَكُنَّا نَحَدِّثُ أَنَّهُ أَسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ، فَلَمَّا رَفَعَ عَلَيْهِ السَّيْفَ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَقَتَلَهُ، فَجَاءَ الْبَشِيرُ إِلَى النَّبِيِّ (e) فَسَأَلَهُ فَأَخْبَرَهُ، حَتَّى أَخْبَرَهُ خَبَرَ الرَّجُلِ كَيْفَ صَنَعَ، فِدْعَاهُ فَسَأَلَهُ فَقَالَ: ((لِمَ قَتَلْتَهُ)). فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوْجَعُ فِي الْمُسْلِمِينَ، وَقَتَلْتُ فُلَانًا وَفُلَانًا، وَسَمَى لَهُ نَفَرًا، وَإِنِّي حَمَلْتُ عَلَيْهِ، فَلَمَّا رَأَى السَّيْفَ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((أَقْتَلْتَهُ)). قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: ((فَكَيْفَ تَصْنَعُ بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِذَا جَاءَتْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)). { قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ اسْتَغْفِرْ لِي } . قَالَ: ((فَكَيْفَ تَصْنَعُ بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِذَا جَاءَتْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)). قَالَ: فَجَعَلَ لَا يَزِيدُهُ عَلَى أَنْ يَقُولَ: ((فَكَيْفَ تَصْنَعُ بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِذَا جَاءَتْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)).

(صفوان) كورى(محزن) دهلى: (جندب) كورى(عبدالله البجلي)(t) لهسه ردهمى فیتنهى(عبدالله)ى كورى(زوبير)دا ناردى بۆلاى(عسعس) كورى (سلامه) و وتى: كۆمه لىك له براكانتم بۆ كۆبكه ره وه باقسه يان بۆ بكه، ئه ویش كه سىكى نادر به دوایاندا، كاتى كۆبوونه وه،(جندب) هات و جبهيه كى زهردى كلاودارى له به ردا بوو وتى: له سه رقسه كانى خوتان قسه بكه، هه رقسه كراو له كه سىكه وه ده گۆرا بۆ كه سىكى تر، كاتى نۆره گه يشته سه ر ئه م كلاوه كه ی له سه رى لادا و تى: من هاتووم بۆ لاتان باسى هيچتان بۆنا كه م باسى پيغه مبه ره كه تان(e) نه بى. پيغه مبه رى خوا(e) سوپايه كى له موسلمانان نار د بۆ سه ر قه وميک له موشریکه كان، له وى به رامبه ر به يه ك راوه ستان، پياويك له موشریکه كان هه ركه نيازى كوشتنى موسلمانىكى بكردايا په لامارى ده داو ده يكوشت يه كيكيش له موسلمانه كان بى ناگايى ئه و پياوه ی قۆسته وه و په لامارى دا، واش قسه يان بۆ كردووين كه ئه و پياوه ئوسامه ی كورى زهيد بوو،

به شی ئیمان و باوهر (1)

کاتی شمشیری لی راکیشا موشریکه که وتی: (لا اله الا الله) به لام هرکوشتی، ئینجا هه والدر خوی گه یانده پیغه مبهه (E) ئه ویش پرسیاری لی کردو وه لامی دایه وه هه تا هه والی ئه و پیاوهرشی دایه (واته هه والی ئوسامه که چی کردو وه، پیغه مبهه ریش (E) بانگی کردو وه فرمووی: ((بۆچی کوشتت؟!)) وتی: ئه ی پیغه مبهه ری خوا (E) نازاری گه یانده به موسلمان هه کان، فلان و فیساری لی کوشتن ناوی چه ند که سیکی برد، هه ر بویه منیش په لامارم دایه، کاتی چاوی به شمشیره که کهوت وتی: ((لا اله الا الله))، پیغه مبهه ری خوا (E) فرمووی: ((نایا کوشتت)) وتی: به لی. فرمووی: ((ئه ی چی ده کهیت له (لا اله الا الله) له روژی قیامه تدا)). ئوسامه وتی: ئه ی پیغه مبهه ری خوا داوای لیخوشبوونم بۆ بکه. فرمووی: ((ئه ی چی ده کهیت له (لا اله الا الله) له روژی قیامه تدا)). ئیتر به و شیویه هه ر ده یفرموو: ((ئه ی چی ده کهیت له (لا اله الا الله) له روژی قیامه تدا)).

(4) هه رکه س به ئیمان هه گه رایه وه بۆ لای خواو

هیچ گومانی نه بوو ده چیته به هه شته وه

9- عَنْ عُمَانَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنْ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ)).

(عثمان) (E) ده لی: پیغه مبهه ری خوا (E) فرمووی: ((ئه وه ی مردوو ده یزانی و باوهری وابوو که هیچ خویه ک نییه جگه له (الله) ده چیته به هه شته وه)).⁽¹⁾

10- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t)، أَوْ: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ (t) - شَكَ الْأَعْمَشُ - قَالَ: لَمَّا كَانَ غُرُوبُ تَبُوكَ أَصَابَ النَّاسَ مَجَاعَةٌ، فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَوْ أَذِنْتَ لَنَا فَنَحَرْنَا نَوَاضِحَنَا، فَأَكَلْنَا وَأَدَهْنَا. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((افْعَلُوا)). قَالَ: فَجَاءَ عُمَرُ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فَعَلْتَ قَلَّ الظَّهْرُ. وَلَكِنْ ادْعُهُمْ بِفَضْلِ أَرْوَادِهِمْ، ثُمَّ ادْعُ اللَّهَ لَهُمْ بِالْبَرَكَاتِ، لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ فِي ذَلِكَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((نَعَمْ)). فَدَعَا بِنِطْعٍ فَبَسَطَهُ، ثُمَّ دَعَا بِفَضْلِ أَرْوَادِهِمْ، قَالَ: فَجَعَلَ الرَّجُلُ يَجِيءُ بِكَفِّ ذُرَّةٍ، قَالَ:

⁽¹⁾ ئه م جوړه فرمودانه به ته نها حوكميان ليوه رناگيريت به لكو پيوستيان به ته واو كه ر هه يه له نايه ت و فرموده ي تر.

وَيَجِيءُ الْآخِرُ بِكَفٍّ تَمْرٍ، قَالَ: وَيَجِيءُ الْآخِرُ بِكَسْرَةٍ، حَتَّى اجْتَمَعَ عَلَى النَّطْعِ مِنْ ذَلِكَ شَيْءٌ يَسِيرٌ، قَالَ: فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) بِالْبَرْكَةِ، ثُمَّ قَالَ: ((خُذُوا فِي أَوْعِيَتِكُمْ)). قَالَ: فَأَخَذُوا فِي أَوْعِيَتِهِمْ، حَتَّى مَا تَرَكَوا فِي الْعَسْكَرِ وَعَاءً إِلَّا مَلَأُوهُ، قَالَ: فَأَكَلُوا حَتَّى شَبِعُوا وَفَضَلَتْ فَضْلَةً، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ، لَا يَلْقَى اللَّهُ بِهِمَا عَبْدٌ غَيْرَ شَاكٍ فَيُحْجَبَ عَنِ الْجَنَّةِ)).

(ابوهريرة) (t)، یا (ابوسعید) (t) (اعمش) گومانی هه‌بوو کامیان ده‌لی: له‌روژی غه‌زای ته‌بوکدا‌بوو، خه‌لکه‌که توشی برسیتی بوون، وتیان نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (e) نه‌گه‌ر ریگامان بده‌یت، وشتره‌کانمان سه‌ر‌بهرین، تی‌ریش ده‌بین و رو‌نی‌شی لی‌ده‌گرین. پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فه‌رمووی: ((وابکه‌ن)) ده‌لی: عمر هات و وتی: نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (e) نه‌گه‌ر وابکه‌یت، ولاغی سواربوونمان که‌م ده‌بیته‌وه، به‌لکو داوایان لی‌بکه‌یت پاشماوه‌ی خوراکه‌کانیان به‌ینن و، ئینجا دو‌غای به‌ره‌که‌تی بو بکه‌یت، به‌لکو خوای گه‌وره به‌ره‌که‌تی تی بخات، پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فه‌رمووی: ((به‌لی)) بانگی کرد پیسته‌یه‌کیان بو هی‌ناو، ئینجا داوای کرد پاشماوه‌ی خوراکه‌کانیان به‌ینن، وتی: پیاویک لیوه‌چی‌ک گه‌نمه‌شامی هی‌نا، یه‌کیکی تریش خورماو، یه‌کیکی تریش پارچه‌ نانیک و... هه‌تا له‌سه‌ر پیسته‌که که‌می‌ک شت کو‌بوویه‌وه ده‌لی: ئینجا پیغه‌مبه‌ر (e) دو‌غای به‌ره‌که‌تی کرد، ئینجا فه‌رمووی: ((له‌ده‌فره‌کانتانا خوراک هه‌لبگر)) ده‌لی: هه‌موویان به‌وه ده‌فرانه‌ی پییان بوو خوراکیان برد، هه‌تا یه‌که ده‌فرنه‌ما له‌ناو سوپاکه‌وه هه‌موویان پرکرد ده‌لی: ئینجا ده‌ستیان کرد به‌خواردن هه‌تا تی‌ریبون و لی‌شیان مایه‌وه ئینجا پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فه‌رمووی: ((شایه‌تی ده‌دم که هی‌چ خوایه‌ک نییه‌ جگه‌له‌ (الله) منیش ره‌وانه‌کراوی خوام، هه‌رکه‌س به‌م دوو وته‌یه‌وه بگه‌ریته‌وه بو لای خواو گومانی نه‌بی. ریگای به‌هه‌شتی لی‌ناگیریت)).

11. عَنْ الصُّنَابِحِيِّ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّامِتِ (t) - قَالَ: دَخَلْتُ عَلَيْهِ وَهُوَ فِي الْمَوْتِ، فَبَكَيْتُ، فَقَالَ: مَهْلًا، لِمَ تَبْكِي؟ فَوَاللَّهِ لَئِنْ اسْتَشْهَدْتُ لَأَشْهَدَنَّ لَكَ، وَلَئِنْ شَفَعْتُ لَأَشْفَعَنَّ لَكَ، وَلَئِنْ اسْتَطَعْتُ لَأَنْفَعَنَّكَ. ثُمَّ قَالَ: وَاللَّهِ مَا مِنْ حَدِيثٍ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) لَكُمْ فِيهِ خَيْرٌ إِلَّا حَدَّثْتُكُمْوَهُ، إِلَّا حَدِيثًا وَاحِدًا، وَسَوْفَ

أُحَدِّثُكُمْوَهُ الْيَوْمَ، وَقَدْ أُحِيطَ بِنَفْسِي، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) يَقُولُ: ((مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ)).

له (الصناجی) یه وه - له (عباده) کوری (الصامت) وه (t) - ده لی: چووم بو لای له سه ره مه رگد ابوو، ده ستم کرد به گریان، وتی: نارام به، بوچی ده گریت؟ سویند به خوا نه گهر شه هید بووم شایه تیت بو ددهم، نه گهر شه فاعه تم بوکرا بو ت ده کم، نه گهر تو انیم سوودت پیده گه ینم، ئینجا وتی: سویند به خوا فه رمووده یه ک نییه که له پیغه مبه ری خوام (e) بیستبی خیری ئیوه ی تیدابیت بو م نه گپرابنه وه جگه له یه ک فه رمووده، نه ویش ئیمرو بو تان ده گپرمه وه، منیش ئیستا مردن ده وره ی داوم له پیغمبه ری خوام (e) بیستوو فه رموویه تی: ((هه رکه س شایه تی دا که هیچ خوا یه ک نییه جگه له (الله) و موحه مه دیش ره وانه کراوی خوا یه، خوانا گری له سه ر حه رام ده کات)).

12- عن أَبُو هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: كُنَّا قُعُودًا حَوْلَ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ)، مَعَنَا أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ (t) فِي نَفْرٍ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) مِنْ بَيْنِ أَظْهُرِنَا، فَأَبْطَأَ عَلَيْنَا، وَخَشِينَا أَنْ يُقْتَطَعَ دُونَنَا، وَفَرَعْنَا، فَقَمْنَا، فَكُنْتُ أَوَّلَ مَنْ فَرَعَ، فَخَرَجْتُ أَبْتَغِي رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) حَتَّى أَتَيْتُ حَائِطًا لِلْأَنْصَارِ لِبَنِي النَّجَّارِ، فَدَرْتُ بِهِ هَلْ أَجِدُ لَهُ أَبًا فَلَمْ أَجِدْ، فَإِذَا رِبِيعٌ يَدْخُلُ فِي جَوْفِ حَائِطٍ مِنْ بَطْرِ خَارِجَةٍ - وَالرَّبِيعُ: الْجَدُولُ - فَاحْتَفَرْتُ فَدَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ)، فَقَالَ: ((أَبُو هُرَيْرَةَ)). فَقُلْتُ: نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: ((مَا شَأْنُكَ)). قُلْتُ: كُنْتُ بَيْنَ أَظْهُرِنَا فَقَمْتُ فَأَبْطَأَتْ عَلَيْنَا، فَخَشِينَا أَنْ تُقْتَطَعَ دُونَنَا، فَفَرَعْنَا، فَكُنْتُ أَوَّلَ مَنْ فَرَعَ، فَأَتَيْتُ هَذَا الْحَائِطَ فَاحْتَفَرْتُ كَمَا يَحْتَفِرُ التَّعْلَبُ، وَهُوَ لَاءِ النَّاسِ وَرَائِي. فَقَالَ: ((يَا أَبَا هُرَيْرَةَ)). وَأَعْطَانِي نَعْلَيْهِ وَقَالَ: ((ادْهَبْ بِنَعْلَيْ هَاتَيْنِ، فَمَنْ لَقِيتَ مِنْ وَرَاءِ هَذَا الْحَائِطِ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، مُسْتَيِقِنًا بِهَا قَلْبُهُ، فَبَشَّرَهُ بِالْجَنَّةِ)). فَكَانَ أَوَّلَ مَنْ لَقِيتُ عُمَرَ فَقَالَ: مَا هَاتَانِ النَّعْلَانِ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟ فَقُلْتُ: هَاتَانِ نَعْلَا رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) بَعَثَنِي بِهِمَا: مَنْ لَقِيتُ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُسْتَيِقِنًا بِهَا قَلْبُهُ بَشَّرْتُهُ بِالْجَنَّةِ، قَالَ: فَضْرَبَ عُمَرَ بِيَدِهِ بَيْنَ تَدْيِي فَخَرَرْتُ لَأَسْتِي، فَقَالَ: ارْجِعْ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ، فَرَجَعْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) فَأَجْهَشْتُ بُكَاءً، وَرَكِبَنِي عُمَرُ فَإِذَا هُوَ عَلَى أَثْرِي، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((مَا لَكَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ)). فَقُلْتُ: لَقِيتُ عُمَرَ، فَأَخْبَرْتُهُ بِالَّذِي بَعَثَنِي بِهِ، فَضْرَبَ بَيْنَ تَدْيِي ضَرْبَةً خَرَرْتُ لَأَسْتِي، فَقَالَ: ارْجِعْ. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((يَا

عَمْرُ، مَا حَمَلَكَ عَلَىٰ مَا فَعَلْتَ)). قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، يَا أَبِي أَنْتَ وَأُمِّي، أَبَعَثْتَ أَبَا هُرَيْرَةَ بِنَعْلَيْكَ، مَنْ لَقِيَ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُسْتَبِقًا بِهَا قَلْبُهُ بَشَرَهُ بِالْجَنَّةِ؟ قَالَ: ((نَعَمْ)). قَالَ: فَلَا تَفْعَلْ، فَإِنِّي أَحْشَىٰ أَنْ يَتَّكِلَ النَّاسُ عَلَيَّهَا، فَخَلَّهْمُ يَعْمَلُونَ. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E) فَخَلَّهْمُ)).

(ابوهریره) (t) دهلی: ئیمه چهند کهسیک بووین به دهوری پیغه مبهری خودا (E) دانیشتبووین، نه بوبه کرو عومهریشمان له گه لدا بوو، پیغه مبهری (E) له ناو ماندا ههستاو رویشت، زوری پیچوو، ترساین تووشی شتیگ بوویت، خیرا راپهرین، هه موو ههستاین، من یه کهم کهس بووم که راپهریم، ده رچووم به دوای پیغه مبهری خودا (E) ده گه رام، هه تا گه یشتیم به دیواری باخیک که هی نه نصاره کانی به نی نه جار بوو، به دهوریا گه رام بوو نه وهی ده رگا که هی بدوزمه وه، به لام جوگه له یه کم بینی له بیریکه وه ده رده چوو، له کونی دیواری که وه ده چوو نه ناو باخه که . منیش خووم باریک کرده وه وه کورپیوی به کونه که دا چوو مه ژووره وه بۆلای پیغه مبهری خوا (E) نه وه خه لکهش له دوامه وه بوون فهرمووی: ((ابوهریره)) وتم: به لئی نهی پیغه مبهری خوا (E) ، فهرمووی: ((نه وه چیته)) وتم: تو له ناو ئیمه دا بویت، ههستایت و رویشتی، زوردوا که وتی، ئیمهش ترساین تووشی شتیگ هاتبی، هه موومان راپهرین، منیش یه کهم کهس بووم که راپهریم، هاتم بۆلای نه م دیواره وه وه کورپیوی خووم کو کرده وه بۆناو دیواره که، خه لکه کهش وان له دوامه وه. نه عله کانی دامی و فهرمووی نهی (ابوهریره): ((نه م نه علانم ببه، هه رکهست بینی له پشت نه م دیواره وه شایه تی بدات که هیچ خوایه ک نییه جگه له (الله) به دل باوهری به وه هه بیئت نه وه مژده ی به هه شتی (دهری)) منیش یه کهم کهس که پیی گه یشتیم عومهر بوو وتی: نه وه نه علانم چین نهی (ابوهریره)؟ وتم: نه مانه نه عله کانی پیغه مبهری خوایه (E) به وان وه ناردمی، گه یشتیم به هه رکهس که شایه تی بدات هیچ خوایه ک نییه جگه له (الله) به دل باوهری پیی هه بیئت، مژده ی به هه شتی ده ده می وتی: عومهر دهستیکی کیشا به نیوان هه ردو مه کمدا، که وتم به دوادا، ئینجا وتی: نهی (ابوهریره) بگه رییره وه، منیش گه رامه وه بۆلای پیغه مبهری خوا (E) دل زور پر بوو بوو، خه ریک بوو ده گریام، عومهریش دوام که وت. پیغه مبهری (E) فهرمووی: ((نه وه چیته (ابوهریره)) وتم گه یشتیم به عومهر نه م هه والهم دایه

که به مندا ناردت، ئه ویش کییشای به نیوان ههردوو مه مکمداو که وتم به دوادا ،ئینجا وتی: بگه ریره وه، پیغه مبهری خوا (E) فهرمووی: ((ئهی عومه رچی وایلیکردی که وابه کیت)) وتی: ئهی پیغه مبهری خوا (E) باوک و دایکم به قوربانت بیئت ئایا (ابوهریره) ت به نه عله کانتته وه ناردبوو، کاتی گه یشت به هه رکه سیک که شایه تی بدات هیچ خویه که نییه جگه له (الله) و به دل باوهری پیی هه بیئت، مزدهی به هه شتی بداتی؟ فهرمووی: ((به لی)) عمر وتی: ده وامه که، چونکه من ده ترسم خه لکی پشت به وه به ستن، وازیان لی بیینه باکار بکه ن . پیغه مبهری خوا (E) فهرمووی: ((وازیان لی بیینه)).

13- عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ (t) قَالَ: كُنْتُ رَدْفَ النَّبِيِّ (E) لَيْسَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ إِلَّا مُؤَخَّرَةُ الرَّحْلِ، فَقَالَ: ((يَا مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ)). قُلْتُ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ، ثُمَّ سَارَ سَاعَةً ثُمَّ قَالَ: ((يَا مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ)). قُلْتُ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ، ثُمَّ سَارَ سَاعَةً، ثُمَّ قَالَ: ((يَا مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ)). قُلْتُ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ، قَالَ: ((هَلْ تَدْرِي مَا حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ)). قَالَ: قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: ((فَإِنَّ حَقَّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا)). ثُمَّ سَارَ سَاعَةً، ثُمَّ قَالَ: ((يَا مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ)). قُلْتُ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ، قَالَ: ((هَلْ تَدْرِي مَا حَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ إِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ)). قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: ((أَنْ لَأَ يُعَذِّبَهُمْ)). * بخاري / الجهاد / اسم الفرس والحمار / 2701

(معاذ) کوری (جبل) (t) ده لی: من له پشت پیغه مبهری خواوه (E) سوار بووبووم، له نیوان من و ئه ودا هیچ نه بوو جگه له پالپشتی زینه که، فهرمووی: ((ئهی (معاذ) کوری (جبل)) وتم: ئه مر بکه له خزمه تتام ئهی پیغه مبهری خوا (E)، ماوه یه کی تر رویشت دووباره فهرمووی: ((ئهی (معاذ) کوری (جبل)) وتم: ئه مرکه له خزمه تتام ئهی پیغه مبهری خوا (E). ماوه یه کی تریش رویشتوو فهرمووی: ((ئهی (معاذ) کوری (جبل)) وتم: ئه مرکه له خزمه تتام ئهی پیغه مبهری خوا (E) فهرمووی: ((ئایا ده زانی مافی خوا له سه ر به نده کانی چیه))، ده لی: وتم: خواو پیغه مبه ره که ی (E) زاناترن، فهرمووی: ((له راستیدا مافی خوا له سه ر به نده کانی ئه وه یه که بییه رستن و هیچ شتیک نه که ن به شه ریکی)) ماوه یه کی تریش رویشت، دووباره فهرمووی: ((ئهی (معاذ) کوری- جبل)) وتم: ئه مر بکه له خزمه تتام ئهی پیغه مبهری خوا (E) . فهرمووی: ((ئایا ده زانی مافی به نده کان

چییه له سههه خوا ئه گهر وایان کرد)) وتم: خواو پیغه مبهه ره که هی زاناترن. فهرمووی: ((ئه وهیه که سهزایان نه دات)).

14- عن محمود ابن الربیع (t) عن عتبان بن مالك (t) قال: قدمت المدینة فلقیت عتبان، فقلتُ حدیثٌ بلغنی عنك، قال: أصابني في بصري بعض الشيء، فبعثتُ إلى رسول الله (e): أئني أحبُّ أن تاتیني فتصلي في منزلي فأخذهُ مُصلي. قال: فاتى النبي (e) ومن شاء الله من أصحابه، فدخل، وهو يصلي في منزلي، وأصحابه يتحدثون بينهم، ثم أسندوا عظم ذلك وكبره إلى مالك بن دحشم، قالوا: ودوا أنه دعا عليه فهلك، وودوا أنه أصابه شرٌّ. فقضی رسول الله (e) الصلاة، وقال: ((أليس يشهد أن لا إله إلا الله وأني رسول الله)). قالوا: إنه يقول ذلك، وما هو في قلبه. قال: ((لا يشهد أحدٌ أن لا إله إلا الله وأني رسول الله فيدخل النار أو تطعمه)) قال أنس: فأعجبتني هذا الحديث، فقلت لابني: اكتبه، فكتبه.

له (محمود) كورپی (ربیع) هوه (t) له (عتبان) كورپی (مالك) هوه (t) بو مان ده گپ ریت هوه ده لی: هاتم بو مه دینه، گه یشتیم به (عتبان) وتم: فهرمووده یه کم له تووه پیگه یشتووه. وتی: چاوم تووشی شتیك بوو بوو، منیش ناردم بو لای پیغه مبهه ری خوا (e): که من پیم خووشه سههردانم بکهیت و، له مالی ئیمه نوپژ بکهیت، بوئه وهی بیکه م به جی نوپژ. ده لی: پیغه مبهه (e) له گه ل چه ند که سیک له هاوه لآن هات و چووه ژووره وهو، دهستی کرد به نوپژکردن، هاوه لآنی له ناوخویاندا قسه یان ده کرد، زوربه ی باسه که یان له سههه (مالك) كورپی (دخشم) بوو، وتیان: خوژگه ده خوازین که پیغه مبهه (e) دوعای لی بکات و تیا بچیت، خوژگه شیان ده خواست تووشی شتیك ببیت. پیغه مبهه (e) له نوپژه که هی بوویه وه، فهرمووی: ((نایا شایه تی نه ده دا که هیچ خویه ک نییه جگه له (الله) و منیش ره وان هه کراوی ئه وم)) وتیان: ئه و واده لیت، به لام له دلیه وه نایه ت فهرمووی: ((کهس نییه شایه تی بدات که جگه له (الله) هیچ خویه ک نییه و، منیش پیغه مبهه ری خوا، بچیت ه ناگره وه یان بیچه ژیت)).

ئه نه س وتی: زور دلخوش بووم به و فهرمووده یه و به کوره که م وت: بینوسه، ئه ویش نووسی.

(5) ئیمان چیه؟ روونکردنه وهی نیشانه کانی

15. عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ (t): أَنَّ أَنَسًا مِنْ عَبْدِ الْقَيْسِ قَدَمُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (ع) فَقَالُوا: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، إِنَّا حَيٌّ مِنْ رَبِيعَةَ، وَبَيْنَنَا وَبَيْنَكَ كَفَّارٌ مُضَرٌّ، وَلَا نَقْدِرُ عَلَيْكَ إِلَّا فِي أَشْهُرِ الْحَرَمِ، فَمَرْنَا بِأَمْرٍ نَأْمُرُ بِهِ مَنْ وَرَاءَنَا، وَنَدْخُلُ بِهِ الْجَنَّةَ إِذَا نَحْنُ أَخَذْنَا بِهِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ع): ((أَمْرُكُمْ بِأَرْبَعٍ، وَأَنْهَاكُمْ عَنْ أَرْبَعٍ: اعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَأَتُوا الرِّكَاعَةَ، وَصُومُوا رَمَضَانَ، وَأَعْطُوا الخُمُسَ مِنَ الْعَنَائِمِ. وَأَنْهَاكُمْ عَنْ أَرْبَعٍ: عَنِ الدُّبَاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالْمُرْفَتِ وَالنَّقِيرِ)). قَالُوا: يَا نَبِيَّ اللَّهِ مَا عَلِمَكَ بِالنَّقِيرِ؟ قَالَ: ((بَلَى، جِدْعٌ تَنْقُرُونَهُ فَتَقْدِفُونَ فِيهِ مِنَ الْقَطِيعَاءِ - قَالَ سَعِيدٌ: أَوْ قَالَ: مِنَ التَّمْرِ - ثُمَّ تَصْبُون فِيهِ مِنَ الْمَاءِ حَتَّى إِذَا سَكَنَ غَلِيَانُهُ شَرِبْتُمُوهُ، حَتَّى إِنْ أَحَدَكُمْ - أَوْ: إِنْ أَحَدَهُمْ - لِيَضْرِبُ ابْنَ عَمِّهِ بِالسَّيْفِ)). قَالَ: وَفِي الْقَوْمِ رَجُلٌ أَصَابَتْهُ جِرَاحَةٌ كَذَلِكَ، قَالَ: وَكُنْتُ أَحْبَبُهَا حَيَاءً مِنْ رَسُولِ اللَّهِ (ع)، فَقُلْتُ: فَفِيمَ نَشْرَبُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: ((فِي أَسْقِيَةِ الْآدَمِ الَّتِي يُلَاثُ عَلَى أَفْوَاهِهَا)). قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنْ أَرْضْنَا كَثِيرَةَ الْجِرْدَانِ، وَلَا تَبْقَى بِهَا أَسْقِيَةُ الْآدَمِ. فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ (ع): ((وَإِنْ أَكَلْتُمَا الْجِرْدَانُ، وَإِنْ أَكَلْتُمَا الْجِرْدَانُ، وَإِنْ أَكَلْتُمَا الْجِرْدَانُ)). قَالَ: وَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ (ع) لِأَشَجِّ عَبْدِ الْقَيْسِ: ((إِنَّ فِيكَ لَخَصْلَتَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ: الْحِلْمُ وَالْأَنَاءَةُ)).

(ابو سعیدی الخدری) (t) دهلی: که سانیک له (عبدالقیس) هاتن بو خزمت پیغه مبهری خوا (ع) وتیان: نهی پیغه مبهری خوا (ع) ئیمه ناواییه کین له ربیعه، له نیوان ئیمه و تودا کافره کانی (مضر) هه، ناتوانین سهردانت بکهین له مانگه ریزگیراوه کاند (2) نه بی، فه رمانمان پی بکه به فه رمانیک، ئیمه ش فه رمان بکهین به وانسه لای خو مان پییشی بچینه به هه شت ته گهر ئیمه به وکاره هه ستاین. پیغه مبهری خوا (ع) فه رموی: ((فه رمانتان پیده کهم به چوارشت، چوارشتیشتان لی قه دهغه ده کهم: خوابه رستن و هاوه لی بو دامه نین، نو یژ بکه ن، زه کات بدهن، روژووی ره مه زان بگرن، پینجیه کی ده سته و تیش بدهن. چوارشتیشتان لی قه دهغه ده کهم: خواردنه وهی سرکه ی ناو کوله که، هی ناو

(2) عه ره ب ریزیان له چه ند مانگی ک گرتووه جه نگیان تی دا نه نجام نه داوه پییان ده وتری (الاشهر الحرم).

گۆزه‌ی سه‌وز (ئه‌وه‌ی ئاره‌قیان تییدا هه‌لگرتوه‌)، هی ناو (قیردراو) کاسه‌یه‌که ناوه‌که‌ی قیردراوه‌ی هی ناو داری هه‌لکۆلراو کاسه‌یه‌که که‌قه‌دی دره‌خته‌و ناوه‌که‌ی هه‌لکۆلراوه‌ی، وتیان: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (E) توچوزانی داری هه‌لکۆلراو چی‌یه؟ فه‌رمووی: ((به‌لێ ئه‌زانم، که‌دی دره‌ختیکه هه‌لی ده‌کۆلن پارچه خورمای وردی تییده‌که‌ن . سعید وتی: یان فه‌رمووی: خورما . ئینجا ئاوی تییده‌که‌ن، کاتی هه‌لچوونی نامینی ده‌یخۆنه‌وه: هه‌تا یه‌کیکتان . یا یه‌کیکیان . له‌ئامۆزای خو‌ی ده‌دات به‌شمشیر واته سه‌رخۆش ده‌بن ده‌لی: له‌وکۆمه‌له‌دا پیاویک هه‌بوو به‌وشیوه‌یه بریندار کرابوو، ده‌لی: من ده‌مشارده‌وه شه‌رمم ده‌کرد له‌پیغه‌مبه‌ری خوا (E) وتم: ئه‌ی له‌چیدا بخۆینه‌وه ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (E)؟ فه‌رمووی: ((له‌کونه‌ی چه‌رمدا که ده‌مه‌که‌ی به‌په‌ت ده‌به‌ستری) وتیان ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (E) : زه‌وی ئیمه جرجی زۆر تی‌دایه، کونه نامینیته‌وه، پیغه‌مبه‌ر (E) فه‌رمووی: ((بامشکیش بیخوات، بامشکیش بیخوات، بامشکیش بیخوات)) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (E) رووی کرده (اشج عبدالقیس) و فه‌رمووی: ((تۆ دوو سیفه‌ت تی‌دایه خوا خو‌شیانی ده‌وی، ژیری و په‌له‌نه‌کردن و له‌سه‌رخۆیی)).

16- عَنْ أَبِي ذَرٍّ (t) قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ: أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: ((الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِهِ)). قَالَ: قُلْتُ: أَيُّ الرِّقَابِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: ((أَنْفُسُهَا عِنْدَ أَهْلِهَا وَأَكْثَرُهَا ثَمَنًا)). قَالَ: قُلْتُ: فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ؟ قَالَ: ((تُعِينُ صَانِعًا أَوْ تَصْنَعُ لَأَحْرَقَ)). قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ إِنْ ضَعُفْتُ عَنْ بَعْضِ الْعَمَلِ؟ قَالَ: ((تَكْفُ شَرِّكَ عَنِ النَّاسِ، فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ مِنْكَ عَلَى نَفْسِكَ)). [بخاری/ العتق/ ای الرقاب افضل / 2382]

(ابی ذر) (t) ده‌لی: وتم: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (E) : چاکترین کار کامه‌یه ؟ فه‌رمووی: ((باوهر به‌خواو جیهاد له‌پیناویدا)) ده‌لی: وتم: چاکترین ئازادکردن کامه‌یه [ئازادکردنی کۆیله] فه‌رمووی: (گرانترینیان و به‌به‌هاترینیان لای خاوه‌نه‌کیان) ده‌لی: وتم: ئه‌گه‌ر نه‌مکرد؟ فه‌رمووی: ((یارمه‌تی پیشه‌کاریک بده‌یت یا یارمه‌تی که‌سیک بده‌یت پیشه‌باش نازانی یا هیچ پیشه‌یه‌کی نییه)). ده‌لی: وتم: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا پیت چۆنه ئه‌گه‌ر بی‌توانا بووم له‌هه‌ندی کار؟ فه‌رمووی: ((شه‌رو خراپه‌ت له‌خه‌لکی لابده، ئه‌وه‌ش خیریکه له‌تۆوه بو خۆت))

(6) فه‌رمانکردن به‌ئیمان ، په‌ناگرتن به‌خوا له‌وه‌سوده‌سی شه‌یتان

17- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) عَنِ النَّبِيِّ (e) قَالَ: ((لَا يَزَالُ النَّاسُ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْعِلْمِ حَتَّى يَقُولُوا: هَذَا اللَّهُ خَلَقَنَا، فَمَنْ خَلَقَ اللَّهُ)). قَالَ: وَهُوَ أَخَذَ بِيَدِ رَجُلٍ، فَقَالَ: صَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، قَدْ سَأَلَنِي اثْنَانِ وَهَذَا الثَّلَاثُ. أَوْ قَالَ: سَأَلَنِي وَاحِدٌ، وَهَذَا الثَّانِي. [بخاری/ اقتران النیرین ج 5 ص 283]

(ابوهریره) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فه‌رمووی: ((به‌رده‌وام خه‌لک پرس‌یارتان لی‌ده‌که‌ن له‌باره‌ی زانسته‌وه‌ته‌نانه‌ت ده‌لین: ئه‌وه‌خوا ئیمه‌ی دروست کردووه، ئه‌ی کی‌خوا‌ی دروست کردووه، (ابوهریره) ده‌ستی پیاویکی گرتبوو، ئینجا وتی: خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی راستیان فه‌رمووه، دووکه‌س ئه‌م پرس‌یاریان لی‌کردووم ئه‌مه‌ش سییه‌مه، یان وتی: یه‌کیک لی‌ی پرس‌یم ئه‌مه‌ش دوووه‌ه..

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((لَا يَزَالُونَ يَسْأَلُونَكَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ حَتَّى يَقُولُوا: هَذَا اللَّهُ، فَمَنْ خَلَقَ اللَّهُ)). قَالَ: فَبَيْنَا أَنَا فِي الْمَسْجِدِ إِذْ جَاءَنِي نَاسٌ مِنَ الْأَعْرَابِ، فَقَالُوا: يَا أَبَا هُرَيْرَةَ، هَذَا اللَّهُ خَلَقَنَا، فَمَنْ خَلَقَ اللَّهُ؟ قَالَ: فَأَخَذَ حَصَى بِكَفِّهِ فَرَمَاهُمْ بِهِ، ثُمَّ قَالَ: قَوْمُوا قَوْمُوا، صَدَقَ خَلِيلِي (e).

— (ابوهریره) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فه‌رمووی: ((به‌رده‌وام پرس‌یارت لی‌ده‌که‌ن ئه‌ی (ابوهریره) هه‌تا ده‌لین: (ئه‌وه‌خوا‌یه، باشه‌کی‌خوا‌ی دروست کردووه)). وتی: له‌کاتیکا من له‌مزگه‌وت بووم چه‌ند ئه‌عرا‌یه‌که‌هاتن بو‌لام وتیان: ئه‌ی (ابا‌هریره)، ئه‌وه‌خوا ئیمه‌ی دروست کردووه، ئه‌ی کی‌خوا‌ی دروست کردووه؟ وتی: چنگی پرکرد له‌چه‌وو تی‌ی گرتن، ئینجا وتی: هه‌ستن، هه‌ستن [ب‌رون] خو‌شه‌ویسته‌که‌م (e) راستی فه‌رمووه.

(7) له‌باره‌ی ئیمان به‌خواو به‌رده‌وامی

18- عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الثَّقَفِيِّ (t) قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، قُلْ لِي فِي الْإِسْلَامِ قَوْلًا لَا أَسْأَلُ عَنْهُ أَحَدًا بَعْدَكَ. وَفِي حَدِيثِ أَبِي أُسَامَةَ: غَيْرَكَ. قَالَ: ((قُلْ: آمَنْتُ بِاللَّهِ، فَاسْتَقِمَّ)).

(سفیان) کو‌ری (عبدالله الثقفی) (t) ده‌لی: وتم: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (e) شتیکم پی‌بلی له‌باره‌ی ئیسلامه‌وه‌که‌دوا‌ی تو له‌که‌س نه‌پرسم. فه‌رمووی: ((بلی باوهرم هی‌ناوه‌به‌خوا ئینجا ری‌گای راست بگه‌وه‌به‌رده‌وام به‌له‌سه‌ری)).

(8) به لگه کانی پیغه مبهرو (e) باوهرهینان پیی

19- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((مَا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا قَدْ أُعْطِيَ مِنَ الْآيَاتِ مَا مِثْلُهُ آمَنَ عَلَيْهِ الْبَشَرُ، وَإِنَّمَا كَانَ الَّذِي أُوتِيَتْ وَحْيًا أَوْحَى اللَّهُ إِلَيَّ، فَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَكْثَرَهُمْ تَابِعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ)). [بخاري / فضائل القرآن / كيف نزل الوحي / 4696]

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) فهرموی: ((له پیغه مبهراندا هیچ پیغه مبهریکیان نه بووه که به لگه و سه راسیمه ی وای پی نه به خشرایبیت که وینه ی نه وه خه لک ئیمانی پی هیناوه نه وه ی منیش هیناومه (وحی) یه خوا ناردویه ته سه رم، خوا زیارم له هه موویان شوین که وته م زیاتر بیت)).

20- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t)، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (e) أَنَّهُ قَالَ: ((وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٍ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ، يَهُودِيٍّ، وَلَا نَصْرَانِيٍّ، ثُمَّ يَمُوتُ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ، إِلَّا كَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ)).

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهری (فهرموی ته ی: ((سویند به وه ی گیانی موحه مه دی به دهسته، که سیک نیبه له م خه لکه دا باجوله که و گاوریش بن که ناوی منی بیستبی و بمری و باوهری به وه نه بیت که به مندا نیردراوه نه وه ده بی بیی به نیشته جیی دوزخ)).

21- عَنْ صَالِحِ بْنِ صَالِحِ الْهَمْدَانِيِّ، عَنِ الشَّعْبِيِّ قَالَ: رَأَيْتُ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ خُرَّاسَانَ، سَأَلَ الشَّعْبِيَّ فَقَالَ: يَا أَبَا عَمْرٍو، إِنَّ مِنْ قَبْلَنَا مِنْ أَهْلِ خُرَّاسَانَ يَقُولُونَ فِي الرَّجُلِ إِذَا أَعْتَقَ أُمَّتَهُ ثُمَّ تَزَوَّجَهَا: فَهُوَ كَالرَّكَابِ بَدَنَتَهُ. فَقَالَ الشَّعْبِيُّ: حَدَّثَنِي أَبُو بُرْدَةَ بْنُ أَبِي مُوسَى عَنْ أَبِيهِ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((ثَلَاثَةٌ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ: رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمَنَ بِنَبِيِّهِ وَأَدْرَكَ النَّبِيَّ (e)، فَأَمَّنَ بِهِ وَاتَّبَعَهُ وَصَدَّقَهُ، فَلَهُ أَجْرَانِ. وَعَبْدٌ مَمْلُوكٌ أَدَّى حَقَّ اللَّهِ تَعَالَى، وَحَقَّ سَيِّدِهِ، فَلَهُ أَجْرَانِ. وَرَجُلٌ كَانَتْ لَهُ أُمَّةٌ فَعَدَّأَهَا فَأَحْسَنَ غَدَاءَهَا، ثُمَّ أَدْبَهَا فَأَحْسَنَ أَدْبَهَا، ثُمَّ أَعْتَقَهَا وَتَزَوَّجَهَا، فَلَهُ أَجْرَانِ)). ثُمَّ قَالَ الشَّعْبِيُّ لِلْخُرَّاسَانِيِّ: خُذْ هَذَا الْحَدِيثَ بِغَيْرِ شَيْءٍ، فَقَدْ كَانَ الرَّجُلُ يَرْحَلُ فِيمَا دُونَ هَذَا إِلَى الْمَدِينَةِ. ﴿بخاري / تعليم الرجل امته وأهله / 97﴾

(صالح بن صالح الهمداني) دهلی: (شعبي) دهلی: پیاویکی خه لکی خوراسانم دی، پرسپاری له (شعبي) کردوو وتی: نه ی (ابوعمر) خه لکی

خۆراسانی لای ئیمه هه ندىکیان ده لێن: ئەو پیاوهرى كه نيزه كه كهى خۆى ئازاد بکات و پاشان خۆى مارهى بکات، وه كو ئەوه وایه كه وشتریک بکات به خیرو به لام خۆى سوارى ببیت ئینجا (شعبى) وتى: (ابوبرده) كورى (ابوموسى) له زارى باوكیه وه بوى گيرامه وه كه پيغه مبهرى خوا (E) فهرموويه تى: ((سى كهس دوو جار پاداشت ده درينه وه: پياويكى (ئه هلى كيتاب) باوهرى به پيغه مبهره كهى هينابى و گه يشتبیت به پيغه مبهرى ئيسلاميش (E) باوهرى به ویش هينابیت و شويى كه وتبى و به راستى زانيبیت دوو پاداشتى هه يه. دووهميش كۆيله يه كه مافى خواى گه وهى ئەنجام دايبیت له گه ل مافى خاوه نه كهى، ئەميش دوو پاداشتى هه يه، سيبه ميش پياويك كه نيزه كيكي هه بووييت و به باشى ژياندييتى ئینجا به باشى پهروه دهى كردييت، دواى ئەوه ئازادى كردييت و مارهى كردييت⁽¹⁾، ئەميش دوو پاداشتى هه يه. ئینجا (شعبى) به كا برای خۆراسانى وت: پياوى وا هه بووه بو كه متر له م فهرمووده يه ش ليروه چووه بو مه دينه.

(9) سى شت هه ن له هه ركه سدا هه بن شيرينى ئيمان ده چه ژييت

22- عَنْ أَنَسٍ (t)، عَنِ النَّبِيِّ (E) قَالَ: ((ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ بِهِنَّ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ: مَنْ كَانَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ - بَعْدَ أَنْ أَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهُ - كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقْدَفَ فِي النَّارِ)). [بخاري / الايمان / حلاوة الايمان / 16، 21]

(انس) (t) ده لى: پيغه مبهرى خوا (E) فهرموويه تى: ((سى شت هه ن هه ر كهس تيبدايبیت به وسيا نه شيرينى ئيمان به ده ست ده يينى، هه ركهس خوا و پيغه مبهر (E) له هه مووشت خوشتر بوويت، هه روه ها كه سيكي خوشويست ته نها له به رخوا خوشى بوويت، ئینجا پيى ناخوش بيت بگه رپيته وه بو كوفر — دواى ئەوهى خوا رزگارى كرد لى — وه كو چۆن پيى ناخوشه فرى بدرپيته ئاگره وه).

⁽¹⁾ له و سه رده مه دا كه نيزه ك باو بووه، بۆيه ئيسلام به هه موو شيوه يه كه هه ولى نه هيشتنى داوه، بيگومان كه ئازاد كراو كهسى نه بوو به خيوى بکات ئەگه ر خۆى مارهى بکات ئەوه كارىكى زۆر باشى كردوه له به رژه وه ندى ئەو.

23- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وُلْدِهِ وَوَالِدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ)).

(انس) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فه‌رموویه‌تی: (که‌ستان باوهری دامه‌زراوی نییه هه‌تا منی له‌منداله‌کانی و له‌باوک و دایکی و له‌هه‌موو خه‌لکیش خوشت نه‌ویت).

24- عَنْ أَنَسِ (t)، عَنِ النَّبِيِّ (e) قَالَ: ((وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَا يُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتَّىٰ يُحِبَّ لِجَارِهِ - أَوْ قَالَ: لِأَخِيهِ - مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ)).

(انس) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فه‌رموویه‌تی: ((سویند به‌وهی گیانی منی به‌ده‌سته، هیچ به‌نده‌یه‌ک نیمان‌ی نابیت هه‌تا نه‌وهی بو‌خوی پیی خوشه بو‌دراوسی‌که‌ی . یافه‌رمووی بو‌براکه‌ی پیی خوشت نه‌بی‌ت)). واته: (نیمان‌ی ته‌واو نیه).

(10) نه‌وکه‌سه‌ی قایل بیت به‌ په‌روه‌ردگاریتی خوا

تامی باوهری چه‌شتووه

25- عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ (t): أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ (e) يَقُولُ: ((ذَاقَ طَعْمَ الْإِيمَانِ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا)).

(عباس) کوری (عبدالمطلب) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فه‌رمووی: ((تامی باوهری چه‌شتووه“ نه‌و که‌سه‌ی رازی بیت به‌وهی که‌ خوا په‌روه‌ردگاری بیت، نیسلام ناینی بیت، محمه‌د پیغه‌مبه‌ری بیت)).

(11) چوارشت هه‌ن له‌هه‌رکه‌سدا هه‌بن نه‌وه مونا‌فیقی ته‌واوه

26- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو (y) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا، وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خَلَّةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَلَّةٌ مِنْ نِفَاقٍ حَتَّىٰ يَدْعَهَا: إِذَا حَدَّثَ كَذَبًا، وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ)). غَيْرَ أَنَّ فِي حَدِيثِ سُفْيَانَ: ((وَإِنْ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنَ النِّفَاقِ)). [بخاری/ الايمان/ علامة المنافق/34]

(عبدالله) کوری (عمرو) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فه‌رموویه‌تی: ((چوارشت هه‌رکه‌س تیا‌یدا‌بیت نه‌وه مونا‌فیقی ته‌واوه، هه‌رکه‌س‌یش یه‌کی‌کیانی تیا‌بیت نه‌وه سیفه‌تیکی مونا‌فیقی تیا‌دایه، هه‌تا ده‌ستی لی‌هه‌لده‌گریت، هه‌رکات قسه‌ی کرد درو بکات، هه‌رکات په‌یمان‌ی‌دا بی‌شکینیت نه‌گر به‌لین‌ی‌دا

به شی ئیمان و باوهر (1)

سه ریچی لی بکات، نه گهر دژایه تی که سیکی کرد له هه ق لابدات و سته می لی بکات)).

27- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبًا، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا أُؤْتِمِنَ خَانَ)). [بخاری/ الايمان/ علامة المنافق/33]

(ابوهریره) (t) ده لی: پیغه مبهری خوا (e) فه رمویه تی: ((نیشانه ی مونا فیک سیانه: نه گهر قسه ی کرد درۆ بکات، نه گهر به لی نزی دا نه بیاته سه، نه گهر سپارده ی لادانرا خیانه تی لی بکات)).

(12) نموونه ی ئیماندار وه کو کشتو کال و نموونه ی مونا فیک و

کافریش وه کو سنه و بهر وایه

28- عَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْخَامَةِ مِنَ الزَّرْعِ تُفِيئُهَا الرِّيحُ، تَصْرَعُهَا مَرَّةً وَتَعْدِلُهَا أُخْرَى حَتَّى تَهْبِجَ. وَمَثَلُ الْكَافِرِ كَمَثَلِ الْأُرْزَةِ الْمُجْدِيَةِ عَلَى أَصْلِهَا، لَا يُفِيئُهَا شَيْءٌ حَتَّى يَكُونَ انْجِعَافُهَا مَرَّةً وَاحِدَةً)). وفي الرواية: ((وتعدلها مرة، حتى يأتيه أجله، ومثل المنافق الأرزة المجذبة التي لا يصيبها شيء)). [بخاری/ المرضی/ ماجاء في كفارة المرض/5319]

(کعب) کوری (مالک) (t) ده لی: پیغه مبهری خوا (e) فه رموی: ((نموونه ی ئیماندار وه کو رووه کیکی ته پری تازه رووا وایه، باده یله رزینی، به ملاو به ولادا لاری ده کاته وه، جاریک زور لاری ده کاته وه، جاریکیش به رزی ده کاته وه، هه تا وشک ده بییت. نموونه ی کافریش وه کو سنه و بهر ی وایه له سه ره قه ده که ی راوه ستاوه، هیج شتیکی نایجولینی هه تا هه لکه ندنی به یه کجاری)) له ریوایه ته تیکی شدا ((جاریکیش راستی ده کاته وه، هه تا کو تای ژیان دییت، نموونه ی مونا فیکیش وه کو سنه و بهر یکی پته وایه هیج شتیکی تووش نابییت)) [واته: مونا فیک تووشی دهر دو به لای دونیایی نابییت تاببیته که فاره تی گونا هی].

(13) نموونه ی موسلمان نموونه ی دارخورمایه

29- عَنْ ابْنِ عُمَرَ (t) قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (e) فَقَالَ: ((أَخْبِرُونِي بِشَجَرَةٍ شَبِهَ - أَوْ: كَالرَّجُلِ - الْمُسْلِمِ، لَا يَتَحَاتُّ وَرَقُهَا، تُؤْتِي أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ)).

قَالَ ابْنُ عُمَرَ: فَوَقَعَ فِي نَفْسِي أَنَّهَا النَّحْلَةُ، وَرَأَيْتُ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ لَنَا يَتَكَلَّمَانِ، فَكْرِهْتُ أَنْ أَتَكَلَّمَ أَوْ أَقُولَ شَيْئًا، فَقَالَ عُمَرُ: لَأَنْ تَكُونَ قَلْتَهَا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ كَذَا وَكَذَا. ﴿بخاري/ العلم / قول المحدث حدثنا /61﴾

(عبدالله) كورپی (عمر) (t) دهلی: له خزمهت پیغه مبهری خوادا (e) بووین فہرمووی: ((ناگادارم بکہن لہ درہ ختیک وینہی موسلمان بیت یا : وہ کوپیاویکی موسلمان، کہ گہ لاکانی ناوہریت و ہموو کاتیک بہری خوی دہدات)).
(ابن عمر) وتی: ہات بہ دلما ئہوہ دارخورمایہ، (عمر) و (ابوبکر) م بینی قسہیان نہدہ کرد، منیش پیم ناخوش بوو قسہ بکہم یاشتیک بلیم عومہر وتی: ئہ گہر بتوتایا ئہوہ نندہو ئہوہ نندہم لہ لاخوشتربوو.

(14) شہرم کردن بہ شیکہ لہ ئیمان

30- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((الْإِيمَانُ بِضَعِّ وَسَبْعُونَ - أَوْ: بِضَعِّ وَسِتُّونَ - شُعْبَةً، فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الْأَدَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ)). [بخاري/ الايمان/ امور الايمان/9]
(ابوہریرہ) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) فہرموویہ تی: ((ئیمان حہفتا و ئہوہ نندہ - یا شہست و ئہوہ نندہ - بہ شہ، گہورہ ترینیان وتنی شایہ تومانہ، بچووکترینیان لابردنی کوسپیکہ لہ سہر ریگیہک، شہرم و حہیا بہ شیکہ لہ ئیمان)).

31- عَنْ أَبِي قَتَادَةَ (t) قَالَ: كُنَّا عِنْدَ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ فِي رَهْطٍ، مَنَا وَفِينَا بُشَيْرُ بْنُ كَعْبٍ، فَحَدَّثَنَا عِمْرَانُ يَوْمَئِذٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((الْحَيَاءُ خَيْرٌ كُلُّهُ. أَوْ قَالَ: الْحَيَاءُ كُلُّهُ خَيْرٌ)). فَقَالَ بُشَيْرُ بْنُ كَعْبٍ: إِنَّا لَنَجِدُ فِي بَعْضِ الْكُتُبِ - أَوْ الْحِكْمَةِ - أَنَّ مِنْهُ سَكِينَةٌ وَوَقَارًا لِلَّهِ تَعَالَى، وَمِنْهُ ضَعْفٌ. قَالَ: فَغَضِبَ عِمْرَانُ حَتَّى احْمَرَّتَا عَيْنَاهُ، وَقَالَ: أَلَا أَرَانِي أُحَدِّثُكَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (e) وَتُعَارِضُ فِيهِ؟ قَالَ: فَأَعَادَ عِمْرَانُ الْحَدِيثَ، قَالَ: فَأَعَادَ بُشَيْرٌ، فَغَضِبَ عِمْرَانُ، فَمَا زِلْنَا نَقُولُ: إِنَّهُ مَنَا يَا أَبَا نُجَيْدٍ، إِنَّهُ لَا بَأْسَ بِهِ. ﴿بخاري/ الادب/ الميآه/5766﴾

(ابو قتادہ) (t) دهلی: ئیمہ کومہ لیک لای (عمران) کورپی (حُصین) بووین، (بشیر) کورپی (کعب) یشمان لہ ناودابوو، (عمران) قسہی بوکردین و وتی: پیغه مبهری خوا (e) فہرموویہ تی: ((شہرم و حہیا خیرہ ہمووی)) یا فہرمووی: (شہرم و حہیا ہمووی خیرہ) ئینجا (بشیر) کورپی (کعب) وتی: ئیمہ

لهه ندى كتيبدا يا حيكمه تدا . ده بينن، شهرم به شيكى ئارامى و له سه رخوييه و ريزگرتنه له خواى گه وره، هه نديكىشى لاوازي يه، ده لى: عمران توو پره بوو هه تا چاوه كانى سوو پره لگه ران وتى: ئايا نابينى من له پيغه مبهرى خواوه بوو ده گيپر مه وه كه چى تو ناره زايى تيا ده رده پرېت؟ ده لى: (عمران) فه رمو و ده كهى دوو باره كرده وه، وتى: (بشير) يش قسه كهى خوئى دوو باره كرده وه، ئينجا (عمران) توو پره بوو، ئيمهش به به رده وامى ده مانوت: ئه ي (ابو نجيد) ئه ويش له ئيمه يه و پياويكى خراب نيه.

(15) دراوسيتى چاك و ريزى ميوان به شيكه له باوهره

32- عَنْ أَبِي شَرِيحٍ الْخَزَاعِيِّ (t): أَنَّ النَّبِيَّ (e) قَالَ: ((مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُحْسِنْ إِلَى جَارِهِ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُقِلْ خَيْرًا أَوْ لِيَسْكُتْ)). (بخاري/ الادب/ من كان يؤمن بالله واليوم الآخر / 5673)

(ابو شريح الخزاعى) (t) ده لى: پيغه مبهرى خوا (e) فه رمو و يه تى: ((هه ركهس باوهرى به خواو روژى دوايى هه يه، با چاك بيت له گه ل دراوسيكه ي، هه ركهس باوهرى به خواو روژى دوايى هه يه باريز له ميوانه كهى بگريت، هه ركهس باوهرى به خواو به روژى دوايى هه يه با چاك بليت يان بى دهنگ بيت)).

(16) هه ركهس دراوسيكه ي له شهرو خراپه ي نه مين نه بيت

ناچيته به ههشت

33- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ لَا يَأْمَنُ جَارَهُ بَوَائِقَهُ)). [بخاري/ الادب/ اثم من لا من جاره / 5670]

(ابوهريره) (t) ده لى: پيغه مبهرى خوا (e) فه رمو و يه تى: ((ناچيته به ههشت ئه وهى دراوسيكه ي له شهرو خراپه ي نه مين نه بيت)).

(17) گوړينى خراپه به ده ستو به زمان و به دل به شيكه له ئيمان

34- عَنْ طَارِقِ بْنِ شَهَابٍ قَالَ: أَوَّلُ مَنْ بَدَأَ بِالْخُطْبَةِ يَوْمَ الْعِيدِ قَبْلَ الصَّلَاةِ مَرْوَانُ، فَقَامَ إِلَيْهِ رَجُلٌ فَقَالَ: الصَّلَاةُ قَبْلَ الْخُطْبَةِ. فَقَالَ: قَدْ تَرَكَ مَا هُنَاكَ، فَقَالَ أَبُو سَعِيدٍ: أَمَّا هَذَا فَقَدْ قَضَى مَا عَلَيْهِ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) يَقُولُ: ((مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَدَلِكَ أَوْضَعُ الْإِيمَانِ)).

(طارق) کوری (شهاب) ده‌لی: یه‌که‌م که‌س له‌روژی جه‌ژنا له‌پیش نوێژدا ده‌ستی کرد به‌ وتار خویندنه‌وه مه‌روان بوو، پیاویک هه‌ستاو وتی: نوێژ له‌پیش وتاره‌وه‌یه، وتی: ئه‌و سوننه‌ته‌ وازی لی‌هینراوه (ابو سعید) وتی: به‌لام ئه‌م پیاوه ئه‌وه‌ی له‌سه‌ری بوو که‌یاندی بیستومه له‌پیغه‌مبه‌ری خوا (E) فه‌رموویه‌تی: ((هه‌رکه‌س له‌ئیه‌ خراپه‌یه‌کی دی‌ بابه‌ده‌ست بیگۆریت ئه‌گه‌ر نه‌یتوانی به‌زمانی، ئه‌گه‌ر نه‌یتوانی به‌دلی، ئه‌وه‌ش لاوازترین ئیمان)).

35- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ (E): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (E) قَالَ: ((مَا مِنْ نَبِيٍّ بَعَثَهُ اللَّهُ فِي أُمَّةٍ قَبْلِي إِلَّا كَانَ لَهُ مِنْ أُمَّتِهِ حَوَارِيُونَ وَأَصْحَابٌ، يَأْخُذُونَ بِسُنَّتِهِ وَيَقْتَدُونَ بِأَمْرِهِ، ثُمَّ إِنَّهَا تَخْلَفُ مِنْ بَعْدِهِمْ خُلُوفٌ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ، وَيَفْعَلُونَ مَا لَا يُؤْمَرُونَ، فَمَنْ جَاهَدَهُمْ بِيَدِهِ فَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَمَنْ جَاهَدَهُمْ بِلِسَانِهِ فَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَمَنْ جَاهَدَهُمْ بِقَلْبِهِ فَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَيْسَ رِأءَ ذَلِكَ مِنَ الْإِيمَانِ حَبِيَّةٌ خَرْدَلٌ)). قَالَ أَبُو رَافِعٍ: فَحَدَّثْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ فَأَنْكَرَهُ عَلَيَّ، فَقَدِمَ ابْنُ مَسْعُودٍ فَزَلَّ بِقِنَاةٍ، فَاسْتَتَبَعَنِي إِلَيْهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ (Y) يَعُودُهُ، فَأَنْطَلَقْتُ مَعَهُ، فَلَمَّا جَلَسْنَا سَأَلْتُ ابْنَ مَسْعُودٍ عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ، فَحَدَّثَنِيهِ كَمَا حَدَّثْتُهُ ابْنُ عُمَرَ.

(عبدالله) کوری (مسعود) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (E) فه‌رمووی: ((پیغه‌مبه‌ر نبیه که‌خوای گه‌وره نارده‌بیتی بو‌ناو گه‌لیکی له‌پیش مندا که‌له‌ناو ئه‌وگه‌له‌دا هه‌واری و هه‌وای نه‌بیت، سوننه‌ته‌کانیان جی‌به‌جی کردووه و شوین فه‌رمانه‌کانی که‌وتوون، ئینجا دوا‌ی ئه‌مان خه‌لکانیک شوینیان که‌وتوون، ئه‌وه‌ی ده‌یڵین نایکه‌ن به‌کرده‌وه، کرده‌وه‌گه‌لیکیش ده‌که‌ن که‌فه‌رمانیان پی‌نه‌کراوه، هه‌رکه‌س به‌رگرییان بکات به‌ده‌ست ئه‌وه ئیمانداره، هه‌رکه‌س به‌رگرییان بکات به‌زمان ئه‌وه ئیمانداره، هه‌رکه‌سیش به‌رگرییان بکات به‌دل ئه‌ویش ئیمانداره، ئیتر له‌دوا‌ی ئه‌وه به‌قه‌د ده‌نکه خه‌رته‌له‌یه‌که ئیمان ناییت (ابو رافع) وتی: ئه‌مه‌م بو (عبدالله) کوری (عمر) گه‌یرایه‌وه ئینکاری کرد، ئینجا (ابن مسعود) هات له‌قه‌نات دابه‌زی (عبدالله) کوری (عمر) (t) شوین خوی خستم و بردمی بو سه‌ردانی منیش له‌گه‌لیا رویشتم، کاتی دانیشترین له‌باره‌ی ئه‌م فه‌رمووده‌یه‌وه له‌ (ابن مسعود) م پرسی ئه‌ویش بو‌ی گه‌یرایه‌وه وه‌کو من بو (عمر) م گه‌یرایه‌وه.

(18) عهلی خوشناوی ئیماندار نه بی ، رقیشی لیی نیه مونا فیک نه بی
36- عَنْ زَبِّ بْنِ حُبَيْشٍ (t) قَالَ: قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ (e): وَالَّذِي فَلَقَ
الْحَبَّةَ وَبَرَأَ النَّسَمَةَ، إِنَّهُ لَعَهْدُ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ (e) إِلَيَّ: أَنْ لَا يُحِينِي إِلَّا مُؤْمِنٌ وَلَا
يُبْغِضَنِي إِلَّا مُنَافِقٌ.

(زر) کوری (حبیش) (t) دهلی: علی کوری ابی طالب (t) وتی: سویند
بهوی تووی ته قاندووهو، گیانی کرده بهر هه موو گیانله بهر یک، نه وه په یمانی
پیغه مبهری (e) نه خوینده واره بو من: کهس منی خوشناویت ئیماندار نه بی
رقیشی لیی نیه مونا فیک نه بی.

(19) خوشه ویستی (انصار) نیشانهای ئیمانیه ، رق لی بوونیشیان

دوو رووییه

37- عن البراء (t)، عن النبي (e) أَنَّهُ قَالَ فِي الْأَنْصَارِ: ((لَا يُحِبُّهُمْ إِلَّا
مُؤْمِنٌ، وَلَا يُبْغِضُهُمْ إِلَّا مُنَافِقٌ. مَنْ أَحَبَّهُمْ أَحَبَّهُ اللَّهُ، وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ أَبْغَضَهُ اللَّهُ)).
(البراء) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) له باره ی (انصار) وه فرموویه تی:
(خوشی ناوین جگه له ئیماندار ، رقیشی لییان نیه جگه له دوو پروو، هه رکهس
خوشی بووین خوا خوشی دهویت، هه رکه سیش رقی لییان بیته خوا رقی
لییه تی).

(20) ئیمان په نا دهباته وه بو مه دینه

38- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((إِنَّ الْإِيمَانَ لِيَأْرِزُ إِلَى
الْمَدِينَةِ كَمَا تَأْرِزُ الْحَيَّةُ إِلَى جُحْرِهَا)).
(ابوهریره) (t) دهلی: بیستم له پیغه مبهری، خوا (e) فرموویه تی:
له راستیدا ئیمان په نا دهباته وه بو مه دینه هه روه کو مار په نا بو کونه که ی خوی
دهباته وه).

(21) ئیمان و حیکمه ت یه مه نین

39- عن أبي هريرة (e) قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (e) يَقُولُ: ((جَاءَ أَهْلُ الْيَمَنِ، هُمْ
رَقٌّ أَفْنَدَةٌ، وَأَضْعَفُ قُلُوبًا، الْإِيمَانُ يَمَانٌ، وَالْحِكْمَةُ يَمَانِيَّةٌ. السَّكِينَةُ فِي أَهْلِ
الْغَنَمِ، الْفَخْرُ وَالْحَيْلَاءُ فِي الْفَدَّادِينَ أَهْلِ الْوَبْرِ، قَبْلَ مَطْلَعِ الشَّمْسِ)).

(ابوهریره) (t) دهلی: بیستم له پیغه مبهری خوا (e) فهرمووی: (خه لکی یه من هاتن که خه لکیکی دلناسک و دلنهرمن، ئیمان له ناو خه لکی یه مه ندا دامه زراوه حیکمه تیش یه مه نیه، ئارامی و بی فیزی لای مه پداره کانه، شانازی و خۆ به زلزانین لای دهنگ زله خاوهن و شتره کانه نه وانهی له لای خۆر هه لاته وهن).
40- عن جابر بن عبدالله (y) قال: قال رسول الله (e): ((غَلِظَ الْقُلُوبِ الْجَفَاءُ فِي الْمَشْرِقِ، وَ الْإِيمَانُ فِي أَهْلِ الْحِجَازِ)).

(جابر کوری) (عبدالله) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) فهرموویه تی: (دلره قی ووشکی له خۆر هه لاته و، باوهریش لای خه لکی حیزاره).

(22) نه وهی ئیمان نه هیئی کرداری باش سوودی پیناگه یئی

41- عَنْ عَائِشَةَ (t) قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، ابْنُ جُدْعَانَ كَانَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ يَصِلُ الرَّحِمَ، وَيَطْعُمُ الْمَسْكِينِ، فَهَلْ ذَاكَ نَافِعُهُ؟ قَالَ: ((لَا يَنْفَعُهُ، إِنَّهُ لَمْ يَقُلْ يَوْمًا: رَبِّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ)).

(عائشه) (t) دهلی: وتم: نهی پیغه مبهری خوا (e) (ابن جدعان) له سهرده می نه فامیدا سهردانی که سوکاری خوی ده کرد، خواردنی هدا به هه ژاران، ئایا نه وه سوودی هه بووه بوی؟ فهرمووی: (نه خیر، سوودی پی ناکه یئی، چونکه نه و روژیک له روژان نه یوتوه: خویه له گونا هه کانم خوش ببه له روژی قیامه تدا).

(23) ناچنه به ههشت تا ئیمان نه هیین

42- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا، أَوْلَا أَدْلُكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ؟ أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ)).

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) فهرموویه تی: ((ناچنه به ههشت هه تا ئیمان نه هیین، ئیمانیش ناهین، هه تا یه کترتان خوش نه ویت، ئایا شتیکتان پی بلیم نه گهر بیکه ن یه کترتان خوشده ویت؟ سه لام له یه کتری زۆربکه ن)).

(24) زیناکه ر له کاتی زینادا ئیمانی نییه

43- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((لَا يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَسْرِقُ السَّارِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَشْرَبُ الْخَمْرَ

حِينَ يَشْرِبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ)). وَكَانَ أَبُو هُرَيْرَةَ يُلْحِقُ مَعَهُنَّ: ((وَلَا يَنْتَهَبُ نَهْبَةَ ذَاتِ شَرَفٍ يَرْفَعُ النَّاسُ إِلَيْهِ فِيهَا أَبْصَارَهُمْ حِينَ يَنْتَهَبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ)). وَفِي حَدِيثِ هَمَّامٍ: ((يَرْفَعُ إِلَيْهِ الْمُؤْمِنُونَ أَعْيُنَهُمْ فِيهَا وَهُوَ حِينَ يَنْتَهَبُهَا مُؤْمِنٌ)) وَزَادَ: ((وَلَا يَغْلُ أَحَدُكُمْ حِينَ يَغْلُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ، فَإِيَّاكُمْ إِيَّاكُمْ)).

(ابوهریره) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فەرموویە‌تی: ((زیناکەر له‌کاتی‌کدا که‌زیناده‌کات ئیمانی نییە، دزیش له‌کاتی دزی‌کردنه‌که‌یدا ئیمانی نییە، ئارەق خۆریش له‌کاتی ئارەق خواردنه‌وه‌که‌یدا ئیمانی نییە، جەرده‌ش له‌کاتی‌کا شتیکی گرانبه‌ها که‌ خه‌ک چاوی تی بریبی، تالان بکات ئیمانی نییە) (ابوهریره) له‌ریوایه‌تی (همام) یشدا ئەمە‌ی زیاد‌کردووه: خیانه‌تکار‌یشتان له‌کاتی خیانه‌ت‌کردنه‌که‌یدا ئیمانی نییە، که‌واته: وریای خۆتان بن، وریای خۆتان بن)).

(25) ئیماندار دووجار له‌یه‌ک کونه‌وه‌ ناگه‌زریت

44- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t)، عَنِ النَّبِيِّ (e) قَالَ: ((لَا يُلْدَعُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرِ وَاحِدٍ مَرَّتَيْنِ)).

(ابوهریره) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فەرمووی: (ئیماندار له‌یه‌ک کونه‌وه‌ دووجار ناگه‌زریت).

(26) وه‌سوه‌سه‌ له‌ئیماندا

45- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: جَاءَ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ (e) إِلَى النَّبِيِّ (e) فَسَأَلُوهُ: إِنَّا نَجِدُ فِي أَنْفُسِنَا مَا يَتَعَاطَمُ أَحَدُنَا أَنْ يَتَكَلَّمَ بِهِ. قَالَ: ((وَقَدْ وَجَدْتُمُوهُ)). قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ: ذَاكَ صَرِيحُ الْإِيمَانِ)).

(ابوهریره) (t) ده‌لی: که‌سانیک له‌هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر (e) هاتن بو‌خزمه‌تی و پرسیاریان لی‌کرد: ئیمه‌ شتانیک دیت به‌دلماندا ده‌رپرینی زۆر قورسه‌ له‌لامان، فەرمووی: به‌راستی ئەمه‌تان تووش هاتوو؟ وتیان: به‌لی: فەرمووی: ده‌ ئەوه‌ ئیمانی پا‌که.

(27) گه‌وره‌ترین گونا‌ه‌هاوه‌ل بو‌خوا بریاردا‌نه

46- عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي بَكْرَةَ، عَنِ أَبِيهِ (t) قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (e) فَقَالَ: ((أَلَا أَنْبَأُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكَبَائِرِ - ثَلَاثًا - : الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَعَقُوقُ الْوَالِدَيْنِ،

وَشَهَادَةُ الرَّؤْرِ. أَوْ: قَوْلُ الرَّؤْرِ)). وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ (E) مُتَكِنًا فَجَلَسَ، فَمَا زَالَ يُكْرِرُهَا حَتَّى قَلْنَا: لَيْتَهُ سَكَتَ. [بخاري/ الشهادات/ ما قيل في شهادة الزور/ 2511]

(عبدالرحمن) کوری (ابی بکره) دهلی: باوکم وتی: ئیمه له خزمهت پیغه مبهری خوادا (E) بووین، فهرمووی: ئایا ئاگادارتان نه کهم له گه وره ترین گونا هه گه وره کان، سی جار ئه مه ی فهرموو ئینجا فهرمووی: ((هاوهل بو خوا بریاردان، ئازاردانی دلی دایک و باوک، شایه تی دانی دورو ناهه ق یان وته ی دروو ناهه ق)). له وکاته دا پیغه مبهر (E) پالی دابوووه ئینجا دانیشته بهردهوام ئه مه ی دوا یی دوویات ده کرده وه، هه تا وتمان: خوژگه بیدهنگ ده بوو.

47- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (T): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (E) قَالَ: ((اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُؤْبَقَاتِ)). قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هُنَّ؟ قَالَ: ((الشُّرْكَ بِاللَّهِ، وَالسَّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ، وَأَكْلُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَالتَّوَلَّى يَوْمَ الرَّحْفِ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ)). [بخاري/ الوصايا / ان الذين ياكلون اموال اليتامى / 2615]

(ابوهریره) (T) دهلی: پیغه مبهر (فهرموویه تی: ((دووریکه ونه وه له وحه وت گونا هه ی که ئاده میزاد تیاده بهن)) وتیان: ئه وانه چین ئه ی پیغه مبهری خوا فهرمووی: ((هاوهل بو خوا بریاردان، جادوو، کوشتنی ئاده میزاد که خوا حه رامی کردوو، مه گهر به هه قی خو ی، سوو خواردن، خواردنی مالی هه تیوو، پشت هه لکردن له روژی جهنگی کافراندا، بوختان کردن بو ئافره تانی باوهر داری بی ئاگای پاکداوین)).

(28) له دوا ی من مه بنه وه به کافرو

هه ندیکتان له گه ردنی هه ندیکتان بدهن

48- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍ (Y)، عَنِ النَّبِيِّ (E) أَنَّهُ قَالَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ: ((وَيَحْكُمُ - أَوْ قَالَ: وَيَلِكُمُ - لَأ تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفَّارًا، يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ)).

(عبدالله) کوری (عمر) (T) دهلی: پیغه مبهری خوا (E) له حه جی مالئوا واییدا فهرمووی: کوستان کهویت، له دوا ی من مه بنه وه به کافرو هه ندیکتان بدهن له گه ردنی هه ندیکتان.

(29) لادان له‌رشته‌ی باوک کوفره

49- عَنْ أَبِي عُثْمَانَ قَالَ: لَمَّا ادَّعَى زِيَادٌ لَقِيْتُ أَبَا بَكْرَةَ (t)، فَقُلْتُ لَهُ: مَا هَذَا الَّذِي صَنَعْتُمْ؟ إِنِّي سَمِعْتُ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ يَقُولُ: سَمِعَ أَدْنَايَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ (e) وَهُوَ يَقُولُ: ((مَنْ ادَّعَى أَبَا فِي الْإِسْلَامِ غَيْرَ أَبِيهِ، يَعْلَمُ أَنَّهُ غَيْرُ أَبِيهِ، فَالْجَنَّةُ عَلَيْهِ حَرَامٌ)). فَقَالَ أَبُو بَكْرَةَ: وَأَنَا سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ (e). [بخاري/ الفرائق/ من ادعى الى غير أبيه/6385]

(ابو عثمان ده‌لی: کاتی(زیاد) یان کرد به‌کوری پیاویک که باوگی خو‌ی نه‌بوو، به(ابوبکره)گه‌یشتم (t) پیموت: ئەو کاره چیه کرد و وتانه؟ من له(سعد)کوری(ابی وقاص)م بیستوو ده‌یوت: به‌م دوو گو‌ییه‌م له‌پیغه‌مبه‌ری خوام (e) بیستوو ده‌یفه‌رموو: ((هه‌رک‌ه‌س له‌ئیسلامدا جگه له‌باوکی خو‌ی باوکیکی تر بو خو‌ی دابنی، بی‌شزانی که باوکی نییه، ئەوه به‌هه‌شت حه‌رامه لیی). ابوبکره وتی: منیش [ئه‌وه‌م] له‌پیغه‌مبه‌ر (e) بیستوو.

(30) ئەوه‌ی به‌براکه‌ی بلی کافر

50- عَنْ أَبِي ذَرٍّ (t): أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ (e) يَقُولُ: ((لَيْسَ مِنْ رَجُلٍ ادَّعَى لِغَيْرِ أَبِيهِ وَهُوَ يَعْلَمُهُ إِلَّا كَفَرَ، وَمَنْ ادَّعَى مَا لَيْسَ لَهُ فَلَيْسَ مِنَّا، وَلِيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. وَمَنْ دَعَا رَجُلًا بِالْكَفْرِ أَوْ قَالَ: عَدُوَّ اللَّهِ، وَلَيْسَ كَذَلِكَ، إِلَّا حَارَ عَلَيْهِ)). [بخاري/ المناقب/ نسبة اليمين الى اسماعيل/3317]

(ابو‌ذر) (t) ده‌لی: له‌پیغه‌مبه‌ری خو‌ی (e) بیستوو ده‌یفه‌رموو: ((هه‌رک‌ه‌سیک به‌ناوی جگه له‌باوکیه‌وه ناوی خو‌ی بنی‌ت بی‌شزانی‌ت، ئەوه کافر ده‌بی‌ت، هه‌رک‌ه‌سیش خو‌ی به‌خاوه‌نی شتی‌ک بزانی‌ت که‌هی خو‌ی نه‌بی‌ت، ئەوه له‌ئیمه نییه، باجی خو‌ی له‌ناو ئاگردا خو‌ش بکات، هه‌رک‌ه‌سیش پیاویک به‌کافر بانگ بکات، پی‌ی بلی: دوشمنی خوا، وایش نه‌بی‌ت، ئەوه بو‌ خو‌ی ده‌گه‌ریته‌وه).

51- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ (t) قَالَ: رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ الذَّنْبِ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ؟ قَالَ: ((أَنْ تَدْعُوَ لِلَّهِ نَدَاءً وَهُوَ خَلْقُكَ)). قَالَ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: ((أَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ مَخَافَةَ أَنْ يَطْعَمَ مَعَكَ)). قَالَ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: ((أَنْ تُزَانِيَ حَلِيلَةَ جَارِكَ)). فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ تَصْدِيقَهَا: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ

النَّبِيِّ حَرَّمَ اللَّهُ إِلَا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾ الفرقان: ﴿٦٨﴾
[اقتران/ النیرین/ بخاری/ 148/280 ب 1 ل 404]

(عبدالله) کورپی (مسعود) (t) دهلی: پیاویک وتی: ئەهی پیغەمبەری خوا (e) کام گوناھه لای خوا گەورەترین گوناھه؟ فەرمووی: ((ئەوھیه ھاوہل بو خوا دابنێی کە ئەو دروستی کردووی)) وتی: ئینجا چی تر؟ فەرمووی: ((ئەوھیه کە مندالە کەت بکوژیت لە ترسی ئەوھیه لە گەلتا دەخوات [واتە لە ترسی بە خێوکردنی]، وتی: ئینجا چی تر؟ فەرمووی: ((ئەوھیه دەست درێژی بە دەرەوشتی بکەیتە سەر خیزانی دراوسیت)) خوای گەورەش بو بە راستگێرانی قسەکانی پیغەمبەر (e) ئەم ئایەتە نارە خوارەو: ﴿والذین لا يدعون مع الله الهاً اخر ولا يقتلون النفس التي حرم الله الا بالحق ولا يزنون ومن يفعل ذلك يلق اثاماً﴾ الفرقان: 68.

واتە: ئەوانەهی جوړه خوایه کی تر له گەل خوادا ناپەرستن، کەسیکیش ناکوژن کە خوا کوشتنی حەرام کردووه مەگەر بەهەق و پەوا، زیناش ناکەن، ئەوھیه ئەو جوړه کاره خراپانە ئەنجام بدات ئەواتووشی سزادەبێت.

(31) کەسیک بەمری و شەریکی بو خوا دانەنابی دەچیته بەهەشت

52- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (y) قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ (e) رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا الْمُوجِبَاتُ؟ قَالَ: ((مَنْ مَاتَ لَمْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ)).

(جابر) کورپی (عبدالله) (t) دهلی: پیاویک هاتە خزمەت پیغەمبەر (e) وتی: ئەهی پیغەمبەری خوا (e) ئەو دوو سیفەتەهی مرووف شایانی بەهەشت و دۆزەخ دەکەن چین؟ فەرمووی: هەرکەس مردو هیچ شتیکی نەکردبێ بە ھاوہل بو خوا دەچیته بەهەشت، هەرکەس بەهەشتی کردبێ بە ھاوہل بو خوا دەچیته ناگرەوہ.

53- عن أَبِي الْأَسْوَدِ الدِّيَلِيِّ: أَنَّ أَبَا ذَرٍّ (t) حَدَّثَهُ أَنَّهُ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ (e) وَهُوَ نَائِمٌ، عَلَيْهِ ثَوْبٌ أَبْيَضٌ، ثُمَّ أَتَيْتُهُ فَإِذَا هُوَ نَائِمٌ، ثُمَّ أَتَيْتُهُ وَقَدْ اسْتَيْقَظَ، فَجَلَسْتُ إِلَيْهِ، فَقَالَ: ((مَا مِنْ عَبْدٍ قَالَ لَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، ثُمَّ مَاتَ عَلَيَّ ذَلِكَ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ)). قُلْتُ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟ قَالَ: ((وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ)) قُلْتُ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟ قَالَ: ((وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ)). ثَلَاثًا، ثُمَّ قَالَ فِي الرَّابِعَةِ: ((عَلَى رَغْمٍ

أُثْفِ أَبِي ذَرٍّ). قَالَ: فَخَرَجَ أَبُو ذَرٍّ وَهُوَ يَقُولُ: وَإِنْ رَغِمَ أَثْفُ أَبِي ذَرٍّ. [بخاري/ الجنائز/ في الجنائز/1180]

(ابو اسود الدیلی) ده‌لی: (ابو ذر) بوی گپراوه‌ته‌وه و توویه‌تی: چوومه خزمه‌ت پیغه‌مبه‌ر (e) نوستبوو، سه‌رچه‌فیکی سپی به‌سه‌ره‌وه بوو، جاریکی‌تر هاتمه‌وه هه‌رنوستبوو، پاشان جاریکی‌تر هاتمه‌وه خزمه‌تی هه‌ستابوو، له‌خزمه‌تیا دانیشتم، فه‌رمووی: ((هه‌ر به‌نده‌یه‌ک لا اله الا الله)ی وتبوی و له‌سه‌ر ئه‌وه مردبیّت، ده‌چیته به‌هه‌شته‌وه)). وتم: ئه‌گه‌ر داوین پیسی و دزیشی کردبیّت؟ فه‌رمووی: ((ئه‌گه‌ر داوین پیسی و دزیشی کردبیّت)). وتم: ئه‌گه‌ر داوین پیسی و دزیشی کردبیّت؟ سی‌جار فه‌رمووی: ((با داوین پیسی و دزیشی کردبیّت) ئینجا له‌چاره‌م جاردا فه‌رمووی: (بالوتی ئه‌بو‌ذریش بدات له‌خۆل)، ده‌لی (ابو ذر) هاته‌ده‌ره‌وه‌و له‌به‌رخویه‌وه هه‌ر ده‌یوت: بالوتی ئه‌بو‌ذریش بدات له‌خۆل.

(32) ناچیته به‌هه‌شت ئه‌وه‌ی به‌قه‌د گه‌ردیک خۆبه‌زلزانی تی‌دا‌بی‌ت

54- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ (t)، عَنِ النَّبِيِّ (e) قَالَ: ((لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبَرٍ)). قَالَ رَجُلٌ: إِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ تَوْبُهُ حَسَنًا، وَتَعْلُهُ حَسَنَةً؟ قَالَ: ((إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ، الْكِبْرُ بَطْرُ الْحَقِّ وَغَمَطُ النَّاسِ)).

(عبدالله) کوری (مسعود) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر (e) فه‌رمووی: ((ناچیته به‌هه‌شت ئه‌وه‌ی به‌قه‌د گه‌ردیک خۆبه‌زلزانی تی‌دا‌بی‌ت))، پیاویک وتی: پیاوی‌ حه‌زه‌کات جلو به‌رگه‌که‌ی جوان بی‌ت، نه‌عه‌له‌کانی جوان بی‌ت؟ فه‌رمووی: ((خوا جوانه‌و جوانی خو‌ش ده‌ویت، خۆبه‌زلزانی بریتی‌یه له‌ره‌تکردنه‌وه‌ی هه‌ق و راستی و به‌سووک سه‌یرکردنی خه‌لکی)).

(33) ته‌شه‌ردان له‌ره‌چه‌ئه‌ک و شین و شه‌پۆر له‌کوفره

55- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((اِثْنَتَانِ فِي النَّاسِ هُمَا بِهِمْ كُفْرٌ: الطَّعْنُ فِي النَّسَبِ، وَالنِّيَاحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ)).

(ابوهریره) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر (e) فه‌رموویه‌تی: (دوو جو‌ر له‌خه‌لکی کوفرییان تی‌دا‌یه، تانه‌و ته‌شه‌ردان له‌ره‌چه‌ئه‌ک و شین و شه‌پۆر له‌سه‌ر مردوو).

(34) نهوهی دهلی به هوئی که شوهه واوه بارانمان بو باری کافر

56- عَنْ زَيْدِ ابْنِ خَالِدِ الْجُهَنِيِّ (t) قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ (e) صَلَاةَ الصُّبْحِ بِالْحُدَيْبِيَّةِ فِي إِثْرِ السَّمَاءِ كَأَنَّكَ مِنَ اللَّيْلِ، فَلَمَّا انْصَرَفَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ: ((هَلْ تَدْرُونَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ)). قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: ((قَالَ: أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ، فَأَمَّا مَنْ قَالَ مُطْرِنًا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ: فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي كَافِرٌ بِالْكَوْكَبِ، وَأَمَّا مَنْ قَالَ مُطْرِنًا بِنُوءِ كَذَا وَكَذَا، فَذَلِكَ كَافِرٌ بِي مُؤْمِنٌ بِالْكَوْكَبِ)). [بخاری / صفة الصلاة / يستقبل الامام الناس / 810]

(زید) کوپی (خالد الجهنی) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) نویژی به یانی بو کردین له حوده ییبه له دوای باران بارین، کاتی سهلامی دایوه روی کرده خه لکه که و فرمووی: ((نایا ده زانن په روه ردگارتان چی فرمووه)) و تیان: خواو پیغه مبهره که ی (e) زانترن، فرمووی: ((فرمویه تی: بهنده کانم هه یانه به یانه بر وای پیمه، هه شیانه کافر، نه وانه ی که ده لین: خوا ی گه وره به به زهی خوی بارانی بو بارانین، نه وه باوهری به من هه یه و کافر به نه ستیره، به لام نه وانه ی که ده لین: به هوئی جووله ی نه ستیره کانه وه بارانمان بو باری نه وه باوهری به خوا نییه و باوهری به نه ستیره هه یه)

(35) پشتیوانم خواو باوهر داره چاکه کانن

57- عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ (t) قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) جِهَارًا غَيْرَ سِرٍّ يَقُولُ: ((أَلَا إِنَّ آلَ أَبِي - يَعْنِي فَلَانًا - لَيْسُوا لِي بِأَوْلِيَاءَ، إِنَّمَا وَلِيِّيَ اللَّهُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ)).

(عمرو) کوپی (عاص) (t) دهلی: له پیغه مبهری خوا (e) بیستووه، به ناشکرا نه که به نه یی، ده یه فرموو: ((بابزانن که سوکاری باو کم پشتیوان و هاوکاری من نین، به لکو پشتیوانم خواو باوهر داره چاکه کانن)).

(36) پاداشتی چاکه ی ئیماندار له دنیاو له قیامه تیشدایه

به لام کافر هر له دنیا دایه

58- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مُؤْمِنًا حَسَنَةً يُعْطِي بِهَا فِي الدُّنْيَا، وَيُجْزِي بِهَا فِي الْآخِرَةِ. وَأَمَّا الْكَافِرُ: فَيُطْعَمُ بِحَسَنَاتٍ مَا عَمِلَ بِهَا لِلَّهِ فِي الدُّنْيَا، حَتَّى إِذَا أَفْضَى إِلَى الْآخِرَةِ لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَةٌ يُجْزَى بِهَا)).

(انس) کوری (مالک) (t) دهلی: پیغه مبه (e) فهرموویه تی: ((خوا سته م له ئیمانداران ناکات و له پاداشتی چاکه دا له دنیا شداو له قیامه تیشدا پاداشتیان ده داته وه، به لام کافر پاداشتی نه و کارانه ی ﴿به خه یالی خوئی﴾ بو خوا کردوویه تی هر له دنیا دا ده دریته وه، بو نه وه ی که گه یشته قیامت هیچ چاکه یه کی نه مینی که له وی پاداشتی بدریته وه.

(37) ئیسلام چیه؟ روونکردنه وه ی نیشانه گانی

59. عن طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ (t) قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (e) مِنْ أَهْلِ نَجْدٍ، ثَائِرِ الرَّأْسِ، نَسَمِعُ دَوِيَّ صَوْتِهِ وَلَا نَفْقَهُ مَا يَقُولُ، حَتَّى دَنَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ (e)، فَإِذَا هُوَ يَسْأَلُ عَنِ الْإِسْلَامِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((خَمْسُ صَلَوَاتٍ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ)). فَقَالَ: هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهُنَّ؟ قَالَ: ((لَا، إِلَّا أَنْ تَطْوَعَ، وَصِيَامُ شَهْرِ رَمَضَانَ)). قَالَ: هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهُ؟ فَقَالَ: ((لَا، إِلَّا أَنْ تَطْوَعَ)). وَذَكَرَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ (e) الزُّكَاةَ، فَقَالَ: هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهَا؟ قَالَ: ((لَا، إِلَّا أَنْ تَطْوَعَ)). قَالَ: فَأَدْبَرَ الرَّجُلُ وَهُوَ يَقُولُ: وَاللَّهِ لَأُزِيدَ عَلَيَّ هَذَا وَلَأُنْقَصَ مِنْهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((أَفْلَحَ إِنْ صَدَقَ)). وَفِي رَوَايَةٍ قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((أَفْلَحَ - وَأَبِيهِ - إِنْ صَدَقَ. أَوْ: دَخَلَ الْجَنَّةَ - وَأَبِيهِ - إِنْ صَدَقَ)). (بخاری/ الايمان/ الزكاة في الاسلام/46)

(طلحة) کوری (عبدالله) (t) دهلی: پیاویکی خه لکی نه جد هاته خزمه ت پیغه مبه (e) قرئی ئالوز کابوو، گویمان له بو له بو لی بوو به لام نه مانده زانی چی ده لیت، هه تا نزیک بوویه وه له پیغه مبه (e) تومه س ده یه وی پرسیاری لی بکات له باره ی ئیسلامه وه، پیغه مبه (e) فهرمووی: ((پینج نویت له شه ووروثیکدا)) وتی: نه ی بیجگه له وپینجه هیچی ترم له سه ره؟ فهرمووی: ((نه خیر، مه گهر خوت خو به خشانه بیکه یت، هه ره ها روژووی مانگی ره مه زان)) وتی: ئایا جگه له و [مانگه م] له سه ره؟ فهرمووی: ((نه خیر، مه گهر خو به خشانه بیکه یت)) ئینجا پیغه مبه (e) ناوی زه کاتیشی هیئا، پیاوه که وتی: ئایا له وه زیاترم له سه ره؟ فهرمووی: ((نه خیر، مه گهر خو به خشانه بیده یت)) ئینجا پیاوه که گه رایه وه و له بهر خو یه وه ده یووت: سویند به خوا نه له وه زیاد ده که م و نه لیشی که مده که مه وه، پیغه مبه (e) فهرمووی: ((نه گهر راست بکات رزگاری نه بییت)).

(38) ئیسلام له سه ر پینج شت بنیات نراوه

60- عَنْ ابْنِ عُمَرَ (y) عَنِ النَّبِيِّ (e) قَالَ: ((بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: عَلَى أَنْ يُوحَدَ اللَّهُ، وَإِقَامَ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَصِيَامِ رَمَضَانَ، وَالْحَجِّ)). فَقَالَ رَجُلٌ: الْحَجُّ وَصِيَامُ رَمَضَانَ؟ فَقَالَ: لَا، صِيَامُ رَمَضَانَ وَالْحَجُّ، هَكَذَا سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ (e)). ((بخاري/ الايمان/ وقول النبي (e) بني/ .../ 8/))

(ابن عمر) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) فهرموویه تی: ((ئیسلام له سه ر پینج شت بنیات نراوه: خوا بهیه ک بنا سیت، نو یژ بکهیت، زه کات بدهیت، روژووی ره مه زان بگریت، چهج بکهیت)) پیاویک وتی: چهج و روژووی ره مه زان؟ له وه لامدا وتی: نه خیر، روژووی ره مه زان و چهج، بهم شیویه له پیغه مبهرم (e) بیستوه.

(39) له ئیسلامدا چی خیره؟

61- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو (y): أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ (e): أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ؟ قَالَ: ((تَطْعَمُ الطَّعَامَ، وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ)). [بخاري/ الايمان/ اطعام الطعام/ 12]

(عبدالله) کوپی (عمرو) (t) دهلی: پیاویک پرسیری له پیغه مبهرم (e) کرد، وتی: له ئیسلامدا چی خیره؟ فهرمووی: ((خوړاک ببه خشیت و سه لام بکهیت له وهی دهیناسیت و له وهش که نایناسیت)).

(40) ئیسلام پینج خو ی ده سرپته وه، چهج و کوچیش ههروه ا

62- عَنْ ابْنِ شِمَاسَةَ الْمَهْرِيِّ قَالَ: حَضَرْنَا عَمْرًا بْنَ الْعَاصِ (t) وَهُوَ فِي سِيَاقَةِ الْمَوْتِ، فَبَكَى طَوِيلًا، وَحَوَّلَ وَجْهَهُ إِلَى الْجِدَارِ، فَجَعَلَ ابْنُهُ يَقُولُ: يَا أَبَتَاهُ، أَمَا بَشَّرَكَ رَسُولُ اللَّهِ (e) بِكَذَا؟ أَمَا بَشَّرَكَ رَسُولُ اللَّهِ (e) بِكَذَا؟ قَالَ: فَأَقْبَلَ بَوَجْهِهِ فَقَالَ: إِنَّ أَفْضَلَ مَا نَعُدُّ شَهَادَةَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، إِنِّي قَدْ كُنْتُ عَلَى أَطْبَاقِ ثَلَاثٍ: لَقَدْ رَأَيْتُنِي وَمَا أَحَدٌ أَشَدَّ بَعْضًا لِرَسُولِ اللَّهِ (e) مِنِّي، وَلَا أَحَبَّ إِلَيَّ أَنْ أَكُونَ قَدْ اسْتَمَكَنْتُ مِنْهُ فَقَتَلْتُهُ، فَلَوْ مِتُّ عَلَى تِلْكَ الْحَالِ لَكُنْتُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ. فَلَمَّا جَعَلَ اللَّهُ الْإِسْلَامَ فِي قَلْبِي أَنْتَيْتُ النَّبِيَّ (e) فَقُلْتُ: ابْسُطْ يَمِينَكَ فَلَأُبَايِعَكَ، فَبَسَطَ يَمِينَهُ، قَالَ فَقَبَضْتُ يَدِي، قَالَ: ((مَا لَكَ يَا عَمْرُو)). قَالَ: قُلْتُ: أَرَدْتُ أَنْ أَشْتَرِطَ. قَالَ: ((تَشْتَرِطُ بِمَاذَا)). قُلْتُ: أَنْ يُغْفَرَ لِي. قَالَ: ((أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ الْإِسْلَامَ يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ، وَأَنَّ الْهَجْرَةَ تَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهَا،

وَأَنَّ الْحَجَّ يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ)). وَمَا كَانَ أَحَدٌ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ (ع) وَلَا أَجَلَ فِي عَيْنِي مِنْهُ، وَمَا كُنْتُ أَطِيقُ أَنْ أَمْلَأَ عَيْنِي مِنْهُ إِجْلَالًا لَهُ، وَلَوْ سُئِلْتُ أَنْ أَصْفَهُ مَا أَطَقْتُ، لِأَنِّي لَمْ أَكُنْ أَمْلَأُ عَيْنِي مِنْهُ، وَلَوْ مِتُّ عَلَى تِلْكَ الْحَالِ لَرَجَعْتُ أَنْ أَكُونَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ. ثُمَّ وَلَيْنَا أَشْيَاءَ مَا أَدْرِي مَا حَالِي فِيهَا، فَإِذَا أَنَا مِتُّ فَلَا تَصْحَبُنِي نَائِحَةٌ وَلَا نَارٌ، فَإِذَا دَفَنْتُمُونِي فَشْنُؤُوا عَلَيَّ الثَّرَابَ شَنْئًا، ثُمَّ أَقِيمُوا حَوْلَ قَبْرِي قَدْرَ مَا تَحْرَجُ جُرُورٌ وَيُقَسَّمُ لَحْمُهَا، حَتَّى أَسْتَأْنِسَ بِكُمْ، وَأَنْظُرَ مَاذَا أُرَاجِعُ بِهِ رُسُلَ رَبِّي)).

(ابن شماسه المهری) دهلی: هاتین بو لای (عمرو) کوپی (عاص) (t) لهسه ره مه رگا بوو، زور گریا، روی کرده دیواره که، وایکرد له کوره که هی که بلی: نهی باب، نایا پیغه مبهری خوا (ع) مزدهی فلان شتی نه دایتی؟ نایا مزدهی فلان شتی نه دایتی؟ دهلی: نینجا روی تیگردین و وتی: باشترین شت که نامادهی بکهیت: شایه تیدانه که هیچ خویاه ک نییه جگه له (الله) و محمدیش ره وانه کراوی خویاه، من لهسه رسی حال بووم، کاتی هه بوو کهس به قه دهر من رقی له پیغه مبهری خوا (ع) نه بوو، هیچ شتی کیشم نه ونده پی خوش نه بوو که دهستم بهسه رکوشتنیا برویشتنایه نه گهر لهسه ره نه و حاله یان بمردمایا نه و ده چومه ناگره وه. کاتی خویا گه وره نیسلامی خسته دلمه وه، هاتم بو خزمهت پیغه مبهر (ع) وتم: دهستت دریژ بکه باپه یمانت بدهمی، دهستی دریژکرد به لام من دهستم گیرایه وه، فهرمووی: ((نه وه چیتته نهی عه مر)) وتم: ویستم مهرج بگرم، فهرمووی: ((به چی مهرج ده گریت؟)) ، وتم: له گونا هه کانم ببورد ری، فهرمووی: ((نایا نازانی نیسلام هه رچی له پیش خویدا بووه هه لی ده وه شینیتته وه، هه رچی له پیش خویدا هه بووه هه لی ده وه شینیتته وه، هه رچی له پیش خویدا هه بووه هه لی ده وه شینیتته وه)) نینجا کهس نه بوو له پیغه مبهر (ع) لام خوشه ویستر بی، که سیش نه ونده شکودار نه بوو له بهر چاوما، من نه مده توانی چاوم تییر بکه لهسه رکردنی له بهر شکوداریی سه رکردنی. خو نه گهر پرسیارم لی بکرایا که وه سفی بکه نه مده توانی، چونکه نه مده توانی تییر سه ریری بکه، نه گهر لهسه ره نه و حاله بمردمایا تکام و ابوو بجم به خه لکی به هه شت نینجا شتانی کمان درایه دهست نازانم حال چونه تییدا، جا نه گهر لهسه ره نه مده حاله مردم با شین و شه پورو (مه شخه لی) ناگر یا وهرم نه بی،

ئەگەر شاردمتانهوه خۆل بپژئینن بەسەرما ئینجا بە دەروی گۆرەکه ما بووہستن بەقەدەرە ئەوہندەى وشتریک سەربەریت و گۆشتەکەى دابەش بکریت. بادلتان پىخۆش بکەم و بزنام چۆن وەلامى فریشتەکانى پەرودرگارم بدەمەوہ.

(41) جنیودان بەموسلمان دەرچوونە لەهەق . جەنگان دژی کوفرە

63- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((سَبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ، وَقِتَالُهُ كُفْرٌ)). [بخاري/ الايمان/ خوف المؤمن من ان يحبط عمله/48]
 (عبداللە) کورى (مسعود) (t) دەلى: پيغەمبەر (e) فرموويەتى:
 ((جنیودان بەموسلمان دەرچوونە لەهەق و راستى، جەنگکردنیش دژی کوفرە)).

(42) هەرکەس لەئیسلامدا چاکە بکات، خراپەکانى

سەردەمى نەفامى ئىناگیریت

64- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ (t): قَالَ: قَالَ أَنَسُ بْنُ لِرَسُولِ اللَّهِ (e): يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَنُؤَاخِذُ بِمَا عَمَلْنَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ؟ قَالَ: ((أَمَّا مَنْ أَحْسَنَ مِنْكُمْ فِي الْإِسْلَامِ فَلَا يُؤَاخِذُ بِهَا، وَمَنْ أَسَاءَ أَخَذَ بِعَمَلِهِ فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَالْإِسْلَامِ)). [بخاري/ استتابة المرتدين/6526]

(عبداللە) کورى (مسعود) (t) دەلى: خەلکانیک وتیان بەپيغەمبەر (e) ئەى پيغەمبەرى خوا (e) ئايا لپيرسىنەوہمان ھەيە لەسەر ئەوکارانەى لەفامیدا ئەنجامان داوون؟ فرمووى: ((ئەوکەسەتان کە لەئیسلامدا چاکەکار دەبیئت، لپى ناپرسریتەوہ، بەلام ئەوہى کە خراپەکاربوو [لەئیسلام ھەنگەراییەوہ] لەکارەکانى سەردەمى نەفامى و ئیسلامیشى دەپرسریتەوہ)).

(43) ئەگەر کەسیکتان موسلمانیکى باش بى ھەرچاکە یەك کە دەیکات

بەدەفات بوى تومار دەکریت

65- عن أبي هريرة (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: إِذَا تَحَدَّثَ عَبْدِي بِأَنْ يَعْمَلَ حَسَنَةً فَأَنَا أَكْتُبُهَا لَهُ حَسَنَةً مَا لَمْ يَعْمَلْ، فَإِذَا عَمَلَهَا فَأَنَا أَكْتُبُهَا بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا. وَإِذَا تَحَدَّثَ بِأَنْ يَعْمَلَ سَيِّئَةً فَأَنَا أَغْفِرُهَا لَهُ مَا لَمْ يَعْمَلْهَا، فَإِذَا عَمَلَهَا فَأَنَا أَكْتُبُهَا لَهُ بِمِثْلِهَا)). وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ: رَبُّ ذَاكَ عَبْدُكَ يُرِيدُ أَنْ يَعْمَلَ سَيِّئَةً - وَهُوَ أَبْصَرُ بِهِ - فَقَالَ: ارْقُبُوهُ، فَإِنْ عَمَلَهَا فَارْقُبُوهُ، وَإِنْ تَرَكَهَا فَارْقُبُوهُمَا لَهُ حَسَنَةً، إِمَّا تَرَكَهَا مِنْ جَرَأِي)).

به شی ئیمان و باوهر (1)

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((إِذَا أَحْسَنَ أَحَدُكُمْ إِسْلَامَهُ فَكُلُّ حَسَنَةٍ يَعْمَلُهَا تُكْتَبُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِ مِائَةٍ ضِعْفٍ، وَكُلُّ سَيِّئَةٍ يَعْمَلُهَا تُكْتَبُ بِمِثْلِهَا حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ (U)). [بخاری/ حسن اسلام المرء/42]

(ابوهریره) دهلی: پیغمبهر (E) فهرموویه تی: ((خوای گه وره فهرموویه تی: نه گهر بهنده کهم نیازی و ابوو چاکه یه ک بکات، چاکه که ی بو ده نووسم که هیشتا نه یکردوه، نه گهر کردی نه واه ده هقات بو ی ده نووسم، به لام نه گهر نیازی و ابوو که خراپه یه ک بکات نه گهر نه یکرد من لی ی خوشده ب، نه گهر کردیشی یه ک خراپه ی بو ده نووسم)).

ههروه ها پیغمبهر (E) فهرموویه تی: ((فریشته کان و تیان: پهروه دگار نه وه بهنده که ته نیازی وایه خراپه یه ک بکات — هه رچه نده خواباشتر چاوی لییه تی — فهرمووی: ((چاودی ری بکن، نه گهر کردی وه کو خو ی بو ی بنووسن، نه گهر وازیشی لی هیینا چاکه یه کی بو بنووسن . چونکه له بهر من وازی لی هیینا وه)).

ههروه ها پیغمبهر (E) فهرموویه تی: ((نه گهر یه کیکتان ئیسلامه تیه که ی به باش نه جامدا، هه رچاکه یه ک که ده یکات ده هقات بو ی ده نووسریت هه تا، هه وسه د قات. هه ر خراپه یه کیش که ده یکات به قه د خراپه که بو ی ده نووسریت هه تا ده گهریته وه بو لای خوای گه وره)).

66- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (T) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى تَجَاوَزَ لَأُمَّتِي مَا حَدَّثَتْ بِهِ أَنْفُسَهَا، مَا لَمْ يَنْكَلُمُوا أَوْ يَعْمَلُوا بِهِ)). [بخاری/ العتق/ الخطأ والنسيان/2391]

(ابوهریره) (T) دهلی: پیغمبهری خوا (E) فهرموویه تی: (خوای گه وره و بالآده ست له وشتانه ی ئوممه تم ده بوریت که به خه یالیاندا دیت، مادام نه یلین یان نه یکن).

(44) موسلمان نه وه یه موسلمانان پاریزراوین له زیانی

67- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ (Y): إِنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ (E): أَيْ الْمُسْلِمِينَ خَيْرٌ؟ قَالَ: ((مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ)).

(عبدالله کورپی (عمرو) کورپی (عاص) (T) دهلی: پیاویک له پیغمبهری خوای (E) پرسی: کام موسلمانان چاکه؟ فهرمووی: ((نه وه ی که موسلمانان له ده ست و زمانی پاریزراو بن)).

(45) هه رکهس له نه فامیدا چاکه بکات و دوایی موسلمان ببی

68- عن عُرْوَةَ بْنِ الرُّبَيْرِ: أَنَّ حَكِيمَ بْنَ حِرَامٍ أَحْبَرَهُ: أَنَّهُ قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ (ع): أَيُّ رَسُولِ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ أُمُورًا كُنْتُ أَتَحَثُّ بِهَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ، مِنْ صَدَقَةٍ أَوْ عِتَاقَةٍ أَوْ صَلَاةٍ رَحِمٍ، أَفِيهَا أَجْرٌ؟ فَقَالَ ﴿لَهُ﴾ رَسُولُ اللَّهِ (ع): ((أَسَلِمْتَ عَلَيَّ مَا أَسَلِمْتَ مِنْ خَيْرٍ)). [بخاري/ الزكاة/ من تصدق في الشرك ثم اسلم/ 1369]

(عروه) کوپی (زبیر) دهلی: (حکیم) کوپی (حزام) بوئی گیارو ته وه که به پیغه مبهری خوای (ع) وتوو: نهی پیغه مبهر (ع) نایا نه و کاروباران هی که له نه فامیدا په رستشمان پیده کردن له خیر و نازاد کردن به نده و سهردان له که سوکار، نایا پاداشتیان ههیه؟ پیغه مبهر (ع) له وه لامدا فهرمووی: ((تو له سهر نه و چاکانه موسلمان بوویت که پیشتتر نه نجامت داو)).

(46) وریا کردنه وه له تاقیکردنه وه

69- عَنْ حُذَيْفَةَ (t) قَالَ: قَالَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (ع) فَقَالَ: ((أَحْصُوا لِي كَمْ يَلْفِظُ الْإِسْلَامَ)). قَالَ: فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَتَخَافُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ مَا بَيْنَ السِّتِّ مَائَةٍ إِلَى السَّبْعِ مَائَةٍ؟ قَالَ: ((إِنَّكُمْ لَا تَدْرُونَ لَعَلَّكُمْ أَنْ تُبْتَلُوا)). قَالَ: فَأَبْتَلِينَا، حَتَّى جَعَلَ الرَّجُلُ مِثْلًا لَا يُصَلِّي إِلَّا سِرًّا)). [بخاري/ الجهاد/ كتابة الامام الناس/ 2895]

(حذيفة) (t) دهلی: له خزمهت پیغه مبهری خوادا (ع) بووین، فهرمووی: ((بوم بژمیرن چه ند کهس دانسی به ئیسلامدا ناوه)) دهلی: وتمان: نهی پیغه مبهری خوا (ع) نایا غه می ئیمه ته له کاتیکا ئیمه له نیوان شه شسه د تا چه وسه د که سین؟ فهرمووی: ((ئیوه نازانن له وانیه تووشی تاقیکردنه وه بین)) دهلی: تووشی هاتین هه تا و امان لیها ت پیاوئیک له ئیمه مه گهر به دزی نوئژی بکردایا.

(47) ئیسلام به غه ریسی سه ری هه ئدا و غه رییش ده که وئته وه

70- عَنْ ابْنِ عُمَرَ (y) عَنِ النَّبِيِّ (ع) قَالَ: ((إِنَّ الْإِسْلَامَ بَدَأَ غَرِيبًا، وَسَيَعُودُ غَرِيبًا كَمَا بَدَأَ، وَهُوَ يَأْرِزُ بَيْنَ الْمَسْجِدَيْنِ كَمَا تَأْرِزُ الْحَيَّةُ فِي جُحْرِهَا)).

(ابن عمر) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (ع) فهرمووی: ((ئیسلام به غه ریسی سه ری هه ئدا و غه رییش ده که وئته وه وه کو سه ره تا له نیوان دوو مزگه وته که دا کۆده بیته وه، هه ره وه کو مار له کونه که ی خویدا خوی کۆده کاته وه)).

(48) وه‌حی بو پیغه‌مبه‌ری خوا چوون ده‌ستی پیگرد

71- عن عروة بن الزبير: أن عائشة (y) - زوج النبي (e) - أخبرته أنها قالت: كان أول ما بُدئ به رسول الله (e) من الوحي الرؤيا الصادقة في النوم، فكان لا يرى رؤيا إلا جاءت مثل فلق الصبح، ثم حُبب إليه الخلاء، فكان يخلو بغار حراء يتحنث فيه - وهو التعبّد - الليالي أولات العدد قبل أن يرجع إلى أهله، ويتزوّد لذلك، ثم يرجع إلى خديجة فيتزوّد لمثلها، حتى فجئه الحق وهو في غار حراء، فجاءه الملك فقال: اقرأ، قال: ((ما أنا بقارئ)). قال: ((فأخذني فغطني حتى بلغ مني الجهد، ثم أرسلني، فقال: اقرأ، قال قلت: ((ما أنا بقارئ)). قال: ((فأخذني فغطني الثانية، حتى بلغ مني الجهد، ثم أرسلني، فقال: اقرأ، فقلت: ((ما أنا بقارئ)). قال: ((فأخذني فغطني الثالثة، حتى بلغ مني الجهد، ثم أرسلني، فقال: ﴿اقرأ باسم ربك الذي خلق. خلق الإنسان من علق. اقرأ وربك الأكرم. الذي علم بالقلم. علم الإنسان ما لم يعلم﴾ العلق: 1-5)).

فَرَجَعَ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ (e) تَرْجُفُ بَوَادِرُهُ، حَتَّى دَخَلَ عَلَى خَدِيجَةَ فَقَالَ: ((زَمَلُونِي زَمَلُونِي)). فَرَمَلُوهُ حَتَّى ذَهَبَ عَنْهُ الرَّوْعُ، ثُمَّ قَالَ لَخَدِيجَةَ: ((أَيُّ خَدِيجَةَ مَا لِي)). وَأَخْبَرَهَا الْخَبَرَ، قَالَ: ((لَقَدْ خَشِيتُ عَلَى نَفْسِي)). فَقَالَتْ لَهُ خَدِيجَةُ: كَلَّا، أَبْشِرْ، فَوَاللَّهِ لَا يُحْزِيكَ اللَّهُ أَبَدًا، وَاللَّهِ إِنَّكَ لَتَتَّصِلُ الرَّحِمَ، وَتَصْدُقُ الْحَدِيثَ، وَتَحْمِلُ الْكُلَّ، وَتَكْسِبُ الْمَعْدُومَ، وَتَقْرِي الضَّيْفَ، وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ. فَانْطَلَقَتْ بِهِ خَدِيجَةُ حَتَّى أَتَتْ بِهِ وَرَقَةَ بْنَ نَوْفَلِ بْنِ أَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى، وَهُوَ ابْنُ عَمِّ خَدِيجَةَ أَخِي أَبِيهَا، وَكَانَ أَمْرًا تَنْصَرَفِي الْجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَ يَكْتُبُ الْكِتَابَ الْعَرَبِيَّ وَيَكْتُبُ مِنَ الْأَنْجِيلِ بِالْعَرَبِيَّةِ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكْتُبَ، وَكَانَ شَيْخًا كَبِيرًا قَدِّمِي، فَقَالَتْ لَهُ خَدِيجَةُ، أَيُّ عَمِّ اسْمِعْ مِنْ ابْنِ أَخِيكَ، قَالَ وَرَقَةَ بْنَ نَوْفَلِ: يَا ابْنَ أَخِي مَاذَا تَرَى؟ فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ (e) خَبْرًا مَا رَأَى، فَقَالَ لَهُ وَرَقَةَ: هَذَا النَّامُوسُ الَّذِي أُنْزِلَ عَلَى مُوسَى (e)، يَا لَيْتَنِي فِيهَا جَدْعًا، يَا لَيْتَنِي أَكُونُ حَيًّا حِينَ يُخْرِجُكَ قَوْمُكَ. قَالَ: رَسُولُ اللَّهِ (e): ((أَوْ مُخْرَجِي هُمْ)). قَالَ وَرَقَةَ: نَعَمْ لَمْ يَأْتِ رَجُلٌ قَطُّ بِمَا جِئْتَ بِهِ إِلَّا عُودِي، وَإِنْ يُدْرِكُنِي يَوْمَكَ أَنْصُرَكَ نَصْرًا مُؤَزَّرًا.

(عروه) کوپی (زیبر) ده‌لی: (عائشه) (e) هاوسه‌ری پیغه‌مبه‌ر (e) ناگاداری کردم وتی: سه‌ره‌تا که وه‌حی ده‌ستی پیگرد بو پیغه‌مبه‌ری خوا (e) خه‌ونی راست بووه، هیچ خه‌ونیکی نه‌ده‌دی که وه‌کو روناکی به‌ره‌به‌یان نه‌یه‌ته‌دی،

پاشان گۆشه گیری له لا خوشه ویست کرا، هه ربۆیه ده چوو هه شکه وتی (حیراو) په رستشی تییدا ئه نجام دها، چه نده ها شه و ده مایه وه پییش ئه وه ی بگه ریته وه بۆ ماله وه و خۆی ئاماده بکاته وه بۆی، ئینجا ده گه رایه وه بۆ لای خه دیجه و خۆی ئاماده ده کرده وه بۆ هه مان شت، هه تا له پر له کاتیکا له ئه شکه وتی حیرادا بوو (هه ق) رایچه کاندو، فریشته که هاته لای و فه رمووی: بخوینه، وتم: ((من خوینده وار نیم)) فه رمووی: گرتمی و گوشیمی به خویدا هه تا ماندوی کردم ئینجا به ریدام و فه رمووی: بخوینه، وتم: ((من خوینده وار نیم))، جاریکی ت گرتمی و گوشیمی به خویدا هه تا ماندوی کردم، ئینجا به ریدام و فه رمووی: بخوینه، منیش وتم: ((من خوینده وار نیم))، فه رمووی: بۆ سییه م جار گرتمی و گوشیمی به خویدا هه تا ماندوی کردم، ئینجا به ردام و تی: ﴿اقرأ باسم ربك الذي خلق خلق الانسان من علق اقرأ وربك الاكرم الذي علم بالقلم، علم الانسان ما لم يعلم﴾ العلق: 1 - 5 .

به وشیه وه پیغه مبه ر (E) گه رایه وه بۆ ماله وه، ده ماره کانی ملی ده له رزی هه تا چوو ژوو ره وه بۆ لای خه دیجه و فه رمووی: ((دامپۆشن، دامپۆشن)) دایا نیپۆشی هه تا هیمن بوویه وه، ئینجا به خه دیجه ی فه رموو: ((ئهی خه دیجه ئه وه من چیمه؟)) ئینجا هه واله که ی بۆ گێرایه وه و فه رمووی: ((زۆر له خۆم ترسام)) خه دیجه پیی وت: نه خیر، مژده ت لی بییت، هه رگیز خوا تۆسه ر شوپناکات، سویند به خوا، تۆسه ر دانی که سوکارت ده کهیت، راستگۆیت، کارناسانی بۆ خه لکی ده کهیت، پیویستی نه دار دابین ده کهیت، ریز له میوان ده گریت، کۆمه کی لیقه و ماوان ده کهیت.

پاشان خه دیجه هه ستاو پیغه مبه ری (E) له گه ل خویدا برد بۆ لای وهره قه ی کوری نه وفه ل کوری (اسد) کوری (عبدالعزی)، که ئامۆزای باوک برای خه دیجه بوو پیاوێک بوو له نه فامیدا بوو بوو به گاوار، نوسراوی به عه ره بی ده نووسییه وه ئینجیلیشی به عه ره بی ده نووسییه وه ئه وه نده ی ویستی خوای له سه ر بوو بییت، پیاوێکی به ته مه ن و نابینا بوو خه دیجه پیی وت: ئهی مامه، گوی بگره له برازا کهت وهره قه وتی: ئهی برازا چیت دیوو؟ پیغه مبه ر (E) ئاگاداری کرد له وه ی که دیویه تی، وهره قه وتی: ئه وه ئه و فریشته یه که دابه زیه سه ر موسای کوپی عیمران (علیه السلام) خۆزگه له وکاته دا من لایکی به هیز بومایا، خۆزگه

من زیندوو بومایا له‌کاتیکا خزمه‌کانت دهریه‌دهرت ده‌که‌ن. پیغه‌مبه‌ر (E) فه‌رمووی: ((ئایا ئەوان دهرم ده‌که‌ن)) وهره‌قه وتی: به‌لی هه‌رگیز که‌سیک نه‌هاتووئه‌وه‌ی تو‌ی هی‌نابی‌و، دوژمنایه‌تی نه‌کرا‌بی‌ت، نه‌گه‌ر مام تا‌ئه‌و روژه پشت‌گیریه‌کی به‌هی‌زت ده‌که‌م.

72- عن یحیی قال: سألت أبا سلمة: أي القرآن أنزل قبل؟ قال: ﴿يا أيها المدثر﴾. فقلت: أو: ﴿اقرأ﴾. فقال: سألت جابر بن عبد الله (T): أي القرآن أنزل قبل؟ فقال: ﴿يا أيها المدثر﴾. فقلت: أو: ﴿اقرأ﴾. قال جابر: أحدثكم ما حدثنا رسول الله (E)، قال: ((جاورت بحراء شهرًا، فلما قضيت جوارِي نزلت، فاستبطنت بطن الوادي، فنوديت، فنظرت أمامي وخلفي وعن يميني وعن شمالي فلم أر أحدًا، ثم نوديت، فنظرت فلم أر أحدًا، ثم نوديت، فرفعت رأسي فإذا هو، على العرش في الهواء يعني جبريل (L)، فأخذتني رجفة شديدة، فأتيت خديجة فقلت: دثروني، فدثروني، فصبوا علي ماء، فأنزل الله (L): ﴿يا أيها المدثر. قم فأنذر. وربك فكبر. وثيابك فطهر...﴾. (بخاري/التفسير/المدثر/464)

(یحیی) ده‌لی: پرسیارم له‌(ابو سلمه) کرد کامه‌ی قورئان له‌پیشدا دابه‌زی؟ وتی: ﴿یا ایها المدثر﴾ وتم: یا (اقرا)، ئەویش وتی: پرسیارم کرد له‌(جابر) کوری (عبدالله) (T): کامه‌ی قورئان له‌پیشدا دابه‌زی‌وو؟ ئەویش وتی: ﴿یا ایها المدثر﴾ منیش وتم: یا (اقرا) جابر وتی: پیغه‌مبه‌ر (E) چی به‌ ئی‌مه‌ وت: بو‌تان ده‌گپه‌مه‌وه، فه‌رمووی: ((مانگی‌ک له‌ئه‌شکه‌وتی حیرا له‌خه‌لوئه‌تدا بووم، مانگه‌که‌م ته‌واو کرد، دابه‌زیم چووومه‌ ناو دو‌له‌که‌وه، بانگم لی‌کرا، سه‌یری پیشه‌وه‌و دواوه‌و راست و چه‌پی خووم کرد که‌سم نه‌بینی جاریکی‌تر بانگ کرام، سه‌یرم کرد که‌سم نه‌دی، ئینجا سه‌رم به‌رزکرده‌وه که‌ده‌بینم له‌سه‌ر عه‌رشه‌ له‌ئاسماندا، واته‌ جو‌برائیل (علیه‌ السلام) کوتوپر له‌رزیکی‌ توند دایگرتم، هاتمه‌وه بو‌ لای خه‌دیجه، وتم: دامپوشن، دامپوشن، ئەوانیش ئاویان لی‌پرزاند، ئینجا خوای گه‌وره‌ ئەم ئایه‌ته‌ی نارده‌ خواره‌وه ﴿یا ایها المدثر، قم فأنذر وربك فكبر وثيابك فطهر﴾.

(49) زۆری وه حی و به کله دواى یه کبوونی

73- عن أنس بن مالك (t) قال: إن الله (U) تابع الوحي على رسول الله (E) قبل وفاته حتى توفي، و أكثر ما كان الوحي يوم توفي رسول الله (E).
 (انس) كورى (مالك) (t) ده لى: خواى گه و ره به کله دواى یه ك وه حی ده ناره خواره وه بو پیغه مبه ر (E) هه تا كوچى دواى كرده، زورتىنى وه حیش له و روژ ده ابو كه پیغه مبه ر (E) كوچى دواى تیدا كرده.

(50) شه و ره وى به پیغه مبه ر (e) بوئا سمانه كان و فه رز كرده نى نویره كان

74- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (E) قَالَ: ((أُتِيتُ بِالْبُرَاقِ - وَهُوَ دَابَّةٌ أبيضٌ طویلٌ، فَوْقَ الْحِمَارِ وَدُونَ الْبُغْلِ، يَضَعُ حَافِرَهُ عِنْدَ مَنْهَى طَرْفِهِ - قَالَ: فَرَكِبْتُهُ حَتَّى أَتَيْتُ بَيْتَ الْمُقَدَّسِ، قَالَ فَرَبَطْتُهُ بِالْحَلْقَةِ الَّتِي يَرِبُّ بِهَا الْأَنْبِيَاءُ، قَالَ: ثُمَّ دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ، فَصَلَّيْتُ فِيهِ رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ خَرَجْتُ، فَجَاءَنِي جِبْرِيلُ (U) بِإِنَاءٍ مِنْ خَمْرٍ وَإِنَاءٍ مِنْ لَبَنٍ، فَاخْتَرْتُ اللَّبَنَ، فَقَالَ جِبْرِيلُ (U): اخْتَرْتَ الْفِطْرَةَ، قَالَ: ثُمَّ عَرَجَ بِنَا إِلَى السَّمَاءِ فَاسْتَفْتَحَ جِبْرِيلُ، فَقِيلَ ﴿لَهُ﴾ مَنْ أَنْتَ؟ قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: قَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ، فَفُتِحَ لَنَا، فَإِذَا أَنَا بِآدَمَ، فَرَحَّبَ بِي وَدَعَا لِي بِخَيْرٍ، ثُمَّ عَرَجَ بِنَا إِلَى السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ، فَاسْتَفْتَحَ جِبْرِيلُ عَلَيَّ السَّلَامَ، فَقِيلَ: مَنْ أَنْتَ؟ قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: قَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ، فَفُتِحَ لَنَا. فَإِذَا أَنَا بِابْنِي الْخَالَةِ: عَيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَيَحْيَى بْنَ زَكَرِيَّا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا، فَرَحَّبَا وَدَعَوَا لِي بِخَيْرٍ، ثُمَّ عَرَجَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الثَّلَاثَةِ، فَاسْتَفْتَحَ جِبْرِيلُ، فَقِيلَ: مَنْ أَنْتَ؟ قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ (E) قِيلَ: وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: قَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ، فَفُتِحَ لَنَا فَإِذَا أَنَا بِيُوسُفَ، إِذَا هُوَ قَدْ أُعْطِيَ شَطْرَ الْحُسْنِ، قَالَ: فَرَحَّبَ بِي، وَدَعَا لِي بِخَيْرٍ، ثُمَّ عَرَجَ بِنَا إِلَى السَّمَاءِ الرَّابِعَةِ، فَاسْتَفْتَحَ جِبْرِيلُ عَلَيَّ السَّلَامَ، قِيلَ: مَنْ هَذَا؟ قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: قَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ، فَفُتِحَ لَنَا فَإِذَا أَنَا بِإِدْرِيسَ، فَرَحَّبَ وَدَعَا لِي بِخَيْرٍ، قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا﴾. ثُمَّ عَرَجَ بِنَا إِلَى السَّمَاءِ الْخَامِسَةِ فَاسْتَفْتَحَ جِبْرِيلُ، قِيلَ: مَنْ هَذَا؟ قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: قَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ، فَفُتِحَ لَنَا، فَإِذَا أَنَا بِهَارُونَ (U)، فَرَحَّبَ وَدَعَا لِي بِخَيْرٍ. ثُمَّ عَرَجَ بِنَا إِلَى السَّمَاءِ السَّادِسَةِ،

فَاسْتَفْتَحَ جِبْرِيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قِيلَ: مَنْ هَذَا؟ قَالَ: جِبْرِيْلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ (E)، قِيلَ: وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: قَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ؟ فَفَتَحَ لَنَا فَإِذَا أَنَا بِمُوسَى (A)، فَرَحَّبَ ﴿بِي﴾، وَدَعَا لِي بِخَيْرٍ، ثُمَّ عَرَجَ إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ، فَاسْتَفْتَحَ جِبْرِيْلُ، قِيلَ: مَنْ هَذَا؟ قَالَ: جِبْرِيْلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ (E)، قِيلَ: وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ؟ قَالَ: قَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ، فَفَتَحَ لَنَا، فَإِذَا أَنَا بِإِبْرَاهِيمَ (E) مُسْنِدًا ظَهْرَهُ إِلَى الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ، وَإِذَا هُوَ يَدْخُلُهُ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ، لَا يَعُودُونَ إِلَيْهِ. ثُمَّ دَهَبَ بِي إِلَى السُّدْرَةِ الْمُنْتَهَى، وَإِذَا وَرَقَهَا كَأَذَانِ الْفَيْلَةِ، وَإِذَا ثَمَرُهَا كَالْقَلَالِ، قَالَ: فَلَمَّا غَشِيَهَا مِنْ أَمْرِ اللَّهِ مَا غَشِي تَغَيَّرَتْ، فَمَا أَحَدٌ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَنْعَتَهَا مِنْ حُسْنِهَا، فَأَوْحَى، اللَّهُ إِلَيَّ مَا أَوْحَى فَفَرَضَ عَلَيَّ خَمْسِينَ صَلَاةً فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ، فَنَزَلَتْ إِلَيَّ مُوسَى (A)، فَقَالَ: مَا فَرَضَ رَبُّكَ عَلَيَّ أُمَّتِكَ؟ قُلْتُ: خَمْسِينَ صَلَاةً، قَالَ: ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ، فَإِنَّ أُمَّتَكَ لَا يُطِيقُونَ ذَلِكَ، فَإِنِّي قَدْ بَلَوْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَخَبَرْتُهُمْ. قَالَ: فَرَجَعْتُ إِلَى رَبِّي فَقُلْتُ: يَا رَبِّ خَفِّفْ عَلَيَّ أُمَّتِي، فَحَطَّ عَلَيَّ خَمْسًا، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقُلْتُ: حَطَّ عَلَيَّ خَمْسًا، قَالَ: إِنَّ أُمَّتَكَ لَا يُطِيقُونَ ذَلِكَ، فَارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ. قَالَ: فَلَمْ أَزَلْ أَرْجِعْ بَيْنَ رَبِّي تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَبَيْنَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ حَتَّى قَالَ: يَا مُحَمَّدُ، إِنَّهُنَّ خَمْسُ صَلَوَاتٍ. كُلَّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ، لِكُلِّ صَلَاةٍ عَشْرٌ، فَذَلِكَ خَمْسُونَ صَلَاةً، وَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ، فَلَمْ يَعْمَلْهَا كُتِبَتْ لَهُ حَسَنَةٌ فَإِنْ عَمَلَهَا كُتِبَتْ لَهُ عَشْرًا، وَمَنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا لَمْ تُكْتَبْ شَيْئًا، فَإِنْ عَمَلَهَا كُتِبَتْ سَيِّئَةٌ وَاحِدَةً. قَالَ: فَنَزَلَتْ حَتَّى انْتَهَيْتُ إِلَى مُوسَى (E) فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ: ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): قُلْتُ: قَدْ رَجَعْتُ إِلَى رَبِّي حَتَّى اسْتَحْيَيْتُ مِنْهُ).

(انس) كوری (مالک) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر (E) فه‌رمووی: ((بوراقیان بو هی‌نام - ولاغیکه سپی و دریز، له‌گویدریژ به‌رزترو له‌هیستر نزم‌تریو، چه‌ند چاو بری بگردایا سمی له‌وی داد‌نا - فه‌رمووی: (سواری بووم هه‌تا گه‌یستمه (بیت و لمه‌قدیس)، به‌ستمه‌وه به‌و ئه‌لقه‌یه‌ی که پیغه‌مبه‌ران پیوه‌یان ده‌به‌سته‌وه، فه‌رمووی: (ئینجا چوومه ناو مرگه‌وته‌که‌وه دوورکات نو‌یزم تیداگرد، ئینجا هاتمه‌وه ده‌روه جوهره‌ئیل هات بو لام جامیک مه‌یی و جامیک شیری پی‌بوو، منیش شیره‌که‌م له‌بژارد، جوهره‌ئیل (علیه السلام) وتی: فیترو و سروشتی پاکت هه‌لبژارد، فه‌رمووی: ئینجا به‌رز کراینه‌وه به‌ره‌و ئاسمان جوهره‌ئیل داوای

دەرگاگردنه وهی کرد، پیی و ترا تۆکییت؟ فەرمووی: جوهره ئیل، و ترا: کییت له گه لدایه؟ فەرمووی: موحه مه د. و ترا: ئایا په یامی بۆ رهوانه کراوه؟ فەرمووی: بی گومان بۆی رهوانه کراوه، ئینجا دەرگامان بۆ کرایه وه که ده بینم ئا دم له وییه، پیشوازی لی کردم و دوعای خیری بۆ کردم. ئینجا به زرکراینه وه بۆ ئاسمانی دووم. جوهره ئیل (علیه السلام) داوای دەرگاگردنه وهی کرد، و ترا: تۆکییت؟ فەرمووی: جوهره ئیل و ترا: ئه ی کییت له گه لدایه؟ فەرمووی: موحه مه د. و ترا: ئایا په یامی بۆ رهوانه کراوه؟ فەرمووی: بۆی رهوانه کراوه فەرمووی: دەرگامان بۆ کرایه وه که ده بینم ههردوو پوورزا که عیسی کورپی مریم (علیه السلام) و یه حیای کوری زه که ریبا (علیه السلام) پیشوازیان لی کردم و دوعای خیریان بۆ کردم. ئینجا به زرکراینه وه بۆ ئاسمانی سییه م. جوهره ئیل فەرمووی: دەرگامان لی بکه نه وه، و ترا: تۆ کییت؟ وتی: جوهره ئیل، و ترا: ئه ی کییت له گه لدایه؟ وتی: موحه مه د. و ترا: ئایا په یامی بۆ رهوانه کراوه؟ وتی: به لئ بۆی رهوانه کراوه، دەرگامان بۆ کرایه وه، که ده بینم یوسف علیه السلام له وییه، نیوه ی جوانیی درا وه تی، فەرمووی: پیشوازی لی کردم و دوعای خیری بۆ کردم. ئینجا به زرکراینه وه بۆ ئاسمانی چوارم جوهره ئیل داوای دەرگاگردنه وهی کرد، و ترا: ئه وه کییه؟ فەرمووی: جوهره ئیل: و ترا: ئه ی کییت له گه لدایه؟ فەرمووی: موحه مه د (E) و ترا" ئایا په یامی بۆ رهوانه کراوه؟ فەرمووی: به لئ بۆی رهوانه کراوه. دەرگامان بۆ کرایه وه که ده بینم ئیدریس له وییه، پیشوازی لی کردم و دوعای خیری بۆ کردم، خوای گه و ره دهر باهری فەرمووی ته: ﴿ورفعناه مکانا علیاً﴾ ئینجا به زرکراینه وه بۆ ئاسمانی پینجه م. جوهره ئیل داوای دەرگاگردنه وهی کرد، و ترا: ئه وه کییه؟ فەرمووی: جوهره ئیل، و ترا: ئه ی کییت له گه لدایه؟ فەرمووی: موحه مه د، و ترا: ئایا په یامی بۆ رهوانه کراوه؟ فەرمووی: بۆی رهوانه کراوه، دەرگامان بۆ کرایه وه که ده بینم هارون (علیه السلام) له وییه، پیشوازی لی کردم و دوعای خیری بۆ کردم، ئینجا به زرکراینه وه بۆ ئاسمانی شه شه م، جوهره ئیل داوای دەرگاگردنه وهی کرد، و ترا: ئه وه کییه؟ وتی: جوهره ئیل، و ترا: ئه ی کییت له گه لدایه؟ فەرمووی: موحه مه د. و ترا: ئایا په یامی بۆ رهوانه کراوه؟ فەرمووی: بۆی رهوانه کراوه. دەرگامان لی کرایه وه که ده بینم موسا (E) له وییه پیشوازی لی کردم دوعای خیری بۆ کردم،

وترا: بهرزکراینه وه بۆ ئاسمانی حه وتهم. جویره ئیل داوای دهرگا کردنه وهی کرد، وترا: ئه وه کییه؟ فهرمووی: جویره ئیل، وترا: ئه ی کییت له گه ئدایه؟ فهرمووی: موحه مه د، وترا: ئایا په یامی بۆه روانه کراوه؟ فهرمووی: بۆی ره وانه کراوه، دهرگامان لی کرایه وه که ده بینم ئیبراهیم (E) له وییه پالی داوه به (بیت المعمور) وه، ئه و ماله رۆژانه حه فقا هه زار فریشته ده چنه ناوی جاریکی تر بۆی ناگه پینه وه، ئینجا برده می بۆ لای دره ختی (سدره المنتهی) ده بینم گه لاکانی ده لیلی گوئی فیله به ره که ی ده لیلی مه رکانه یه، فهرمووی: کاتی دره خته که فرمانی خوا دابه زیه سه ری گوپانی به سه رداها ت به شیوه یه که هیچ که س له دروستکراوه کانی خوا نه توانی وه سفی جوانیه که ی بکات، ئه وسا خوای گه و ره ئه و (وه حی) یه ی که ویستی پیی دام، له شه و ورۆژیکدا په نجا نوێژی له سه ر فهرزکردم، ئینجا دابه زیم بۆ لای موسا (علیه السلام) فهرمووی: په روه ردگارت چی له سه ر ئومه ته ت فهرزکرد؟ وتم: په نجا نوێژ، فهرمووی: بگه پیره وه بۆ لای په روه ردگارت و داوای سوکباریی لی بکه، به راستی ئومه ته ت ئه وه یان پی ناگریت، چونکه من نه وه ی ئیسرائیلیم تاقی کردۆته وه و هه لم سه نگانده ون، فهرمووی: گه رامه وه بۆ لای په روه ردگارم و وتم: ئه ی په روه ردگارم ئاسانکاری بکه له سه ر ئومه تم، پینج نوێژی له سه ر لا برده م، گه رامه وه بۆ لای موسا (علیه السلام) وتم: پینجی له سه ر لا برده وم، فهرمووی: ئومه ته ت ئه وه یان پی ناگریت؟ بگه پیره وه بۆ لای په روه ردگارت، داوای سوکباریی لی بکه، فهرمووی به رده وام ده ها تم و ده چووم له نیوان په روه دگاری بالاده ست و موسادا (علیه السلام) هه تا فهرمووی: ئه ی موحه مه د: ئه وا کردم به پینج نوێژ له هه موو شه و ورۆژیکدا، هه ر نوێژیک به ده نوێژ ئه وه په نجا نوێژ، هه رکه سیك نیازی چاکه یه کی هه بییت و نه یکات ئه وه چاکه یه کی بۆ ده نووسریت، ئه گه ر کردی ده چاکه ی بۆ ده نووسریت، هه رکه سیس نیازی خراپه یه کی هه بی و نه یکا هیچ نا نووسریت، خو ئه گه ر کردی به یه که گونا ه بۆی ده نووسریت.

فهرمووی: پاشان دابه زیم تاگه ی شتمه وه لای موسا (علیه السلام) هه والم دایه، ئه ویش فهرمووی: بگه پیره وه بۆ لای په روه ردگارت و داوای سوکباریی لی بکه، پیغه مه ر (E) فهرمووی: ئه وه نده گه راومه ته وه بۆ خزمه تی ئیتر شه رمی لی ده که م)).

(51) پیغه‌مبه‌ر (e) یادی پیغه‌مبه‌ران (e) ده‌کات

75- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (y) قَالَ: سَرِنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (e) بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ، فَمَرَرْنَا بِوَادٍ، فَقَالَ: ((أَيُّ وَادٍ هَذَا)). فَقَالُوا: وَادِي الْأَزْرَقِ، فَقَالَ: ((كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى مُوسَى (u) - فَذَكَرَ مِنْ لُونِهِ وَشَعْرِهِ شَيْئًا لَمْ يَحْفَظْهُ دَاوُدُ - وَاضِعًا إِصْبَعِيهِ فِي أُذُنَيْهِ، لَهُ جُورٌ إِلَى اللَّهِ بِالتَّلْبِيَةِ، مَارًا بِهَذَا الْوَادِي)). قَالَ: ثُمَّ سَرِنَا حَتَّى أَتَيْنَا عَلَى ثَنِيَّةٍ، فَقَالَ: ((أَيُّ ثَنِيَّةٍ هَذِهِ)). قَالُوا: هَرَشَى أَوْ لَفْتٌ، فَقَالَ: ((كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى يُونُسَ عَلَى نَاقَةٍ حَمْرَاءَ، عَلَيْهِ جُبَّةٌ صُوفٍ، خَطَامٌ نَاقَتِهِ لَيْفٌ خُلْبَةٌ، مَارًا بِهَذَا الْوَادِي مُلْبِيًا)).

(ابن عباس) (t) ده‌لی: له‌خزمت پیغه‌مبه‌ری خوادا (e) له‌نیوان مه‌ککه و مه‌دینه‌دا ده‌رویشتین، به‌شیویکدا تیپه‌رین، فه‌رموی: ((ئه‌مه کام شیوه)) و تیان: شیوه شینه، فه‌رموی: ((هه‌ر ده‌لیی چاوم له‌موسایه (علیه السلام) - نینجا باسی ره‌نگی و قرژی به‌شیویه‌ک کرد که داود بوی له‌به‌رنه‌کرا بوو - په‌نجه‌ی خستبووه هه‌ردوو گوئییه‌وه، به‌ده‌نگی به‌رز له‌خوا ده‌پاراپیه‌وه که دو‌غای لی‌قبول بکات، به‌م شیوه‌دا ده‌رویشت))، ده‌لی: رویشتین هه‌تا گه‌یشتینه گردی‌ک، فه‌رموی: ((ئه‌مه کام گرده؟)) و تیان: (هه‌رشی) یان (له‌فت ه). فه‌رموی: ((هه‌رده‌لیی چاوم له‌یونس) ه به‌سه‌ر و شتریکی سووره‌وه، جبه‌یه‌کی خوری له‌به‌ردایه، ره‌شوه‌ی و شتره‌کی یه‌ک تاله، به‌م شیوه‌ ده‌روا و له‌خوا ده‌پاریته‌وه)).

76- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (e): ((حِينَ أُسْرِيَ بِي لَقِيتُ مُوسَى (u) - فَنَعَتَهُ النَّبِيُّ (e) - فَإِذَا هُوَ رَجُلٌ - حَسْبُهُ قَالَ - مُضْطَرِبٌ، رَجُلُ الرَّأْسِ، كَأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ شَنْوَةَ. قَالَ: وَلَقِيتُ عِيسَى - فَنَعَتَهُ النَّبِيُّ (e) - فَإِذَا رُبْعَةٌ أَحْمَرٌ، كَأَنَّهَا خَرَجَ مِنْ دِيمَاسٍ. يَعْنِي حَمَامًا. قَالَ: وَرَأَيْتُ إِبْرَاهِيمَ (u)، وَأَنَا أَشْبَهُ وَلَدَهُ بِهِ، قَالَ: فَأَتَيْتُ بِإِنَاءَيْنِ فِي أَحَدِهِمَا لَبَنٌ وَفِي الْآخَرَ حَمْرٌ، فَقِيلَ لِي: خُذْ أَيُّهُمَا شِئْتَ، فَأَخَذْتُ اللَّبَنَ فَشَرِبْتُهُ، فَقَالَ: هُدَيْتَ الْفِطْرَةَ - أَوْ: أَصَبْتَ الْفِطْرَةَ - أَمَا إِنَّكَ لَوْ أَخَذْتَ الْحَمْرَ غَوَتَ أُمَّتُكَ)). [بخاری / الانبياء / واذكر في كتاب مريم 3256/]

(ابوهریره) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر (e) فه‌رموی: ((کاتی شه‌وره‌ویم پی‌کرا گه‌یشتم به‌موسا (علیه السلام) پیغه‌مبه‌ر (e) وه‌سفی کرد هه‌ر ده‌لیی پی‌اوکی -

وابزانم فەرمووی: لاوازه قژی که میك لوله دەلێی لە پیاوانی [خێلی] شەنۆئەیه. فەرمووی: گەیشتم بە عیسا (علیه السلام) پیغەمبەر (E) وەسفی کرد. ئەویش بە لامناوەندی، هەر دەلێی لە (حەمام) هاتۆتە دەرەوە. فەرمووی: چاویشم کەوت بە ابراهیم (علیه السلام) من نزیکترین نەوێهەم کە لە دەچی فەرمووی: دوو دەفریان بۆ هی نام یەکیکیان شیری تێدا بوو ئەوێ تریان مە، پیموترا: کامیان ت دەوی ئەلیگرە منیش شیرە کەم هەلگرت و خوارد مەو، وتی: فیترو سروشتی پاکت هەلبژارد یان پیکیات بە لام ئەگەر مەیه کەت هەلبژاردایا ئوممتە کەت سەرلیشیواو دەبوو).

(52) پیغەمبەر (E) باسی مەسیح (علیه السلام) و جە جال دا دەکات

77- عن عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ (Y) قَالَ: ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ (E) يَوْمًا بَيْنَ ظَهْرَانِي النَّاسِ الْمَسِيحَ الدَّجَالَ فَقَالَ: ((إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَيْسَ بِأَعْوَرَ، أَلَا، إِنَّ الْمَسِيحَ الدَّجَالَ أَعْوَرُ عَيْنِ الْيُمْنَى، كَأَنَّ عَيْنَهُ عِنَبَةٌ طَافِيَةٌ)). قَالَ: وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((أَرَانِي اللَّيْلَةَ فِي الْمَنَامِ عِنْدَ الْكُعْبَةِ، فَإِذَا رَجُلٌ أَدَمٌ كَأَحْسَنِ مَا تَرَى مِنْ أَدَمِ الرَّجَالِ، تَضْرِبُ لِمَتُّهُ بَيْنَ مَنكَبَيْهِ، رَجُلٌ الشَّعْرُ، يَقْطُرُ رَأْسُهُ مَاءً، وَأَضْعَا يَدَيْهِ عَلَى مَنكَبَيْ رَجُلَيْنِ، وَهُوَ بَيْنَهُمَا يَطُوفُ بِالْبَيْتِ، فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ فَقَالُوا: الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ. وَرَأَيْتُ وَرَاءَهُ رَجُلًا جَعْدًا قَطَطًا، أَعْوَرَ عَيْنِ الْيُمْنَى، كَأَشْبَهَ مَنْ رَأَيْتُ مِنَ النَّاسِ بِابْنِ قَطْنٍ، وَأَضْعَا يَدَيْهِ عَلَى مَنكَبَيْ رَجُلَيْنِ، يَطُوفُ بِالْبَيْتِ، فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ قَالُوا: هَذَا الْمَسِيحُ الدَّجَالُ)).

(عبدالله كوری (عمر) (T) دەلی: پیغەمبەری خوا (E) روژیک لە ناوخە لکیدا باسی جە جالی فیلبازی دە کرد دەیفەرموو: ((خوای گەورە یە کچا و نییە، بە لام جە جالی فیلباز چاوی راستی کویره، چاوی دەلێی دەنکە تری دەریه ریوو)) دەلی: هەروەها پیغەمبەری خوا (E) فەرمووی: ((ئەمشەو لە خەوما لە لای کەعبەدا پیاویکی گەنم رەنگیان پیشاندام، جوانترین شیوهی گەنم رەنگ کە دیبیتت لە پیاواندا، زلفی لە سەر هەردوو شانی بوو، قژی شیوه لول بوو سەری ئاوی لێدەتکا، دەستی خستبوو سەرشانی دووپیاو، لە نیوان هەردووکیاندا تەوافی کەعبە دە کرد و تەم: ئەو کێیە؟ وتیان: مەسیحی کوری مەریه مە، پیاویکیشم دی لە دوا یەو قژی زور لول بوو، چاوی راستی کویر بوو، کەسم

نه دیوه به قهده و له کوری (قطن) بچیت، دهستی خستبووه سه رشانى دوپیاو
ته وافی که عبهی ده کرد وتم: نه وه کییه؟ وتیان: نه وه جه جاله .

(53) پیغه مبهرا (e) نویری بو پیغه مبهرا (علیه السلام) کرد

78- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((لَقَدْ رَأَيْتَنِي فِي الْحَجْرِ،
وَقَرَيْشٍ تَسْأَلُنِي عَنْ مَسْرَائِي، فَسَأَلْتَنِي عَنْ أَشْيَاءَ مِنْ بَيْتِ الْمَقْدِسِ لَمْ أُثْبِتْهَا،
فَكَرِبْتُ كَرِبَةً مَا كَرِبْتُ مِثْلَهُ قَطُّ، قَالَ: فَرَفَعَهُ اللَّهُ لِي أَنْظُرَ إِلَيْهِ، مَا يَسْأَلُونِي عَنْ
شَيْءٍ إِلَّا أَنْبَأْتُهُمْ بِهِ. وَقَدْ رَأَيْتَنِي فِي جَمَاعَةٍ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ، فَإِذَا مُوسَى (u) قَائِمٌ
يُصَلِّي، فَإِذَا رَجُلٌ ضَرْبُ جَعْدٍ، كَأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ شَنْوَةَ، وَإِذَا عَيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ
(u) قَائِمٌ يُصَلِّي، أَقْرَبُ النَّاسِ بِهٍ شَبَهًا عُرْوَةَ بِنِ مَسْعُودِ النَّقْفِيِّ، وَإِذَا إِبْرَاهِيمَ
(u) قَائِمٌ يُصَلِّي، أَشْبَهَ النَّاسَ بِهٍ صَاحِبُكُمْ - يَعْنِي نَفْسَهُ - فَحَانَتْ الصَّلَاةُ،
فَأَمَمْتُهُمْ، فَلَمَّا فَرَعْتُ مِنَ الصَّلَاةِ قَالَ قَائِلٌ: يَا مُحَمَّدُ هَذَا مَالِكُ صَاحِبِ النَّارِ،
فَسَلَّمَ عَلَيَّ، فَالْتَفَتُّ إِلَيْهِ فَبَدَأَنِي بِالسَّلَامِ)).

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهرا خوا (e) فهرمووی: ((خوم بینی له حجری
ئیسما عیلا، قورهیش پرسیارى شهوره ویه که یان لیده کردم، پرسیارى
شتانیکیان لیده کردم له (بیت المقدس) که سه رنجم لینه دابوو له وى، غه میکی
زوردایگرتم که له وه وپیش هه رگیز تووشی غه می وانه بووبووم، فهرمووی:
خوای گه وه به رزی کرده وه بووم، منیش سه رنجم دها، هه پرسیاریکیان
لیده کردم خیرا وه لام دها یه وه، خویشم بینی له ناو کومه لیک پیغه مهردا،
که ده بینم موسا (علیه السلام) نویرژ دهکات، ده بینم پیاویکی لاوازی قژ لوله،
هه رده لئی له پیاوانی (شه نوئه یه). ئینجا ده بینم عیسای کوری مه ریه م
به پیوه یه و نویرژ دهکات، نه وه ی که زور له و ده چیت عوروه ی کوری مه سعودی
ته قه فیه.

ئینجا ده بینم ئیبراهیم (علیه السلام) به پیوه یه و نویرژ دهکات، که سیک که زور
له و بچیت ها وه له که تانه - مه به سستی خو یه تی - کاتی، کاتی نویرژ هات بووم
به ئیمامیان، که له نویرژ بوومه وه، قسه که ریک پیی وتم: نه ی موحه مه ده نه وه
مالیکه خاوه نی ناگره که، سه لامی لی بکه، که لام کرده وه بو، نه وه سه لامی له من
کرد)).

79- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ (t) قَالَ: لَمَّا أُسْرِيَ بِرَسُولِ اللَّهِ (e) انْتَهَى بِهِ إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى، وَهِيَ فِي السَّمَاءِ السَّادِسَةِ، إِلَيْهَا يَنْتَهِي مَا يُعْرَجُ بِهِ مِنَ الْأَرْضِ فَيُقْبَضُ مِنْهَا، وَإِلَيْهَا يَنْتَهِي مَا يُهْبَطُ بِهِ مِنْ فَوْقِهَا فَيُقْبَضُ مِنْهَا، قَالَ: ﴿إِذْ يَعْتَشَى السِّدْرَةَ مَا يَعْتَشَى﴾ ﴿النجم: 9﴾. قَالَ: فَرَأَشُ مِنْ ذَهَبٍ، قَالَ فَأُعْطِيَ رَسُولُ اللَّهِ (e) ثَلَاثًا: أُعْطِيَ الصَّلَوَاتِ الْخُمْسَ، وَأُعْطِيَ خَوَاتِيمَ سُورَةِ الْبَقْرَةِ، وَغُفِرَ لِمَنْ لَمْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ مِنْ أُمَّتِهِ شَيْئًا الْمُقْحَمَاتُ.

(عبدالله) كورپی (مسعود) (t) دهلی: کاتی شه و په وی کرا به پیغه مبه (e) دواشوین گه یه نرایه (سدره المنهی) که له ناسمانی شه شه مدایه، هرچی له سهر زه وی به زده کریته وه، ده گاته نه وی، له وی وهرده گریته وه، هرچی له سهر و خویه وه داده به زیت هه له وی وهرده گریته، دهلی: ﴿اذ یغشی السدره ما یغشی﴾ ﴿النجم/ 16﴾ نه وهش په پووله یه کی نالتونیه، له وکاته دا پیغه مبه (e) سی به هره ی پی درا، پینج نویزه که ی پی درا، کو تاییه کانی سووره تی البقره، هه روه ها لیبور دن گونا هه گه وهره کانی نوممه تی پی درا بو که سی که هیه شتیکی نه کرد بیته به ها وه لی خوا.

(54) له باره ی نه م نایه ته وه ﴿فکان قاب قوسین او ادنی﴾

80- عن الشَّيْبَانِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ زُرَّ بْنَ حُبَيْشٍ (t) عَنْ قَوْلِ اللَّهِ (u): ﴿فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى﴾ ﴿النجم: 9﴾ فَقَالَ: أَخْبَرَنِي ابْنُ مَسْعُودٍ (t): أَنَّ النَّبِيَّ (e) رَأَى جِبْرِيْلَ (u) لَهُ سِتُّ مِائَةٍ جَنَاحٍ.

(شه یبانی) وتی: پرسیارم کرد له (زر) کورپی (حبیش) (t) له باره ی نه م فرموده یه ی خوی گه وره ﴿فکان قاب قوسین او ادنی﴾ ﴿النجم/ 9﴾، دهلی: (ابن مسعود) هه والی دامی که: پیغه مبه (e) جو بره نیلی دی شه سه دبالی هه بووه.

81- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (y) قَالَ: ﴿مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى... وَلَقَدْ رَأَهُ نَزْلَةً أُخْرَى﴾ ﴿النجم: 11-13﴾. قَالَ: رَأَهُ بِفُؤَادِهِ مَرَّتَيْنِ.

(ابن عباس) (t) وتی: ﴿ما کذب الفؤاد ما رای ... ولقد راه نزلة اخرى﴾ ﴿النجم/ 11 - 59 - 13﴾ دهلی: به دل دوو جار دیویه تی *

* بو زانینی مانای نایه ته که سه یری ته فسیری ناسان بکه.

(55) له‌بارهی بینینی خوای گه‌وره‌وه

82- عَنْ مَسْرُوقٍ قَالَ: كُنْتُ مُتَّكِنًا عِنْدَ عَائِشَةَ (y) فَقَالَتْ: يَا أَبَا عَائِشَةَ، ثَلَاثٌ مَنْ تَكَلَّمَ بِوَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ فَقَدْ أَعْظَمَ عَلَى اللَّهِ الْفِرْيَةَ. قُلْتُ: مَا هُنَّ؟ قَالَتْ: مَنْ زَعَمَ أَنَّ مُحَمَّدًا (e) رَأَى رَبَّهُ فَقَدْ أَعْظَمَ عَلَى اللَّهِ الْفِرْيَةَ، قَالَ: وَكُنْتُ مُتَّكِنًا فَجَلَسْتُ، فَقُلْتُ: يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ أَنْظِرِينِي وَلَا تَعْجَلِينِي، أَلَمْ يَقُلِ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَلَقَدْ رَأَاهُ بِالْأَفُقِ الْمُبِينِ﴾ ﴿التكوير: 23﴾. ﴿وَلَقَدْ رَأَاهُ نَزْلَةً أُخْرَى﴾ ﴿النجم: 13﴾. فَقَالَتْ (y): أَنَا أَوَّلُ هَذِهِ الْأُمَّةِ سَأَلَ عَنْ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ (e)، فَقَالَ: ((إِنَّمَا هُوَ جَبْرِيلُ - (u) - لَمْ أَرَهُ عَلَى صُورَتِهِ الَّتِي خَلَقَ عَلَيْهَا غَيْرَ هَاتَيْنِ الْمَرْتَتَيْنِ، رَأَيْتُهُ مُنْهَبِطًا مِنَ السَّمَاءِ، سَادًا عَظِيمَ خَلْقِهِ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ)). فَقَالَتْ: أَوْ لَمْ تَسْمَعْ أَنَّ اللَّهَ (u) يَقُولُ: ﴿لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ ﴿الانعام: 103﴾. أَوْ لَمْ تَسْمَعْ أَنَّ اللَّهَ (u) يَقُولُ: ﴿وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكْلِمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا﴾ إِلَى قَوْلِهِ: ﴿عَلِيٌّ حَكِيمٌ﴾ ﴿الشورى: 51﴾؟ قَالَتْ: وَمَنْ زَعَمَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) كَتَمَ شَيْئًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَقَدْ أَعْظَمَ عَلَى اللَّهِ الْفِرْيَةَ، وَاللَّهُ يَقُولُ: ﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ﴾ ﴿المائدة: 67﴾. قَالَتْ: وَمَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يُحْبِرُ بِمَا يَكُونُ فِي غَدٍ فَقَدْ أَعْظَمَ عَلَى اللَّهِ الْفِرْيَةَ، وَاللَّهُ يَقُولُ: ﴿قُلْ لَّا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾ ﴿النمل: 56﴾. وَزَادَ دَاوُدُ: قَالَتْ وَلَوْ كَانَ مُحَمَّدٌ (e) كَاتِمًا شَيْئًا مِمَّا أُنزِلَ عَلَيْهِ لَكَتَمَ هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ﴾ ﴿الأحزاب: 37﴾

(مسروق) ده‌لی: له‌لای عایشه (رضی الله عنها) پالم دابوویه‌وه، وتی: نه‌ی باوکی (عایشه) سی‌شت هه‌ن هه‌رک‌ه‌س له‌بارهی یه‌کیکیانه‌وه قسه بکات، نه‌وه دروویه‌کی گه‌وره‌ی به‌دهم خواوه کردووه، وتم: نه‌وه سی‌شته چین؟ وتی: هه‌رک‌ه‌س بلی گوا‌یا محمد (e) په‌روه‌ردگاری خو‌ی دیووه، نه‌وه دروویه‌کی گه‌وره‌ی به‌دهم خواوه کردووه. ده‌لی: من شانم دادابوو ئینجا دانیشتم و وتم: نه‌ی دایکی نیمانداران مؤله‌تم بده په‌له‌م لی‌مه‌که، نه‌ی خوای گه‌وره نه‌یفه‌رمووه: ﴿ولقد راه بالافق المبین﴾ ﴿التكوير: 23﴾ ﴿ولقد راه نزلة اخرى﴾ ﴿النجم: 13﴾ (عایشه) وتی: من یه‌که‌م که‌سم له‌م نوممه‌ته که‌نه‌وه‌م

له پیغه مبهەر (E) پرسییووهر فهرموویه تی: (ئهوهر جویره ئیله (علیه السلام) ههرگیز له سههر وینهی خوئی نه مدیوه که له سههری دروستکراوه جگه له م دوو جاره، دیومه له ئاسمان دابه زیووهر.

(عائشه) وتی: ئه ی نه تیبستووهر خوای گه وره ده فهرمویت: ((چاوه کان نابین، ئه و چاوه کان ده بینیت، ههر ئه و نه رمو نیان و شاره زایه)) [انعام: 103] ئه ی ئایا نه تیبستووهر که خوای گه وره ده فهرمویت: (هیچ مرؤقیك بوئی نییه خوا قسه ی له گه لدا بکات، مه گهر وه حی بو بنییریت، یان له پشتی په روه رده وه یان ره وانه کراو بنییریت)) هه تا ده فهرمویت: (به رزو دانایه) [الشوری: 51] (عائشه) وتی: ههر که سیش بلی که پیغه مبهەر (E) شتیکی له کتیبی خوا شار دۆتوه ئه و درۆیه کی گه وره ی به ده م خواوه کردووهر، خوا فهرموویه تی: (ئه ی پیغه مبهەر بیگه یه نه ئه وه ی بو ت دابه زیووهر له لای په روه ردا گرتوه، ئه گهر نه یگه یه نی ئه و په یامه که هیت نه گه یاندووهر [المائدة: 67] ده لی: ههر که س بلی من ده زانم سه به ینی چی پرو ده دات ئه وه درۆیه کی گه وره ی به ده م خواوه کردووهر، خوا فهرموویه تی: ((تو ئه ی محمه د کاتی به و که سه ی که زه یده و خوا نیعمه تی ئیمانی پی به خشیووهر، تو ش نیعمه تی نازادی و په روه رده ت له نزیکه ی خو ته وه پیداوهر، ده لییت هاوسه ری خو ت به یله ره وه لای خو ت که (زه ی نه ب) ه، له خوا بترسه و (ته لاقی مه ده) شتی که له دل و ده روونی خو تا ده شاریته وه که خوا ده یه وی ت ئاشکرای بکات، له خه لکی ده ترسیت، به لام خوا له پیشتره که حسابی بو بکه ییت و لیی بترسیت)).

83. عَنْ أَبِي مُوسَى (t) قَالَ: قَامَ فِينَا رَسُولُ اللَّهِ (E) بِخَمْسِ كَلِمَاتٍ، فَقَالَ: ((إِنَّ اللَّهَ (L) لَا يَنَامُ، وَلَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَنَامَ، يَحْفَظُ الْقِسْطَ وَيَرْفَعُهُ، يُرْفَعُ إِلَيْهِ عَمَلُ اللَّيْلِ قَبْلَ عَمَلِ النَّهَارِ، وَعَمَلُ النَّهَارِ قَبْلَ عَمَلِ اللَّيْلِ، حِجَابُهُ النَّوْرُ - وَفِي رِوَايَةٍ النَّارُ - لَوْ كَشَفَهُ لَأُحْرِقَتْ سُبُحَاتُ وَجْهِهِ مَا انْتَهَى إِلَيْهِ بَصَرُهُ مِنْ خَلْقِهِ)).

(ابو موسی) (t) ده لی: پیغه مبههری خوا (E) له ناواماندا هه ستایه سه ری و پینج وته ی فهرموو: ((خوای گه وره ناخه وی، ناگونجی که بخه وی، ته رازو به رزده کاته وه و نزمی ده کاته وه. ﴿به کرده وه ی به نده کان خو یان﴾، کرداری شه و پیش کرداری روژ به رز ده بیته وه بو لای، کرداری روژیش پیش کرداری شه و، په رده که ی نووره - له ریوایه تیکیشا - ئاگره، ئه گهر ئه و په رده لابیات نووری

رووخساری هه موو ئه و دروستکراوانه ده سوتینئی که بینایی پئی ده گات ﴿واته هه موو بوونه وهر﴾.

84- عن أَبِي هُرَيْرَةَ (t) أَنَّ أَنَسًا قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ (e): يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((هَلْ تُضَارُونَ فِي رُؤْيَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ)). قَالُوا: لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: ((هَلْ تُضَارُونَ فِي الشَّمْسِ لَيْسَ دُونَهَا سَحَابًا)). قَالُوا: لَا، قَالَ: ((فَأَيْكُمْ تَرَوْنَهُ كَذَلِكَ. يَجْمَعُ اللَّهُ النَّاسَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيَقُولُ: مَنْ كَانَ يَعْبُدُ شَيْئًا فَلْيَتَّبِعْهُ، فَيَتَّبِعْ مَنْ كَانَ يَعْْبُدُ الشَّمْسَ الشَّمْسَ، وَيَتَّبِعْ مَنْ كَانَ يَعْْبُدُ الْقَمَرَ، وَيَتَّبِعْ مَنْ كَانَ يَعْْبُدُ الطَّوْاعِيتَ الطَّوْاعِيتَ، وَتَبْقَى هَذِهِ الْأُمَّةُ فِيهَا مُنَافِقُوهَا، فَيَأْتِيهِمُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي صُورَةٍ غَيْرِ صُورَتِهِ الَّتِي يَعْرِفُونَ. فَيَقُولُ: أَنَا رَبُّكُمْ، فَيَقُولُونَ: نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْكَ، هَذَا مَكَانُنَا حَتَّى يَأْتِينَا رَبُّنَا فَإِذَا جَاءَ رَبُّنَا عَرَفْنَاهُ. فَيَأْتِيهِمُ اللَّهُ تَعَالَى فِي صُورَتِهِ الَّتِي يَعْرِفُونَ فَيَقُولُ أَنَا رَبُّكُمْ فَيَقُولُونَ أَنْتَ رَبُّنَا فَيَتَّبِعُونَهُ وَيَضْرِبُ الصِّرَاطَ بَيْنَ ظَهْرِي جَهَنَّمَ، فَأَكُونُ أَنَا وَأُمَّتِي أَوَّلَ مَنْ يُجِيزُ، وَلَا يَتَكَلَّمُ يَوْمَئِذٍ إِلَّا الرَّسُلُ، وَدَعَا الرَّسُلُ يَوْمَئِذٍ: اللَّهُمَّ سَلِّمْ سَلِّمْ، وَفِي جَهَنَّمَ كَلَالِيْبٌ مِثْلُ شَوْكِ السَّعْدَانِ، هَلْ رَأَيْتُمُ السَّعْدَانَ)). قَالُوا: نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: ((فَأَيْهَا مِثْلُ شَوْكِ السَّعْدَانِ، غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَعْلَمُ مَا قَدَّرَ عَظَمَهَا إِلَّا اللَّهُ، تَخْطَفُ النَّاسَ بِأَعْمَالِهِمْ، فَمِنْهُمْ الْمَوْبِقُ ﴿يعني﴾ بِعَمَلِهِ، وَمِنْهُمْ الْمُجَازِي حَتَّى يَنْجِي، حَتَّى إِذَا فَرَعَ اللَّهُ مِنَ الْقَضَاءِ بَيْنَ الْعِبَادِ، وَأَرَادَ أَنْ يُخْرِجَ بِرَحْمَتِهِ مَنْ أَرَادَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ، أَمَرَ الْمَلَائِكَةَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ مَنْ كَانَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا مِمَّنْ أَرَادَ أَنْ يَرْحَمَهُ، مِمَّنْ يَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَيَعْرِفُونَهُمْ فِي النَّارِ، يَعْرِفُونَهُمْ بِأَثَرِ السُّجُودِ، تَأْكُلُ النَّارُ مِنْ ابْنِ آدَمَ إِلَّا أَثَرَ السُّجُودِ، حَرَّمَ اللَّهُ عَلَى النَّارِ أَنْ تَأْكُلَ أَثَرَ السُّجُودِ، فَيُخْرِجُونَ مِنَ النَّارِ وَقَدْ امْتَحَشُوا، فَيُصَبُّ عَلَيْهِمْ مَاءُ الْحَيَاةِ، فَيَنْبُتُونَ مِنْهُ كَمَا تَنْبُتُ الْحَبَّةُ فِي حَمِيلِ السَّيْلِ، ثُمَّ يَفْرَعُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْقَضَاءِ بَيْنَ الْعِبَادِ وَيَبْقَى رَجُلٌ مُقْبِلٌ بِوَجْهِهِ عَلَى النَّارِ، وَهُوَ آخِرُ أَهْلِ الْجَنَّةِ دُخُولًا الْجَنَّةِ، فَيَقُولُ: أَيُّ رَبِّ أَصْرَفَ وَجْهِي عَنِ النَّارِ، فَإِنَّهُ قَدْ قَشَبَنِي رِيحَهَا، وَأَحْرَقَنِي ذَكَوَاهَا. فَيَدْعُو اللَّهُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدْعُوهُ، ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: هَلْ عَسَيْتَ إِنْ فَعَلْتَ ذَلِكَ بِكَ أَنْ تَسْأَلَ غَيْرَهُ؟ فَيَقُولُ: لَا أَسْأَلُكَ غَيْرَهُ، وَيُعْطِي رَبُّهُ مِنْ عَهْدٍ وَمَوَاقِيْقٍ مَا شَاءَ اللَّهُ، فَيُصْرَفُ اللَّهُ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ، فَإِذَا أَقْبَلَ عَلَى الْجَنَّةِ وَرَأَاهَا، سَكَتَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَسْكُتَ، ثُمَّ يَقُولُ: أَيُّ رَبِّ قَدَّمَنِي

إِلَى بَابِ الْجَنَّةِ، فَيَقُولُ اللَّهُ لَهُ، أَلَيْسَ قَدْ أُعْطِيتَ عَهْدَكَ وَمَوَاطِئَكَ لَأ تَسْأَلَنِي غَيْرَ الَّذِي أُعْطِيتُكَ؟ وَيَلِكُ يَا ابْنَ آدَمَ مَا أَغْدَرَكَ! فَيَقُولُ: أَيُّ رَبِّ! وَيَدْعُو اللَّهَ، حَتَّى يَقُولَ لَهُ: فَهَلْ عَسَيْتَ إِنْ أُعْطِيتُكَ ذَلِكَ أَنْ تَسْأَلَ غَيْرَهُ؟ فَيَقُولُ: لَأ وَعِزَّتِكَ، فَيُعْطِي رَبَّهُ مَا شَاءَ اللَّهُ مِنْ عَهْدٍ وَمَوَاطِئٍ، فَيَقْدِمُهُ إِلَى بَابِ الْجَنَّةِ، فَإِذَا قَامَ عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ انْفَهَقَتْ لَهُ الْجَنَّةُ، فَرَأَى مَا فِيهَا مِنَ الْخَيْرِ وَالسُّرُورِ، فَيَسْكُتُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَسْكُتَ، ثُمَّ يَقُولُ: أَيُّ رَبِّ أَدْخَلَنِي الْجَنَّةَ، فَيَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَهُ: أَلَيْسَ قَدْ أُعْطِيتَ عَهْدَكَ وَمَوَاطِئَكَ أَنْ لَأ تَسْأَلَ غَيْرَ مَا أُعْطِيتَ؟ وَيَلِكُ يَا ابْنَ آدَمَ مَا أَغْدَرَكَ! فَيَقُولُ: أَيُّ رَبِّ لَأ أَكُونُ أَشَقَى خَلْقِكَ، فَلَمَّا يَزَالُ يَدْعُو اللَّهَ حَتَّى يَضْحَكَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى مِنْهُ، فَإِذَا ضَحِكَ اللَّهُ مِنْهُ قَالَ: ادْخُلِ الْجَنَّةَ، فَإِذَا دَخَلَهَا قَالَ اللَّهُ لَهُ: تَمَنَّهُ، فَيَسْأَلُ رَبَّهُ وَيَتَمَنَّى، حَتَّى إِنْ اللَّهُ لَيَذْكُرُهُ مِنْ كَذَا وَكَذَا، حَتَّى إِذَا انْقَطَعَتْ بِهِ الْأَمَانِيُّ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ذَلِكَ لَكَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ)). قَالَ عَطَاءُ بْنُ يَزِيدَ: وَأَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ مَعَ أَبِي هُرَيْرَةَ لَأ يَرِدُ عَلَيْهِ مِنْ حَدِيثِهِ شَيْئًا، حَتَّى إِذَا حَدَّثَ أَبُو هُرَيْرَةَ أَنَّ اللَّهَ ﴿(L)﴾ قَالَ لِذَلِكَ الرَّجُلِ: ((وَمِثْلُهُ مَعَهُ)). قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: ((وَعَشْرَةَ أَمْثَالِهِ مَعَهُ)) يَا أَبَا هُرَيْرَةَ. قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: مَا حَفِظْتُ إِلَّا قَوْلَهُ: ((ذَلِكَ لَكَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ)). قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: أَشْهَدُ أَنِّي حَفِظْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ (E) قَوْلَهُ: ((ذَلِكَ لَكَ وَعَشْرَةَ أَمْثَالِهِ)). قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: وَذَلِكَ الرَّجُلُ آخِرُ أَهْلِ الْجَنَّةِ دُخُولًا (الْجَنَّةَ)).

(ابوهریره) (T) دهلی: که سانیک و تیان به پیغهمبهری خوا (E) نایا له روژی قیامتدا پهروهردگارمان ده بینین؟ پیغهمبهری خوا (E) فهرمووی: ((نایا له بینینی مانگی چواردهدا یه کتر سه غلهت ده کهن؟) و تیان: نه خیر نهی پیغهمبهری خوا (E) فهرمووی: ((نایا بو بینینی خور له روژی کدا هور بهری نه گرتبیت یه کتری سه غلهت ده کهن؟)) و تیان: نه خیر نهی پیغهمبهری خوا (E) فهرمووی: ((دهئیوه ئاوا ده بینین، خوا له روژی قیامتدا خه لکی کو ده کاته وه، ده فهرمویت: هه کهس شتیکی په رستووه، باشوینی بکه ویت، نه وهی خوری په رستووه شوین خور ده که ویت، نه وهی مانگی په رستووه شوین مانگ ده که ویت، نه وهی ملهورانی په رستووه شوین ملهوران ده که ویت. نه م نوممه ته ده مینیته وه و مو نافیقه کانی شی تی دایه، خوای گه وره له شیوه یه کدا که نایا سنه وه خویان نیشان ده دات ده فهرمویت: من پهروهردگاری نیوم،

دهلین: په نا دهگرین به خوا له تو، ئەمه شوینمانه ههتا پهروهردگارمان دیت، ئەگەر پهروهردگارمان هات دەیناسینهوه، ئینجا خوای گه وره لهوشیوهدا که دەیناسن دیت و دفرمویت: من پهروهردگارتانم دهلین: تو پهروهردگاری ئیمهیت، شوینی دهکەون، ئینجا پردی صیراط دهخریتته سهپریشتی دۆزهخ، ئەوکاته من و ئوممهتهکه م یهکه م که سین که دهپه پینهوه، له ورۆژهدا که س قسه ناکات جگه له پیغه مبه ران، دوعا و نزا ی پیغه مبه رانیش له ورۆژهدا: خوا یه به سه لامه تیی، به سه لامه تیی، له دۆزهخیشدا قولاپ هه یه هه ر دهلیی درکی سه عدانه، ئایا سه عدانتان دیووه؟ وتیان: به لئ ئە ی پیغه مبه ری خوا (E) فرمووی: ((له راستیدا وه کو درکی سه عدان وایه، به لام که س راده ی زلیه که ی نازانی خوا نه بی، خه لکی به پیی کرده وه کانیا ن ده پرفینی ﴿بونا و دۆزهخ﴾، هه یانه تیا ده چیت به کرده وه کانی، هه شیانه سزاده دریت تا رزگار ده کریت، هه تا کاتی خوا له دادوهریی نیوان به نده کانی ده بیته وه، ده یه وی به به زه یی خوی کیی بویت له ناگر ده ری بهینی، فرمان ده کات به فریشته کان، ئەو که سه ده ربینن له ناگر که هه یچ ها وه لی بو خوا بریار نه دا وه، که سی که خوا بیه ویت ره حمی پی بکات که وتیه تی: ((لا اله الا الله))، له ناگره که دا به شوینه واری سو جده دا دهیناسنه وه، ﴿ناگر هه مو شوینی کی ئاده میزاد ده سوتینی جه له شوینی سه جده﴾، خوا حه رامی کرده له سه ر ناگر که شوینی سه جده بسوتینی، پاشان ده رده ی نرین له ناگر دوا ی ئەوه ی سوتا ون بوون به خه لوز، ئینجا ئاوی ژیا ن ده کریت به سه ریا ندا و سه وز ده بنه وه هه روه کو تووی که له لیته ی لافا ودا سه وز ده بییت، ئینجا خوای گه وره له دادوهریی نیوان به نده کانی ده بیته وه، پیاوی که ده مینیتته وه که رووی له ناگری دۆزهخه، ئەوه ش دوا هه مین که سه، که ده چیتته به هه شت، ئینجا ده لییت: ئە ی پهروهردگارم رووم وه رگی ره له ناگر، چونکه تینه که ی ئازاری داوم و ژه راوی کردووم، بلیسه کانی سووتا ندومی، ئینجا ده ست ده کات به پارانه وه له خوا، چه ند خوا ویستی له سه ر بییت که لیی پیا ریتته وه. ئینجا خوای گه وره دفرمویت: ئایا ئەگه ر ئەوه ت بده می خۆزگه ده خوازی بوشتی تر؟ ده لی: داوا ی شتی ترت لینا که م ئەوه نده ی خوا ویستی له سه ر بییت به لین ددا به خوا ﴿که داوا ی هه یچی تر نه کات﴾ خوای گه وره ش ده یگه یه نیتته ده رگای به هه شت. کاتی ده گاته ده رگای به هه شت، ده رگای

به‌هه‌شتی بۆ والا ده‌بیټ، هه‌رچی جوانی و خوشی تێدایه ده‌بیینی، ئه‌وه‌نده‌ی خواویستی له‌سه‌ر بیټ بێده‌نگ ده‌بیټ، ئینجا ده‌لی ئه‌ی په‌روه‌ردگارم بمخه‌ره ناو به‌هه‌شته‌وه، خوای گه‌وره ده‌فرمویت: مه‌گه‌ر په‌یمان و به‌لینت نه‌دا که‌داوای هیچی‌تر نه‌که‌یت جگه‌ له‌وه‌ی پیم داویت؟ سه‌رگه‌ردان خۆیت ئه‌ی ئاده‌میزاد چه‌ند سه‌تمه‌کاریت؟ ده‌لی: ئه‌ی په‌روه‌ردگارم با نه‌بمه‌ به‌دبه‌خترین دروستکراوت، به‌رده‌وام له‌خوا ده‌پارێته‌وه هه‌تا خوا ده‌ست ده‌کات به‌پیکه‌نین، کاتی پێده‌که‌نی ده‌فرمویت: بچۆره به‌هه‌شته‌وه، ئینجا که‌چووه ناو به‌هه‌شته‌وه، خوای ده‌فرمویت: داواکه‌، ئینجا داوا له‌خوا ده‌کات و خۆزگه ده‌خواییت، هه‌تا خوا خۆی شتی بیرده‌خاته‌وه، هه‌تا هیچ ئاواتیکی نامینی، ئینجا خوا ده‌فرمویت: ئه‌وه بۆ توو ئه‌وه‌نده‌ی تریشی له‌گه‌لدا بیټ، (عطاء‌ی کوری (یزید) ده‌لی: (ابو سعید الخدری) له‌گه‌ل (ابوهریره) دا هیچی له‌وه فرموده‌ی ئه‌و ره‌ت نه‌کرده‌وه، هه‌تا کاتی (ابوهریره) وتی: خوای گه‌وره به‌و پیاوه‌ی فرموو: ئه‌وه‌نده‌ی تریشی له‌گه‌لدا بیټ) (ابو سعید) وتی: ﴿نه‌خیر﴾ ده‌ئه‌وه‌نده‌ی تریشی له‌گه‌لدا بیټ) ئه‌ی (ابوهریره) (ابوهریره) وتی: من هه‌ر ئه‌وه‌م له‌به‌رکردووه: ئه‌مه بۆ توو ئه‌وه‌نده‌ی تریشی له‌گه‌لدا بیټ. (ابو سعید) وتی: شایه‌تی ده‌دم من له‌ پیغه‌مبه‌ری خوام (ع) وه‌رگرتوووه فرموویه‌تی: ئه‌وه بۆ توو ده‌ ئه‌وه‌نده‌شی له‌گه‌لدا بیټ) (ابوهریره) وتی: ئه‌و پیاوه‌ دواین به‌هه‌شتیه که‌ده‌چیته به‌هه‌شت.

(56) ده‌رچوونی یه‌کتا په‌رستان له‌ناگر

85- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخَدْرِيِّ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ع): ((أَمَّا أَهْلُ النَّارِ الَّذِينَ هُمْ أَهْلُهَا، فَإِنَّهُمْ لَا يَمُوتُونَ فِيهَا وَلَا يَحْيَوْنَ، وَلَكِنْ نَاسٌ أَصَابَتْهُمْ النَّارُ بِدُئُوبِهِمْ - أَوْ قَالَ: بِخَطَايَاهُمْ - فَأَمَاتَهُمْ إِمَاتَةً، حَتَّى إِذَا كَانُوا فَحْمًا أُذِنَ بِالشَّفَاعَةِ، فَجِيءَ بِهِمْ ضَبَائِرَ ضَبَائِرٍ، فَبُتُّوا عَلَى أَنْهَارِ الْجَنَّةِ. ثُمَّ قِيلَ: يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ أَفِيضُوا عَلَيْهِمْ، فَيَنْبُتُونَ نَبَاتَ الْحَبَّةِ تَكُونُ فِي حَمِيلِ السَّيْلِ)). فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: كَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ع) قَدْ كَانَ بِالْبَادِيَةِ.

(ابو سعید الخدری) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر (ع) فرموویه‌تی: ((نیشته‌جی‌کانی دۆزه‌خ ئه‌وانه‌ی خه‌لکی ئه‌وین، به‌راستی ئه‌وانه‌ نه‌ده‌مرن تیایداو نه‌ده‌ژین، به‌لام که‌سانیک له‌ئیه‌وه به‌هۆی تاوانه‌کانیا نه‌وه که‌وتوو نه‌ته دۆزه‌خه‌وه خوای گه‌وره

به جوړه مردنيك مراندوني، كاتى بوون به خه لوز مؤله تى شه فاعهت ده دريټ،
 نه وكاته كو مه ل كو مه ل جيا جيا ده يانه يين بلاوده كرينه وه به سهر رو باره كاني
 به هه شتا، ئينجا ده وترټ: نهى خه لكى به هه شت ناو بكن به سه رياندا، ئينجا
 ده پروينه وه وه كو (توو) له ناو ليتاوى لافاودا به خيراىى ده پروين)) يه كيك
 له خه لكه كه و تى: ده لى پيغه مبه رى خوا (E) له لاديدا ژياوه.

86- عَنْ أَنَسٍ، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ (Y) : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (E) قَالَ: ((أَخْرَجَ مَنْ
 يَدْخُلُ الْجَنَّةَ رَجُلًا، فَهُوَ يَمْشِي مَرَّةً وَيَكْبُو مَرَّةً، وَتَسْفَعُهُ النَّارُ مَرَّةً، فَإِذَا مَا
 جَاوَزَهَا التَّفَتَّ إِلَيْهَا فَقَالَ: تَبَارَكَ الَّذِي نَجَّانِي مِنْكَ، لَقَدْ أَعْطَانِي اللَّهُ شَيْئًا مَا
 أَعْطَاهُ أَحَدًا مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ، فَتُرْفَعُ لَهُ شَجْرَةٌ، فَيَقُولُ: أَيُّ رَبِّ أَدْنَيْي مِنْ هَذِهِ
 الشَّجْرَةِ فَلَأَسْتَظِلَّ بِظِلِّهَا، وَأَشْرَبَ مِنْ مَائِهَا، فَيَقُولُ اللَّهُ (L): يَا ابْنَ آدَمَ لَعَلِّي إِنْ
 أَعْطَيْتُكَهَا سَأَلْتَنِي غَيْرَهَا؟ فَيَقُولُ: لَا يَا رَبِّ، وَيُعَاهِدُهُ أَنْ لَا يَسْأَلَهُ غَيْرَهَا، وَرَبُّهُ
 يَعْذِرُهُ لَأَنَّهُ يَرَى مَا لَا صَبْرَ لَهُ عَلَيْهِ، فَيُدْنِيهِ مِنْهَا فَيَسْتَظِلُّ بِظِلِّهَا وَيَشْرَبُ مِنْ
 مَائِهَا، لَا أَسْأَلُكَ غَيْرَهَا؟ فَيَقُولُ: يَا ابْنَ آدَمَ أَلَمْ تُعَاهِدْنِي أَنْ لَا تَسْأَلَنِي غَيْرَهَا؟
 فَيَقُولُ: لَعَلِّي إِنْ أَدْنَيْتُكَ مِنْهَا تَسْأَلَنِي غَيْرَهَا؟ فَيُعَاهِدُهُ أَنْ لَا يَسْأَلَهُ غَيْرَهَا، وَرَبُّهُ
 يَعْذِرُهُ لَأَنَّهُ يَرَى مَا لَا صَبْرَ لَهُ عَلَيْهِ، فَيُدْنِيهِ مِنْهَا فَيَسْتَظِلُّ بِظِلِّهَا وَيَشْرَبُ مِنْ
 مَائِهَا، ثُمَّ تُرْفَعُ لَهُ شَجْرَةٌ عِنْدَ بَابِ الْجَنَّةِ، هِيَ أَحْسَنُ مِنَ الْأُولَيَيْنِ، فَيَقُولُ: أَيُّ رَبِّ
 أَدْنَيْي مِنْ هَذِهِ لَأَسْتَظِلَّ بِظِلِّهَا وَأَشْرَبَ مِنْ مَائِهَا، لَا أَسْأَلُكَ غَيْرَهَا. فَيَقُولُ: يَا ابْنَ
 آدَمَ أَلَمْ تُعَاهِدْنِي أَنْ لَا تَسْأَلَنِي غَيْرَهَا؟ قَالَ: بَلَى يَا رَبِّ، هَذِهِ لَا أَسْأَلُكَ غَيْرَهَا،
 وَرَبُّهُ يَعْذِرُهُ لَأَنَّهُ يَرَى مَا لَا صَبْرَ لَهُ عَلَيْهِ، فَيُدْنِيهِ مِنْهَا، فَإِذَا أَدْنَاهُ مِنْهَا، فَيَسْمَعُ
 أَصْوَاتَ أَهْلِ الْجَنَّةِ، فَيَقُولُ: أَيُّ رَبِّ أَدْخَلْنِيهَا، فَيَقُولُ: يَا ابْنَ آدَمَ مَا يَصْرِيئِي
 مِنْكَ؟ أَيْرْضِيكَ أَنْ أُعْطِيَكَ الدُّنْيَا وَمِثْلَهَا مَعَهَا؟ قَالَ: يَا رَبِّ، أَتَسْتَهْزِئُ مِنِّي وَأَنْتَ
 رَبُّ الْعَالَمِينَ)). فَضَحِكَ ابْنُ مَسْعُودٍ، فَقَالَ: أَلَا تَسْأَلُونِي مِمَّ أَضْحَكَ؟ فَقَالُوا: مِمَّ
 تَضْحَكُ؟ قَالَ: هَكَذَا ضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ (E) فَقَالُوا: مِمَّ تَضْحَكُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟
 قَالَ: ((مِنْ ضِحْكِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حِينَ قَالَ: أَتَسْتَهْزِئُ مِنِّي وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ؟
 فَيَقُولُ: إِنِّي لَا أَسْتَهْزِئُ مِنْكَ، وَلَكِنِّي عَلَى مَا أَشَاءُ قَادِرٌ)).

(انس) له (ابن مسعود) هوه ده گيرټه وه، ده لى: پيغه مبه رى خوا (E)
 فه رمويه تى: ((دواين كه س كه ده چيټه به هه شته وه پياويكه تاويك ده پوات و
 تاويك ده كه ويټ، تاويكيش ناگر ده يگه زيټ، كاتى لى تپپر ده بيټ لاده كاته وه

به‌لایداو ده‌لی: گه‌وره‌یی بو ئه‌و زاته‌ی رزگاری کردم له‌تۆ، خوای گه‌وره‌ شتیکی داوه به‌من نه‌به پێشینیان و نه‌به پاشینیان نه‌داوه، ئینجا دره‌ختیکی بو دره‌ده‌خریت، ئه‌ویش ده‌لی: ئه‌ی په‌روه‌ردگارم نزیکم بکه‌روه‌وه له‌و دره‌خته باچمه سیبهره‌که‌ی و له‌ئاوه‌که‌شی بخۆمه‌وه، خوای گه‌وره‌ش ده‌فه‌رمویت: ئه‌ی نه‌وه‌ی ئاده‌م له‌وانه‌یه ئه‌گه‌ر ئه‌وه‌ت به‌ده‌می داوای شتی تریش بکه‌یت؟ ده‌لی: نه‌خیر ئه‌ی په‌روه‌ردگار، په‌یمانی ده‌داتی که‌داوای هیچی‌تر نه‌کات خوای گه‌وره‌ش لیی قبول ده‌کات. چونکه ئه‌و شتانیک ده‌بینی ئارام ناگریت له‌سه‌ری ئینجا نزیک ده‌کاته‌وه، ئه‌ویش ده‌چیته سیبهره‌که‌یه‌وه و له‌ئاوه‌که‌ش ده‌خواته‌وه، ئینجا دره‌ختیکی له‌پێشوو‌ه‌که‌ باشت‌ری پیشان ده‌دن، ئه‌ویش ده‌لی: ئه‌ی په‌روه‌ردگار له‌و دره‌خته‌ نزیکم بکه‌روه‌وه به‌ئاوه‌که‌ی بخۆمه‌وه و له‌سیبهره‌که‌یدا بجه‌ویمه‌وه، ئیتر داوای هیچی تری لێ‌ناکه‌م، خوا ده‌فه‌رمویت: ئه‌ی نه‌وه‌ی ئاده‌م: په‌یمانت نه‌دامی که‌داوای هیچی تری نه‌که‌یت، ده‌لی: به‌لی ئه‌ی په‌روه‌ردگار ئه‌مه‌و ئیتر داوای هیچ ناکه‌م، ده‌فه‌رمویت: له‌وانه‌یه ئه‌گه‌ر نزیکت بکه‌مه‌وه داوای شتی تریش بکه‌یت ئه‌ویش په‌یمانی ده‌داتی که‌داوای هیچی تری نه‌کات، خوای گه‌وره‌ش لیی قبول ده‌کات، چونکه شتانیک ده‌بینی که‌ئارام ناگریت له‌سه‌ری. ئینجا نزیک ده‌کاته‌وه لیی، ده‌چیته سیبهره‌که‌ی و له‌ئاوه‌که‌ش ده‌خواته‌وه، ئینجا دره‌ختیکی له‌ده‌رگای به‌هه‌شتا نیشان ده‌دن، چاک‌تر له‌دووانه پێشوو‌ه‌که‌ ده‌لی: ئه‌ی په‌روه‌ردگار نزیکم بکه‌روه‌وه له‌و دره‌خته‌ تاچمه سیبهره‌که‌ی و له‌ئاوه‌که‌ی بخۆمه‌وه، ئیتر داوای هیچت لێ‌ناکه‌م ده‌فه‌رمویت: ئه‌ی نه‌وه‌ی ئاده‌م: ئه‌ی په‌یمانت نه‌دا که‌داوای هیچی تری نه‌که‌یت؟ ده‌لی: به‌لی هه‌ر ئه‌مه‌و ئیتر داوای هیچی‌تر ناکه‌م. خوای گه‌وره‌ش لیی قبول ده‌کات، چونکه شتانیک ده‌بینی که‌ئارام ناگریت له‌سه‌ری، ئینجا نزیک ده‌کاته‌وه لیی کاتی که‌نزیك ده‌بیته‌وه، ده‌نگی خه‌لکی به‌هه‌شت ده‌بیستی، ده‌لی: ئه‌ی په‌روه‌ردگار بمخه‌روه‌وه ناو به‌هه‌شته‌وه، ده‌فه‌رمویت: ئه‌ی نه‌وه‌ی ئاده‌م چی رازییت ده‌کات و داواکاریت نامینی؟ ئایا رازییت به‌وه‌ی که‌دنیات به‌ده‌می و به‌وینه‌ی دنیا‌ش له‌گه‌لیا؟ ده‌لی: ئه‌ی په‌روه‌ردگار گالته به‌من ده‌که‌یت و تۆ په‌روه‌ردگاری جیهانی، ﴿تالی‌ره‌دا﴾ (ابن مسعود) پیده‌که‌نی، ئینجا وتی: لیم ناپرسن بوچی پیده‌که‌نم؟ وتیان: به‌چی پیده‌که‌نی؟ وتی: هه‌ر ئاوا

پیغه‌مبه‌ری خواش (پیکه‌نی و وتیان: به‌چی پیده‌که‌نی ئە‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (E) فه‌رمووی: ((له‌پیکه‌نینی په‌روه‌دگاری جیهانیان کاتی ﴿کابرا﴾ وتی: ئایا گالته به‌من ده‌که‌یت و تو په‌روه‌دگاری جیهانیانی؟ فه‌رمووی: من به‌تو پیئاکه‌نم، به‌لام هه‌رچیم بویت ده‌سه‌لاتم هه‌یه به‌سه‌ریا)).

87- عن أبي الزبير: أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ (Y) يُسْأَلُ عَنِ الْوُرُودِ؟ فَقَالَ: نَجِيءٌ نَحْنُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَنْ كَذَا وَكَذَا - انْظُرْ - أَيُّ ذَلِكَ فَوْقَ النَّاسِ. قَالَ: فَتُدْعَى الْأُمَمُ بِأَوْتَانِهَا وَمَا كَانَتْ تَعْبُدُ، الْأَوَّلُ فَالْأَوَّلُ، ثُمَّ يَأْتِينَا رَبُّنَا بَعْدَ ذَلِكَ فَيَقُولُ: مَنْ تَنْظُرُونَ؟ فَيَقُولُونَ: نَنْظُرُ رَبَّنَا، فَيَقُولُ: أَنَا رَبُّكُمْ، فَيَقُولُونَ: حَتَّى نَنْظُرَ إِلَيْكَ، فَيَتَجَلَّى لَهُمْ يَضْحَكُ، قَالَ: فَيَنْطَلِقُ بِهِمْ وَيَتَّبِعُونَهُ، وَيُعْطَى كُلُّ إِنْسَانٍ مِنْهُمْ - مُنَافِقٌ أَوْ مُؤْمِنٌ - نُورًا، ثُمَّ يَتَّبِعُونَهُ. وَعَلَى جِسْرِ جَهَنَّمَ كَلَالِيْبٌ وَحَسَكٌ تَأْخُذُ مَنْ شَاءَ اللَّهُ (L)، ثُمَّ يُطْفَأُ نُورُ الْمُنَافِقِينَ، ثُمَّ يَنْجُو الْمُؤْمِنُونَ، فَتَنْجُو أَوَّلُ زُمْرَةٍ وَجُوهُهُمْ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، سَبْعُونَ أَلْفًا لَا يُحَاسِبُونَ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ كَأَضْوَاءِ نَجْمٍ فِي السَّمَاءِ، ثُمَّ كَذَلِكَ، ثُمَّ تَحُلُّ الشَّفَاعَةُ، وَيَشْفَعُونَ حَتَّى يَخْرُجَ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَكَانَ فِي قَلْبِهِ مِنَ الْخَيْرِ مَا يَزِنُ شَعِيرَةً، فَيُجْعَلُونَ بِنَاءِ الْجَنَّةِ، وَيَجْعَلُ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَرشُونَ عَلَيْهِمُ الْمَاءَ حَتَّى يَنْبُتُوا نَبَاتَ الشَّيْءِ فِي السَّيْلِ وَيَذْهَبُ حَرَّاقُهُ، ثُمَّ يُسْأَلُ حَتَّى تُجْعَلَ لَهُ الدُّنْيَا وَعَشْرَةٌ أَمْثَالَهَا مَعَهَا. [بخاري / الرقائق / صفة الجنة والنار / 6190]

(ابو زبیر) ده‌لی: گویم لیبووه (جابر) کوپی (عبدالله) (t) پرسیاری تیپه‌ربوونی سه‌ر پردی دۆزه‌خی لی‌کرا؟ وتی: ئی‌مه روژی قیامه‌ت به‌م شیوه‌و به‌وشیوه‌ دین (سه‌یرکه) واته: ئە‌وه‌ش به‌سه‌ر خه‌ل‌کید، وتی: میله‌تان به‌ناوی به‌کانیانه‌وه‌و ئە‌وه‌شتانه‌ی ده‌یانپه‌رستن بانگ ده‌کرین. یه‌که له‌دوای یه‌که ئینجا په‌روه‌دگارمان دیت بۆلامان و ده‌فه‌رموویت: چاوه‌ری کی‌ن؟ ده‌لین: چاوه‌ری په‌روه‌دگارمانین، ده‌فه‌رموویت: من په‌روه‌دگار تانم، ده‌لین: باسه‌یرت بکه‌ین، ئینجا به‌ده‌م پیکه‌نینه‌وه‌ خوی ده‌رده‌خات بۆیان، ده‌لی: ئینجا ده‌روا و ئە‌مانیش شوینی ده‌که‌ون به‌هه‌ر ئاده‌میزادیک له‌وان - مونا‌فیک یا باوه‌ردار - نوریکی ده‌داتی ئینجا شوینی ده‌که‌ون له‌سه‌ر پردی دۆزه‌خ قولاپ و درک هه‌یه هه‌رچی خوای گه‌وره‌ بیه‌وی ده‌یگریت، ئینجا رووناکی مونا‌فیکه‌کان ده‌کوژیته‌وه‌، پاشان ئیمانداران رزگاریان ده‌بی‌ت.

فهرمودانه چیه دهیوینیتتهوه؟ ﴿لَهْ كَاتِيْكَ﴾ خوافه رموویه تی: ﴿اَنْك مِنْ تَدْخَلِ النَّارَ فَقَدْ اُخْرِيتَه﴾ ال عمران: 182 ﴿كَلِمَا ارَادُوا اَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا اَعِيدُوا فِيْهَا﴾ السجدة: 20.

ئیتر ئیوه باسی چی ده که ن؟ وتی: ئایا قورئان ده زانیت؟ وتم: به لئ، وتی: ئایا باسی پله و پاییه ی موحه مه دت (E) بیستوه - واته ئه و پله و پاییه ی که خوا زیندوی ده کاته وه تییدا؟ وتم: به لئ، وتی: ئه وه پله و پاییه ی محمه ده (E) ئه وه ی که خوا به هوئ ئه وه کیی بوی له دوزخ ده ری دینئ. ئینجا باسی پردی سیرات و تیپه ربوونی خه لکی به سه ریای ده کرد، وتی: ئه ترسم باش له به رم نه بیئت. ده لئ ئه وه ده یگوت گویا: کومه لیک له ناگر ده رده هیئرین پاش ئه وه ی ماوه یه که له ناگر دابوون، ده لئ: واته ده رده هیئرین، ههروه کو دارکونجی وان، ده لئ: ئینجا ده خرینه ناو روو باریکی به هه شته وه له ویدا خوئان ده شورن، پاشان ده هیئرینه ده رده ههروه کو په ری سپی... ئیمهش گه راینه وه و تمان: کوستان که وئ ئایا واده بینن که ئه و پیاوه پیره درؤ به دم پیغه مبه ری خواوه (E) بکات؟ ئینجا گه راینه وه، سویند به خوا که سمان لینه چوووه ناو خه واریج جگه له یه که پیاو وه کو (ابونعیم) وتی.

89- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (E) قَالَ: ((يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ أَرْبَعَةٌ، فَيُعْرَضُونَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى، فَيَلْتَفِتُ أَحَدُهُمْ فَيَقُولُ: أَيُّ رَبِّ، إِذْ أَخْرَجْتَنِي مِنْهَا فَلَا تُعَدِّنِي فِيهَا، فَيُنْجِيهِ اللَّهُ مِنْهَا)).

(انس) ی کو ری (مالک) (t) ده لئ: پیغه مبه ری خواوه (E) فهرموویه تی: ((چوارکه س له ناگر ده هیئرینه ده رده ده خرینه به رده ستی خوای گه وره، یه کیکیان لاده کاته وه وه ده لئ: ئه ی په رده رداگرم، وه که دهرت هیئام له وئ مه مخره وه ناوی خواش رزگاری ده کات لئ)).

(57) شه فاعه ت

90- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: أُنْتِي رَسُولَ اللَّهِ (E) يَوْمًا بِلَحْمٍ، فَرَفَعَ إِلَيْهِ الدَّرَاعُ، وَكَانَتْ تُعْجِبُهُ، فَهَسَّ مِنْهَا نَهْسَةً، فَقَالَ: ((أَنَا سَيِّدُ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَهَلْ تَدْرُونَ بِمِ ذَاكَ؟ يَجْمَعُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ، فَيُسْمِعُهُمُ الدَّاعِيَ، وَيَنْفِذُهُمُ الْبَصْرَ، وَتَدْنُو الشَّمْسُ، فَيَبْلُغُ النَّاسَ مِنَ الْغَمِّ وَالْكَرْبِ مَا لَا يُطِيقُونَ، وَمَا لَا يَحْتَمِلُونَ، فَيَقُولُ بَعْضُ النَّاسِ لِبَعْضٍ: أَلَا تَرَوْنَ مَا

أَنْتُمْ فِيهِ؟ أَلَا تَرَوْنَ مَا قَدْ بَلَغَكُمْ؟ أَلَا تَنْظُرُونَ مَنْ يَشْفَعُ لَكُمْ إِلَى رَبِّكُمْ؟ فَيَقُولُ بَعْضُ النَّاسِ لِبَعْضٍ: انْتُوا آدَمَ، فَيَأْتُونَ آدَمَ، فَيَقُولُونَ: يَا آدَمُ أَنْتَ أَبُو الْبَشَرِ، خَلَقَكَ اللَّهُ بِيَدِهِ، وَنَفَخَ فِيكَ مِنْ رُوحِهِ، وَأَمَرَ الْمَلَائِكَةَ فَسَجَدُوا لَكَ، اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلَا تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ أَلَا تَرَى إِلَى مَا قَدْ بَلَغْنَا؟ فَيَقُولُ آدَمُ: إِنَّ رَبِّي غَضِبَ الْيَوْمَ غَضِبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ، وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَإِنَّهُ نَهَانِي عَنِ الشَّجَرَةِ فَعَصَيْتُهُ، نَفْسِي نَفْسِي، اذْهَبُوا إِلَيَّ غَيْرِي، اذْهَبُوا إِلَيَّ نُوحَ. فَيَأْتُونَ نُوحًا فَيَقُولُونَ: يَا نُوحُ أَنْتَ أَوَّلُ الرُّسُلِ إِلَى الْأَرْضِ، وَسَمَّاكَ اللَّهُ عَبْدًا شَكُورًا، اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلَا تَرَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ أَلَا تَرَى مَا قَدْ بَلَغْنَا؟ فَيَقُولُ لَهُمْ: إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضِبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ، وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَإِنَّهُ قَدْ كَانَتْ لِي دَعْوَةٌ دَعَوْتُ بِهَا عَلَى قَوْمِي، نَفْسِي نَفْسِي، اذْهَبُوا إِلَيَّ إِبْرَاهِيمَ (ا) فَيَأْتُونَ إِبْرَاهِيمَ فَيَقُولُونَ: أَنْتَ نَبِيُّ اللَّهِ وَخَلِيلُهُ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ، اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلَا تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ أَلَا تَرَى إِلَى مَا قَدْ بَلَغْنَا فَيَقُولُ لَهُمْ: إِبْرَاهِيمَ إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضِبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ، وَلَا يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَذَكَرَ كَذْبَاتِهِ، نَفْسِي نَفْسِي، اذْهَبُوا إِلَيَّ غَيْرِي، اذْهَبُوا إِلَيَّ مُوسَى (ا)، فَيَأْتُونَ مُوسَى (ا) فَيَقُولُونَ: يَا مُوسَى أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ فَضَلَّكَ اللَّهُ تَعَالَى بِرِسَالَاتِهِ وَبِتَكْلِيمِهِ عَلَى النَّاسِ، اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلَا تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ أَلَا تَرَى مَا قَدْ بَلَغْنَا؟ فَيَقُولُ لَهُمْ مُوسَى: إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضِبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ، وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَإِنِّي قَتَلْتُ نَفْسًا لَمْ أُوْمَرْ بِقَتْلِهَا، نَفْسِي نَفْسِي، اذْهَبُوا إِلَيَّ عِيسَى (ا) فَيَأْتُونَ عِيسَى (ا)، فَيَقُولُونَ: يَا عِيسَى أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ، وَكَلَّمْتَ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ، وَكَلِمَةٌ مِنْهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحَ مِنْهُ، فَاشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلَا تَرَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ أَلَا تَرَى مَا قَدْ بَلَغْنَا؟ فَيَقُولُ لَهُمْ عِيسَى: إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضِبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ، وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ - وَلَمْ يَذْكَرْ لَهُ ذَنْبًا - نَفْسِي نَفْسِي، اذْهَبُوا إِلَيَّ غَيْرِي، اذْهَبُوا إِلَيَّ مُحَمَّدٍ (ع). فَيَأْتُونَ مُحَمَّدًا فَيَقُولُونَ: يَا مُحَمَّدُ، أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ وَخَاتَمُ الْأَنْبِيَاءِ، وَغَفَرَ اللَّهُ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ، اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلَا تَرَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟ أَلَا تَرَى مَا قَدْ بَلَغْنَا؟ فَأَنْطَلِقُ فَآتِي تَحْتَ الْعَرْشِ، فَأَقْعُ سَاجِدًا لِرَبِّي، ثُمَّ يَفْتَحُ اللَّهُ عَلَيَّ وَيُلْهِمُنِي مِنْ مَحَامِدِهِ وَحَسَنِ الثَّنَاءِ عَلَيْهِ شَيْئًا لَمْ يَفْتَحْهُ لِأَحَدٍ قَبْلِي، ثُمَّ قَالَ: يَا مُحَمَّدُ، اِرْفَعْ رَأْسَكَ سَلِّ تَعْطِهِ، اشْفَعْ تُشْفَعْ. فَأَرْفَعُ رَأْسِي فَأَقُولُ: يَا رَبِّ أُمَّتِي أُمَّتِي! فَيَقَالُ: يَا

مُحَمَّدٌ، أَدْخَلَ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِكَ مَنْ لَا حَسَابَ عَلَيْهِ مِنَ الْبَابِ الْأَيْمَنِ مِنَ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ، وَهُمْ شُرَكَاءُ النَّاسِ فِيمَا سِوَى ذَلِكَ مِنَ الْأَبْوَابِ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، إِنَّ مَا بَيْنَ الْمَصْرَاعَيْنِ مِنْ مَصَارِيعِ الْجَنَّةِ لَكَمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَهَجْرًا، أَوْ: كَمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَبُصْرَى)).

(ابوهریره) (t) دهلی رۆژئیکیان گۆشتیان هیئا بو پیغه مبهری خوا (e) بالئیکیان دایه دهستی، ئه ویش چهزی له بال دهکرد، قه پیکی لیگرت، ئینجا فهرمووی: ((من گه وره ی خه لکیم له رۆژی قیامه تا، ئایا ده زانن به چی ده بمه گه وره؟ خوای گه وره له رۆژی قیامه تا خه لکی پیشینان و پاشینان هه موو له یه ک شویندا کۆده کاته وه، بانگخواز دهنگی ده یانگاتی چاو ده یان بنییت، خوریش نزیک ده بیته وه خه لکی تووشی غه م و په ژاره یه ک ده بن به رگه ی ناگرن و، له توانایاندا نییه هه ندیکیان به هه ندیکیان ده لئین: ئایا نابینن ئیوه له چ حالئیکدان؟ ئایا نابینن چی یه خه ی گرتوون؟ ئایا ناگه رپن به دوای که سییدا که له لای خواشه فاعه تان بو بکات؟ هه ندیکیان به هه ندیکتی تریان ده لئین: بچن بۆلای ئاده م، ده چن بۆلای ئاده م، پیی ده لئین: ئه ی ئاده م تو باوکی مرو قییت، خوا به دهستی ﴿قودره تی﴾ خو ی تو ی دروست کرد ووه، له رو چی خو ی گیانی به به ردا کرد ووی، فهرمانی کرد به فریشته کان کرنووشیان بو بردی، ده لای په روه ردگارت تکامان بو بکه، ئایا نابینن ئیمه له چ حالئیکداین؟ ئایا نابینن چی یه خه ی گرتووین؟ ئاده م ییش ده لی: ئه مپرو په روه ردگارم به شیوه یه ک تووره بووه که تا ئیستا ئاوا تووره نه بوو، له مه ولاش ئاوا تووره نابیت، ئه و دره خته که ی له من قه ده غه کرد و منیش سه رپیچیم کرد، ﴿ئه مپرو﴾ هه ر خه می خو مه، خه می خو مه، بچن بۆلای یه کیکی تر، بچن بۆلای نوح، ده چن بۆلای نوح (علیه السلام) ده لئین: تو یه که م ره وانه کراوی بو سه ر زه وی، خوای گه وره ناوی ناوی به نده ی سوپاسگوزار، تکامان بو بکه لای په روه ردگارت، ئایا نابینن ئیمه له چیداین؟ ئایا نابینن چی یه خه ی گرتووین؟ ئه ویش پییان ده لییت: په روه ردگارم ئیمپرو تووره بوونی ک تووره بووه له مه وپیش ئاوا تووره نه بووه، له مه ولاش ئاوا تووره نابیت، من له راستیدا یه ک دو عام هه بوو ئه ویش له گه له که مم کرد، ئیستا هه ر غه می خو مه غه می خو مه، بچن بۆلای ابراهیم (علیه السلام) ئه وانیش ده چن بۆلای (ابراهیم) (علیه السلام) پیی ده لئین: تو پیغه مبهری خوایت و

خۆشەويستى ئەوى لەسەرزەويدا تىكامان بۆ بىكە لاي پەرەردگارت، ئايا نابىنى ئىمە لەچ حالىكدان، ئايا نابىنى چى يەخەى گرتووين؟ ئىبراھىم پىيان دەلىت: ئەمپۇ پەرەردگارم توورەبوونىك توورەبوووە كە لەمە وپىيش ئاوا توورەنەبوووە، لەمە و لاش ئاوا توورەنايىت، ئىنجا باسى درۆكانى كرد، ئەمپۇ ھەرغەمى خۆمە، ھەرغەمى خۆمە، بچن بۆلاى كەسىكى تر بچن بۆلاى (موسى) (عليه السلام) ئەوانىش دەچن بۆلاى (موسى) (عليه السلام) پىي دەلىن: ئەى (موسى) تۆ پىغەمبەرى خواى، خواى گەورە رىزى زىاترى داو بە تۆ بە پەيامەكانى و بەقسە كردنى لەگەلتا، تىكامان بۆ بىكە لاي پەرەردگارت، ئايا نابىنى ئىمە لەچ حالىكدان؟ ئايا نابىنى چى يەخەى گرتووين؟ (موسى) پىيان دەلىت: ئەمپۇ پەرەردگارم توورەبوونىك توورەبوووە كە لەمە وپىيش ئاوا توورەنەبوووە لەمە و دواش ئاوا توورەنايىت، من كەسىكم كوشتوووە فەرمانم پىنەكرابوو بىكوژم، ئىستا ھەرغەمى خۆمە، ھەرغەمى خۆمە، بچن بۆلاى (عيسى). ئەوانىش دىن بۆلاى (عيسى) (عليه السلام) پىي دەلىن: ئەى (عيسى) تۆ پىغەمبەرى خواى، لەبىشكەدا قسەت لەگەل خەلكىدا كردوووە، رۆحى خوا و شەيەكى پىرۆزى ئەويت كە ھەلى داو بە مريەم و بەخشرى و بەمريەم دە تىكامان بۆ بىكە لاي پەرەردگارت، ئايا نابىنى ئىمە لەچ حالىكدان؟ ئايا نابىنى چى يەخەى گرتووين؟ (عيسى) ش پىي وتن: ئەمپۇ پەرەردگارم توورەبوونىك توورەبوووە كە لەمە وپىيش ئاوا توورەنەبوووە لەمە و دواش ئاوا توورەنايىت، ھەرغەمى خۆمە بچن بۆلاى كەسىكى تر بچن بۆلاى (محمد) (E) ئەوانىش دىن بۆلام، دەلىن: ئەى (محمد)، تۆ پىغەمبەرى خوايت، دواپىغەمبەرى، خواى گەورە لەگوناھە پىشووەكانت و گوناھە دواپىھەكانىشت خۆش بوو، تىكامان بۆ بىكە لەلاى پەرەردگارت، ئايا نابىنى ئىمە لەچ حالىكدان؟ ئايا نابىنى چى يەخەى گرتووين؟ منىش رادەپەرم دىمە ژىر عەرش، دەكەوم بەسوجدەدا بۆ پەرەردگار، ئىنجا خوا دلم دەكاتەووە چەند سوپاسگوزارىكە و ستايشىكى پىرۆز دەخاتە دلمەووە كە لەمە وپىيش نەيداو بەكەس، ئىنجا دەفەرمويت: ئەى (محمد) سەرت بەرزبەكەرەووە، داوا بىكە دەتدرىتى، تىكا بىكە لىت وەر دەگىرىت، منىش سەرم بەرز دەكەمەووە دەلىم: ئەى پەرەردگارم ئوممەتم، ئوممەتم ! پىم دەوترى: ئەى (محمد) لە ئوممەتەكەت ئەوانەى لى پىرسىنەوہيان لەسەر نىبە

به شی ئیمان و باوهر (1)

له ده‌رگای لای راستی ده‌رگاکانی به‌هه‌شته‌وه، بیانخه ناو به‌هه‌شته‌وه، ئوممه‌تت
له‌ده‌رگاکانی تریشا به‌شدارن له‌گه‌ل خه‌لکی، سویند به‌وه‌ی گیانی منی
به‌ده‌سته، له‌نیوان دوولاشیپانی ده‌رگاکانی به‌هه‌شتا به‌قه‌د نیوان مه‌ککه‌و
هه‌جهر پانه ، یاوه‌کو نیوانی مه‌ککه‌و بوسرا)).

(58) من یه کهم که سم له به هه شتا شه فاعه ت ده که م و، شوینکه وتوانیشم

له هه موو پیغه مبه ران زیاتره

91- عن أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t) قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (e): ((أَنَا أَوَّلُ شَفِيعٍ فِي الْجَنَّةِ، لَمْ يُصَدَّقْ نَبِيٌّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ مَا صُدِّقْتُ، وَإِنَّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ نَبِيًّا مَا يُصَدِّقُهُ مِنْ أُمَّتِهِ إِلَّا رَجُلٌ وَاحِدٌ)).

(انس) كورپی (مالك) دهلی: پیغه مبه ر (e) فه رموو یه تی: (من یه کهم شه فاعه تکارم له به هه شتا، هیچ پیغه مبه ریک به قه د من خه لک باوهر پی نه هی ناوه له ناو پیغه مبه راندا، پیغه مبه ر هه یه له ناو میله ته که یدا که س باوهر پی نه هی ناوه جگه له یه ک پی او)).

(59) پیغه مبه ر (e) داوای کردنه وهی دهرگای به هه شت دهکات

92- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((آتِي بَابَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَأَسْتَفْتِحُ، فَيَقُولُ الْخَازِنُ: مَنْ أَنْتَ؟ فَأَقُولُ: مُحَمَّدٌ، فَيَقُولُ: بِكَ أُمِرْتُ لَا أَفْتَحُ لِأَحَدٍ قَبْلَكَ)).

(انس) كورپی (مالك) دهلی: پیغه مبه ر (e) فه رموو یه تی: له روژی قیامه تدا دیمه دهرگای به هه شت، داوای کردنه وهی ده که م، دهرگاوانه که ده لی: تو کییت؟ ده لیم: محمد، ده لیت: فه رمانم به تو پیکراوه له پیش تودا بو که سی تری نا که مه وه)).

(60) هه ر پیغه مبه ریک نزایه کی گیرای هه یه

93- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ، فَتَعَجَّلْ كُلُّ نَبِيٍّ دَعْوَتَهُ، وَإِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لَأُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَهِيَ نَائِلَةٌ -إِنْ شَاءَ اللَّهُ- مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا)).

(ابو هریره) دهلی: پیغه مبه ر (e) فه رموو یه تی: ((هه ر پیغه مبه ریک نزایه کی گیرای هه یه هه موو پیغه مبه ریک په له ی کردووه له نزاکه یدا به لام من نزاکه م شار دو ته وه بو ئوممه ته که م بو روژی قیامه ت که (ان شاء الله) گیرایه بو هه رکه س له ئوممه تم که مر دبی و ها وه لی بو خوا بریار نه دابی.

(61) پاران‌ه‌وی پیغه‌مبه‌ر (e) بو نوممه‌ته‌که‌ی

94. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ (y): أَنَّ النَّبِيَّ (e) تَلَا قَوْلَ اللَّهِ (U) فِي إِبْرَاهِيمَ (U): ﴿رَبِّ إِنْهُمْ أَضَلُّنَّ كَثِيرًا مِنْ النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي﴾ ﴿إِبْرَاهِيمَ: 36﴾ الْآيَةَ، وَقَالَ عَيْسَى (U): ﴿إِنْ تَعَذَّبْتُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرَ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ ﴿الْمَائِدَةُ: 18﴾. فَرَفَعَ يَدَيْهِ وَقَالَ: ((اللَّهُمَّ أُمَّتِي اللَّهُمَّ أُمَّتِي)). وَبَكَى، فَقَالَ اللَّهُ (U): يَا جَبْرِيلُ اذْهَبْ إِلَى مُحَمَّدٍ - وَرَبِّكَ أَعْلَمُ - فَسَلْهُ مَا يُبْكِيكَ؟ فَاتَاهُ جَبْرِيلُ (U) فَسَأَلَهُ فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ (e) بِمَا قَالَ - وَهُوَ أَعْلَمُ - فَقَالَ اللَّهُ (U): يَا جَبْرِيلُ اذْهَبْ إِلَى مُحَمَّدٍ فَقُلْ: إِنَّا سَنُرْضِيكَ فِي أُمَّتِكَ وَلَا نَسْؤُكَ.

(عبدالله) کوپی (عمرو) کوپی (عاص) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر (e) نه‌م نایه‌ته‌ی خوینده‌وه: ﴿رب انهن اضللن كثيرا من الناس فمن تبعني فانه مني ومن عصاني﴾ (ابراهيم: 36). عيساش (عليه السلام) فه‌رموويه‌تی: ﴿ان تعذبهم فانهم عبادك وان تغفر لهم فانك انت العزيز الحكيم﴾ (المائدة: 118) واته: نه‌گه‌ر سزایان بده‌یت نه‌وان هه‌ر به‌نده‌ی تون، خوئه‌گه‌ر لییشیان خو‌ش بییت ته‌نها تو سه‌ر بلندو دانایت.

ننجا ده‌ستی به‌رزکرده‌وه وه‌رمووی: نه‌ی خویه‌ نوممه‌ته‌که‌م نه‌ی خویه‌ نوممه‌ته‌که‌م، نینجا گریا، خوی گه‌وره به‌جویره‌ئیلی فه‌رموو: برؤ بؤلای موحه‌مه‌د، خو‌په‌روه‌ردگارت زاناتره - لیی پیرسه بؤچی ده‌گریت؟ جویره‌ئیل (عليه السلام) هات و پرسیاری لی‌کرد: پیغه‌مبه‌ر (e) ناگاداری کرد له‌وته‌که‌ی نه‌ویش زاناتره - خوی گه‌وره فه‌رمووی: نه‌ی جویره‌ئیل بچؤ بؤلای موحه‌مه‌د پیی بلی: نیمه به‌رامبه‌ر به‌ نوممه‌ته‌که‌ت رازیت ده‌که‌ین و دل‌ت ناشکینین.

95. عَنْ جَابِرِ (t): أَنَّ الطُّفَيْلَ بْنَ عَمْرٍو الدَّوْسِيَّ أَتَى النَّبِيَّ (e) فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ لَكَ فِي حِصْنِ حَصِينٍ وَمَنْعَةٍ؟ قَالَ: حِصْنٌ كَانَ لِدَوْسٍ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَأَبَى ذَلِكَ النَّبِيُّ (e) لِلَّذِي نَحَرَ اللَّهُ لِلْأَنْصَارِ، فَلَمَّا هَاجَرَ النَّبِيُّ (e) إِلَى الْمَدِينَةِ هَاجَرَ إِلَيْهِ الطُّفَيْلُ بْنُ عَمْرٍو، وَهَاجَرَ مَعَهُ رَجُلٌ مِنْ قَوْمِهِ، فَاجْتَوَا الْمَدِينَةَ فَمَرَضَ فَجَزَعُ، فَأَخَذَ مَشَاقِصَ لَهُ فَقَطَعَ بِهَا بَرَاجِمَهُ، فَشَخَبَتْ يَدَاهُ حَتَّى مَاتَ، فَرَأَهُ الطُّفَيْلُ بْنُ عَمْرٍو فِي مَنَامِهِ، فَرَأَهُ وَهَيَّئَتْهُ حَسَنَةً، وَرَأَهُ مُعْطِيًا يَدَيْهِ،

فَقَالَ لَهُ: مَا صَنَعَ بِكَ رَبُّكَ؟ فَقَالَ: غَفَرَ لِي بِهَجْرَتِي إِلَى نَبِيِّهِ (E)، فَقَالَ: مَا لِي أَرَاكَ مُعْطِيًا يَدَيْكَ؟ قَالَ: قِيلَ لِي: لَنْ تُصْلِحَ مِنْكَ مَا أَفْسَدْتَ. فَقَصَّهَا الطُّفِيلُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (E) فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((اللَّهُمَّ وَلِيْدِيهِ فَاعْفِرْ)).

جابر (t) ده‌لی: (طفیل) کوپی (عمرو الدوسی) هات بو خزمهت پیغه‌مبهر (E) وتی: ئەه‌ی پیغه‌مبهری خوا (E) ئایا قه‌لایه‌کی قائمت ناوی که بتپاریزیت؟ راوی ده‌لی: ئەه‌و قه‌لایه‌ه‌ی ده‌وس بوو له‌سه‌رده‌می نه‌فامیدا، پیغه‌مبهر (E) رازی نه‌بوو، به‌وچوونه‌چونکه‌خوا ریزی ئەه‌و کۆچه‌ی بو پشستیوانه‌کانی هه‌نگرتبوو، کاتی پیغه‌مبهر (E) کۆچی کرد بو مه‌دینه (طفیل) کوپی (عمرو) کۆچی کرد بۆلای، پیاویکیش له‌هۆزه‌که‌ی له‌گه‌لیا کۆچی کرد، حه‌زیان له‌مه‌دینه نه‌بوو له‌وی نه‌خۆش که‌وتبوو و بیزاربوو، تیریکی پی‌بوو به‌سه‌ری تیره‌که‌کلۆه‌ی سه‌ریه‌نجه‌کانی خۆی پری، خوینی ده‌سته‌کانی به‌ریبون هه‌تا مرد. (طفیل) کوپی (عمر) له‌خه‌ویا ئەه‌و پیاوه‌ی بینی به‌دیمه‌نیکی جوانه‌وه به‌لام ده‌سته‌کانی داپۆشراو بووه، پیی وتوه: په‌روه‌دگارت چی لیکردی؟ ده‌لی: به‌کۆچکردنم بۆلای پیغه‌مبهره‌که‌ی (E) لیم خۆشبوو ده‌لی وتم: ئەه‌ی بۆچی ئاوا ده‌ستت داپۆشراوه؟ (طفیل) بو پیغه‌مبهری گێرایه‌وه، پیغه‌مبهر (E) فه‌رموی: ((خوای گه‌وره له‌ده‌سته‌کانیشی خۆش به)).

(62) له‌باره‌ی ئەم ئایه‌ته‌وه: ﴿وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ﴾

96- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: لَمَّا أَنْزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: ﴿وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ﴾ ﴿الشعراء: 214﴾ دَعَا رَسُولُ اللَّهِ (E) قُرَيْشًا فَاجْتَمَعُوا، فَعَمَّ وَخَصَّ، فَقَالَ: ((يَا بَنِي كَعْبِ بْنِ لُؤَيٍّ أَنْقِدُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ، يَا بَنِي مُرَّةِ بْنِ كَعْبِ أَنْقِدُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ، يَا بَنِي عَبْدِ شَمْسٍ أَنْقِدُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ، يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ أَنْقِدُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ، يَا بَنِي هَاشِمٍ أَنْقِدُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ، ﴿يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَنْقِدُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ﴾، يَا فَاطِمَةُ أَنْقِذِي نَفْسَكَ مِنَ النَّارِ، فَإِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا، غَيْرَ أَنْ لَكُمْ رَحِمًا سَابِلَهَا بِبِلَالِهَا)). [بخاري / الوصايا / هل يدخل النساء يولد في الاقارب / 2602]

(ابو هريره) (t) ده‌لی: کاتی ئەم ئایه‌ته‌ دابه‌زی ﴿وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ﴾ (الشعراء: 214) پیغه‌مبهر (E) قوره‌یشی بانگ کردو کۆبوونه‌وه بانگی قوره‌یشی به‌گشتیو چه‌ند که‌سیک به‌تایبه‌تی کرد، فه‌رموی: ((ئەه‌ی نه‌وه‌ی

که عیبی کوپی لوئهی خوٚتان رزگار کهن له ناگر ئهی نه وهی مورپی کوری که عب، خوٚتان رزگار کهن له ناگر، ئهی نه وهی عه بدشه مس خوٚتان رزگار کهن له ناگر، ئهی نه وهی (عه بدول مه ناف) خوٚتان رزگار کهن له ناگر ئهی نه وهی هاشم خوٚتان رزگار کهن له ناگر ﴿ئهی نه وهی عه بدول موته لیب خوٚتان رزگار کهن له ناگر﴾ ئهی فاتمه خوٚت رزگار که له ناگر، من له لای خوا هیچ ده سه لاتیکم نییه، جگه له وهی رهحم و خزمایه تی ههیه له نیوانمانداو دهیگه یه نم)).

(63) پیغه مبه ر (e) فریای (ابوطالب) ناکه ویت

97- عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ (t) أَنَّهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَلْ نَفَعْتَ أَبَا طَالِبٍ بِشَيْءٍ، فَإِنَّهُ كَانَ يَحُوطُكَ وَيَعْضِبُ لَكَ؟ قَالَ (e): ((نَعَمْ هُوَ فِي ضَحَضَاحٍ مِنْ نَارٍ، وَلَوْ لَأَنَا لَكَانَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ)). [بخاری / فضائل الصحابة / قصة ابي طالب / 367 ، 3672]

عباس (کوری (عبدالطلب) (t) ده لی: وتم ئه ی پیغه مبه ری خوا (e): ئایا که لکیکت گه یاند به (ابوطالب) ئه و جار ان تو ی ده پاراست له سه ر تو تووره ده بوو؟ فه رموو ی: ((به لی ئه و له ناو ناگریکی ته نکدایه، ئه گه ر من نه بوو مایه ده بوو له قولایی خواره وهی ناگر دا بوایه)).

98- عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ (y): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((أَهْوَنُ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا أَبُو طَالِبٍ، وَهُوَ مُتَّعِلٌ بِنَعْلَيْنِ ﴿من نار﴾ يَعْلِي مِنْهُمَا دِمَاغَهُ)). [بخاری / الطب / 5378]

(ابن عباس) (t) ده لی: پیغه مبه ری خوا (e) فه رموو یه تی: ((سوکترین سزای ناگری دوزه خ سزای (ابوطالب) ه، ئه ویش جووتی نه علی له ناگر دروستکراوی له پییدایه، به هو ی ئه و نه علانه وه میشکی ده کولیت.

(64) چه فتا هزار له ئومه تم به بی لیپرسینه وه ده چنه به هه شت

99. عَنْ حُصَيْنِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ (t) قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ فَقَالَ: أَيُّكُمْ رَأَى الْكَوْكَبَ الَّذِي انْقَضَ الْبَارِحَةَ؟ قُلْتُ: أَنَا. ثُمَّ قُلْتُ: أَمَا إِنِّي لَمْ أَكُنْ فِي صَلَاةٍ، وَلَكِنِّي لُدِغْتُ. قَالَ: فَمَاذَا صَنَعْتَ؟ قُلْتُ: اسْتَرْقَيْتُ. قَالَ: فَمَا حَمَلَكَ عَلَى ذَلِكَ؟ قُلْتُ: حَدِيثٌ حَدَّثَنَاهُ الشَّعْبِيُّ، فَقَالَ: وَمَا حَدَّثَكُمْ الشَّعْبِيُّ؟ قُلْتُ: حَدَّثَنَا عَنْ بُرَيْدَةَ بْنِ حُصَيْبٍ الْأَسْلَمِيِّ أَنَّهُ قَالَ: لَا رُقِيَةَ إِلَّا مِنْ عَيْنٍ أَوْ حُمَةٍ، فَقَالَ: قَدْ أَحْسَنَ مَنْ انْتَهَى إِلَى مَا سَمِعَ، وَلَكِنْ حَدَّثَنَا ابْنُ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ (e) قَالَ: ((عُرِضَتْ عَلَيَّ الْأُمَمُ، فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ وَمَعَهُ الرَّهَيْطُ، وَالنَّبِيَّ وَمَعَهُ الرَّجُلُ وَالرَّجُلَانِ، وَالنَّبِيَّ

لَيْسَ مَعَهُ أَحَدٌ، إِذْ رُفِعَ لِي سَوَادٌ عَظِيمٌ فَظَنَنْتُ أَنَّهُمْ أُمَّتِي، فَقِيلَ لِي: هَذَا مُوسَى وَقَوْمُهُ، وَلَكِنْ انظُرْ إِلَى الْأُفُقِ، فَنَظَرْتُ فَإِذَا سَوَادٌ عَظِيمٌ، فَقِيلَ لِي: انظُرْ إِلَى الْأُفُقِ الْآخَرَ، ﴿فَنَظَرْتُ﴾ فَإِذَا سَوَادٌ عَظِيمٌ، فَقِيلَ لِي: هَذِهِ أُمَّتُكَ، وَمَعَهُمْ سَبْعُونَ أَلْفًا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَلَا عَذَابٍ)). ثُمَّ نَهَضَ، فَدَخَلَ مَنْزِلَهُ، فَخَاضَ النَّاسَ فِي أَوْلَادِكَ الَّذِينَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَلَا عَذَابٍ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: فَلَعَلَّهُمُ الَّذِينَ صَحِبُوا رَسُولَ اللَّهِ (ع) وَقَالَ بَعْضُهُمْ: فَلَعَلَّهُمُ الَّذِينَ وُلِدُوا فِي الْإِسْلَامِ وَلَمْ يُشْرِكُوا بِاللَّهِ ﴿شَيْئًا﴾ وَذَكَرُوا أَشْيَاءَ، فَخَرَجَ عَلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ (ع) فَقَالَ: ((مَا الَّذِي تَخَوْضُونَ فِيهِ)). فَأَخْبَرُوهُ، فَقَالَ: ((هُمُ الَّذِينَ لَا يَرْقُونَ وَلَا يَسْتَرْقُونَ، وَلَا يَنْتَطِيرُونَ، وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ)). فَقَامَ عُكَّاشَةُ بْنُ مَحْصَنٍ فَقَالَ: ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ لِي مِنْهُمْ، فَقَالَ: ((أَنْتَ مِنْهُمْ)). ثُمَّ قَامَ رَجُلٌ آخَرَ فَقَالَ: ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ لِي مِنْهُمْ، فَقَالَ: ((سَبِّقْ بِهَا عُكَّاشَةَ)). [بخاري/ الضب / 5378]

(حصین) کوری (عبدالرحمن) (T) ده‌لی: من له‌لای (سعیدی) کوری (جبر) بووم وتی: کی‌تان نه‌و نه‌ستی‌ریه‌ی دی که دوینی که‌وته خواره‌وه؟ ده‌لی: وتم: من ئینجا وتم: به‌لام من له‌نویژدا نه‌بووم به‌لکو دویشک پیوه‌ی دابووم، وتی: نه‌ی چیت کرد؟ وتم: نوشته‌م کرد وتی: چی وای لی‌کردی؟ وتم: فرموده‌یه‌ک که (شعبی) بو‌ی گی‌راینه‌وه، وتی: چی‌یه نه‌وه‌ی شه‌عی بو‌ی گی‌راونه‌ته‌وه؟ وتم: له‌بوره‌یده‌ی کوری (حصین الاسلامی) ه‌وه وتوویه‌تی: نوشته‌ نییه ﴿بو‌هیچ شتی﴾ مه‌گه‌ر بو‌چاوپیس‌ی و گه‌زین نه‌بی، وتی: به‌راستی چاکی کرد نه‌وه‌ی چی بیستوهه په‌یره‌وی ده‌کات به‌لام (ابن عباس) بو‌ی گی‌راینه‌وه له‌پیغه‌مبه‌ری خواوه (ع) فرموده‌یه‌تی: ئوممه‌ته‌کان خرا‌نه به‌رچاوم، ده‌بینم پیغه‌مبه‌ر ه‌یه که‌سی له‌گه‌لدا نییه، ئینجا خه‌لکیکی زۆرم پیشان‌درا، گومانم کرد که ئوممه‌ته‌که‌ی من بن، وپی‌م وترا: بروانه بو‌ئاسویه‌کی‌تر ﴿سه‌یرم کرد﴾ ده‌بینم خه‌لکیکی زۆر، پی‌م وترا: نه‌وه ئوممه‌ته‌که‌ی تو‌یه، حه‌فتا هه‌زاریان له‌گه‌لتا به‌بی لی‌پیرینه‌وه ده‌چنه به‌ه‌شته‌وه، سزایان نییه)). ئینجا هه‌ستا، چووه ماله‌وه، ئینجا خه‌لکه‌که که‌وته‌نه باس‌کردنی نه‌وانه‌ی که‌به‌بی لی‌پرسی‌نه‌وه ده‌چنه به‌ه‌شت و سزایان نییه، هه‌ندیکیان وتی: له‌وانه‌یه هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر (ع) بن، هه‌ندیکی‌تریان وتیان: له‌وانه‌یه نه‌وانه‌بن له‌سه‌رده‌می ئیسلامدا له‌دایک بوون و شه‌ریکیان بو‌خوا دانه‌ناوه، ئینجا پیغه‌مبه‌ر (ع) هاته دهره‌وه بو‌ناویان و

فهرمووی: ((ئه وه باسی چی ده کهن)). ئاگاداریان کرد، فهرمووی: ((ئه وانه ن که نوشته ناکه ن، داوای نوشته کردن ناکه ن، رهشبینی ناکه ن، پشت به پهروه دگاریان ده بهستن)) (عه کاشه) کوری (محصل) هه ستاو وتی: له خوا داوا بکه بمخاته ناو ئه وانه، پیغه مبه ر (E) فهرمووی: ((تو له وانی)) ئینجا پیاویکی تر هه ستاو وتی: داوا بکه خوا بمخاته ناو ئه وانه وه، فهرمووی: (عه کاشه پیشت کهوت)).

(65) من خوازیارم که نیوهی خه لکی به ههشت بن

100- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ (t) قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (E) فِي قَبَّةٍ نَحْوًا مِنْ أَرْبَعِينَ رَجُلًا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((أَتَرْضَوْنَ أَنْ تَكُونُوا رُبْعَ أَهْلِ الْجَنَّةِ)). قَالَ: قُلْنَا: نَعَمْ، قَالَ: ((أَتَرْضَوْنَ أَنْ تَكُونُوا ثُلُثَ أَهْلِ الْجَنَّةِ)). فَقُلْنَا: نَعَمْ، فَقَالَ: ((وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ إِنِّي لَأَرْجُو أَنْ تَكُونُوا نِصْفَ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَذَلِكَ أَنَّ الْجَنَّةَ لَا يَدْخُلُهَا إِلَّا نَفْسٌ مُسْلِمَةٌ، وَمَا أَنْتُمْ فِي أَهْلِ الشَّرْكِ إِلَّا كَالشَّعْرَةِ الْبَيْضَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الْأَسْوَدِ، أَوْ: كَالشَّعْرَةِ السُّودَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الْأَحْمَرِ)). [بخاری/ الرقاق/ كيف الحشر / 6163]

(عبدالله) کوری (مسعود) (t) ده لی: ئیمه نزیکه ی چل کهس له خزمهت پیغه مبه ری خوا دا (E) بووین له چادریکدا، پیغه مبه ر (E) فهرمووی: ((ئایا رازین چواریه کی خه لکی به ههشت بن)) ده لی: وتمان: به لی، فهرمووی: ((ئایا رازین سیبه کی خه لکی به ههشت بن، وتمان: به لی: فهرمووی: ((سویند به وه ی گیانی موحه مده ی به دهسته من خوازیارم ئیوه نیوهی خه لکی به ههشت بن ، ئه وه شی موسلمان نه بی ناچیتته به ههشت، ئیوهش له ناو خه لکی موشریکدا وه کو موویه کی سپی وان له پیستی گایه کی رهشدا، یاوه کو موویه کی رهش له پیستی گایه کی سووردا)).

(66) – فهرمانی خوا بو ئاده م له ههزار کهس نۆسه دو نه وه دو نۆیان

بنیره بو ئاگر

101- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((يَقُولُ اللَّهُ (U): يَا آدَمُ، فَيَقُولُ: لَبَيْكَ وَسَعْدَيْكَ، وَالْخَيْرُ فِي يَدَيْكَ. قَالَ: يَقُولُ: أَخْرِجْ بَعَثَ النَّارَ، قَالَ: وَمَا بَعَثَ النَّارَ؟ قَالَ: مِنْ كُلِّ أَلْفٍ تِسْعَ مِائَةٍ وَتِسْعَةَ وَتِسْعِينَ، قَالَ: فَذَاكَ حِينَ يَشِيبُ الصَّغِيرُ ﴿وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمَلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ

بِسْكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢﴾ (الحج: 2). قَالَ فَاشْتَدَّ ذَلِكَ عَلَيْهِمْ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّنَا ذَلِكَ الرَّجُلُ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ع): ((أَبْشِرُوا، فَإِنَّ مِنْ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ أَلْفًا وَمِنْكُمْ رَجُلٌ. ثُمَّ قَالَ: ((وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، إِنِّي لَأَطْمَعُ أَنْ تَكُونُوا ثُلُثَ أَهْلِ الْجَنَّةِ)). فَحَمِدْنَا اللَّهَ وَكَبَّرْنَا، ثُمَّ قَالَ: ((وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، إِنِّي لَأَطْمَعُ أَنْ تَكُونُوا شَطْرَ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِنْ مَثَلَكُمْ فِي الْأُمَمِ كَمَثَلِ الشَّعْرَةِ الْبَيْضَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الْأَسْوَدِ، أَوْ: كَالرَّقْمَةِ فِي ذِرَاعِ الْحِمَارِ)). [بخاري / الرقاق / قوله عزوجل ﴿

ان زلزلة الساعة شيء عظيم ﴿ 6165

(ابو سعید) دهلی: پیغه مبهری خوا (ع) فہرموویہ تی: ((خوا ی عزوجل دہ فہرموویت: ئہ ی ئادہم، دهلی: گویرایہ لم و لەخزمہ تتام چاکہ یش لە دەستی تو دایہ، دہ فہرموویت: وہ فدی ئاگر بنیرہ، وتی: وہ فدی ئاگر چہ ندہ؟ فہرمووی: لەہەموو ھەزارێک نووسەدو نەوہدو نو، دەلی: ئەوہش لە کاتیکا مندال سەری سپی دەبیٹ: ﴿نافرہ تی سک پر سکە کە ی فری دەدا، خەلک دەلیی سەرخۆشن و سەرخۆشیش نین، بە لکو سزای خوا سەختە) دەلی: ئەوہ زۆر نارەحە تی کردن، ئینجا وتیان: ئہ ی پیغه مبهری خوا ئہ و پیاوہ کاممانہ؟ پیغه مبهری خوا (ع) فہرمووی: ((مژدەتان لی بیٹ، لە یاجوج و ماجوج ھەزارو لە ئیوہ یە ک پیاو، ئینجا فہرمووی: سویند بەوہ ی گیانی موخە مەدی بە دەستە من بە تەمام کە ئیوہ چوار یەکی خەلکی بە ھەشت بن)). ئیمەش سوپاسی خوامان کردو تە کبیرمان کرد، پاشان فہرمووی: ((سویند بەوہ ی گیانی موخە مەدی بە دەستە بە تەمام سببەکی خەلکی بە ھەشت بن)).

ئیمەش سوپاس بو خوامان کردو تە کبیرمان کرد، ئینجا فہرمووی: ((سویند بەوہ ی گیانی موخە مەدی بە دەستە، من بە تەمام ئیوہ نیوہ خەلکی بە ھەشت بن، نمونہ ی ئیوہ لە ناو ئوممە تە کاندای، وەکو موویەکی سپی وان لە پیستی گایەکی رەشدا یاوہ کو: ھیلکی سپی لە دەستی گویدریژیکدا)).

لە بلاو کراوہ کانی مالپەری ئیمان وەن

www.iman1.com

ھەمیشە لە گە لمان بن بو نوویبوونە وە ی ئیمان

imanonekurd@yahoo.com